Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i gieł-lowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 52

Poznań, piątek dnia 7 lutego 1930

Rok XXV

Dzieło — polskich rąk

W sprawie polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej, jak wogóle w sprawie poczynań rządu polskiego wobec Rzeszy Niemieckiej jesteśmy skazani na własne źródła informacyjne oraz na doniesienia niemieckie, bo rząd polski nietylko sam milczy, ale naogół milczeć też każe swoim agencjom i organom prasowym. O ile zaś agencje te i organy oświetlają wspomniane sprawy, czynią to w sposób, odbiegający od rzeczywistości i dezorjentujący społeczeństwo polskie.

Jeżeli chodzi o umowę likwidacyjną, to własne nasze informacje pokrywają się z doniesieniami oficjalnemi niemieckiemi i przez nie opublikowanym materjałem liczbowym — wręcz w przeciwieństwie jaskrawem do tego, co głosi się z otoczenia polskiego ministerjum spraw zagranicznych. Jest np. rzeczą wprost niesłychaną, że w Warszawie usiłuje się wmówić w opinję publiczną nieprawdę absolutną, jakoby dotąd Polska była w stosunku do osad, stworzonych przez b. pruską Komisję Kolonizacyjną, skorzystała z prawa odkupu tylko „kilka" razy, podczas kiedy rząd niemiecki sam przyznaje, że nastąpiło to w 450 wypadkach, a nasze ścisłe badania wskazują na 440 i kilka wypadków.

Jak należy nazwać takie postępowanie z własnem społeczeństwem? Widocznie sprawa jest tego rodzaju, że takich wymaga środków obrony.

Najobfitsze dane o zdobyczach, jakie Niemcy mają wynieść z umowy likwidacyjnej czyli „wyrównawczej", podał komunikat oficjalnego Biura Wolffa, który dzięki naszej stacji radjowej podaliśmy Czytelnikom już w wydaniu porannem. Dane te ze względu na ich doniosłość zestawiamy na tem miejscu raz jeszcze w istotnem streszczeniu:

Obszar osad kolonizacyjnych, które mają być zwolnione od prawa odkupu, wynosi 180 tys. hektarów, czyli 720 tys. morgów, wartości 250 milj. marek, czyli przeszło pół miljarda złotych, z liczbą ludności niemieckiej 80 tysięcy głów.

Rezygnacja Polski z likwidowania mienia niemieckiego sięga poza wskazania planu Younga, dotyczy bowiem także takich wypadków, w których likwidacja była już rozpoczęta, o ile dane objekty znajdowały się w dniu 1 września roku 1929 jeszcze w ręku swych dotychczasowych właścicieli. Rezygnacja zwalnia w ten sposób z likwidacji 900 posiadłości wiejskich (w tem 34 wielkie dobra) o łącznym obszarze około 50 tys. hektarów, czyli 200 tys. morgów wartości 50 do 60 milj. marek, czyli przeszło 100 do 120 milj. złotych, a ponadto jeszcze 700 objektów miejskich wartości 5 do 10 milj. marek, czyli przeszło 10 do 20 milj. złotych.

Komunikat Biura Wolffa podkreśla ponadto, że umowa likwidacyjna załatwia sprawy nietylko finansowe, ale i takie, które „mają znaczenie dla utrzymania żywiołu niemieckiego w Polsce". Ostatecznie zaś komunikat kończy się stwierdzeniem następującem: „Problemy granicy polsko-niemieckiej nie zostały poruszone w najmniejszej choćby mierze i umowa nie zawiera żadnej przeszkody, by Rzesza Niemiecka prowadziła dalej swą dotychczasową politykę w odniesieniu do granic wschodnich."

Wszystko to byłoby zrozumiałe, gdyby chodziło nie o dwustronną umowę, ale o akt, narzucony Polsce przez Niemcy. Tymczasem stoimy wobec układu, który jest również dziełem — rąk polskich.

I dlatego czujna polska opinja publiczna pyta i woła: Czy to możliwe? Czy mogą polskie ręce pracować nad „utrzymaniem żywiołu niemieckiego w Polsce", i to na ziemiach jej zachodnich, których granicy niemieccy współtwórcy umowy likwidacyjnej nie uznają i do której zmiany otwarcie zmierzają, głośno to zaświadczając nawet przy omawianiu sprawy ratyfikowania umowy likwidacyjnej?

Historja poucza nas, że Polska i w przeszłości swej nie rozumiała niebezpieczeństwa prusko-niemieckiego, największego swego niebezpieczeństwa, i własnemi rękoma pracowała nad przygotowaniem swojej zguby.

Państwo krzyżackie, które od traktatu toruńskiego w roku 1466 obejmowało już tylko Prusy Wschodnie i było lennem Polski, zostało w roku 1525 sekularyzowane, t. j. ówczesny wielki mistrz krzyżacki Albrecht Hohenzollern porzucił stan zakonny i religję katolicką, przeszedł na protestantyzm i ożenił się.

Polska, która wówczas, za panowania Zygmunta I Starego, stała u szczytu swej potęgi, przeżywając swój wiek złoty, mogła była skorzystać z tego momentu i wcielić państwo krzyżackie w swoje granice, tem bardziej, że wśród stanów pruskich, mających dość rządów krzyżackich, było silne ciążenie ku Polsce. Tymczasem Polska nie skorzystała z tego świetnego momentu, zgodziła się na sekularyzację państwa krzyżackiego i objęcie władzy w Prusiech Wschodnich przez Albrechta Hohenzollerna w charakterze świeckiego dziedzicznego księcia Prus Wschodnich.

W niespełna sto lat później (1618) Prusy Wschodnie zostały wcielone do hohenzollernowskiego państwa brandenburskiego. Jeden z późniejszych władców Brandenburgji i połączonych z nią Prus Wschodnich, Fryderyk Wielki Hohenzollern, któremu zawadzał polski, przez Niemców t. zw. „korytarz pomorski" (ówczesna prowincja polska Prusy Królewskie) dał pierwszy inicjatywę do rozbiorów Polski; w roku 1772 zagarnął Prusy Królewskie, Warmję i t. zw. obwód nadnotecki. „Korytarz polski" został tem samem zniesiony, Prusy Wschodnie zyskały połączenie z resztą państwa Fryderyka Wielkiego, który z „König in Preussen" przemianował się na „König von Preussen". Polska została odcięta od morza.

Stało się to w pierwszym rozbiorze Polski. Po takiej amputacji były nieuniknione dwa dalsze rozbiory. Polska przestała istnieć jako państwo.

A w czasie wojny światowej? Nie będziemy przypominali całej polityki aktywistycznej na rzecz Niemiec i ich wasala Austro-Węgier. Dość wskazać na polityki tej punkty kulminacyjne, któremi były: nota rządu Steczkowskiego z 29 kwietnia roku 1918, prosząca państwa centralne, a przedewszystkiem Niemcy o przymierze z Polską za cenę rezygnacji Polski z ziem zaboru pruskiego, oraz protest tego samego rządu (i jego sternika polityki zagranicznej, Janusza Radziwiłła, dziś posła z B. B.) przeciw wspólnej deklaracji wersalskiej rządów Francji, Anglji i Włoch z 3 czerwca t. r. na rzecz zjednoczenia i niepodległości Polski z dostępem jej do morza.

Smutne doświadczenie dziejów narodu polskiego poucza nas — powtarzamy, — że Polska nie rozumiała grożącego jej największego niebezpieczeństwa: prusko-niemieckiego. To, co się dzisiaj dzieje, dowodzi, że mimo krwawej nauki przeszłości odnośne koła polityczne i obecnie na niebezpieczeństwo to są **ślepe i głuche.**

Strona finansowa umowy likwidacyjnej

Ogólne saldo jest ujemne dla Polski i wynosi 150 miljonów marek

Prasa niemiecka zajmuje się szczegółowo finansową stroną układu likwidacyjnego z Polską. Dzienniki jak „Berl. Tageblatt", „Vossische Ztg.", „D. Allg. Ztg.", „Deutsche Tagesztg" i inne, stwierdzają, że w zakresie stosunków finansowych między obu państwami istniały trzy kategorje rozrachunków.

Pierwsza z nich dotyczyła niemieckiej własności państwowej, która na mocy traktatu wersalskiego przeszła w ręce Polski. Chodziło tu głównie o domeny państwowe, lasy, budynki państwowe, kopalnie na Górnym Śląsku itd. Ogólna wartość tych wszystkich objektów oszacowana została na około dwóch i i pół miljarda marek. Wierzytelność ta została przez Niemcy przekazana międzysojuszniczej komisji reparacyjnej celem zapisania jej na dobro Niemiec w ogólnych rozrachunkach reparacyjnych. Wierzytelności tej Niemcy się więc wyrzekły i nie wchodziła już ona w grę przy regulowaniu spraw finansowych między Rzeszą Niemiecką a Polską. Nawiasem tu zaznaczyć należy, że sprawa tej wierzytelności wogóle już nie istnieje z powodu nowego uregulowania sprawy odszkodowań przez plan Younga.

W związku z tem alarmy niektórych nacjonalistycznych pism niemieckich, które, chcąc wyolbrzymić rzekome ustępstwa finansowe na rzecz Polski, powoływały się także na wspomnianą sumę, jako „darowaną" Polsce, były najzupełniej nieuzasadnione. Stwierdziły to niemieckie komunikaty urzędowe, podkreślając, że wspomnianej wierzytelności Niemcy wyrzekły się na rzecz komisji reparacyjnej jeszcze w roku 1920.

Drugą kategorją rozrachunków między Polską a Niemcami były prywatne pretensje finansowe obywateli niemieckich do Polski i obywateli polskich do Niemiec. Pretensje obywateli niemieckich dotyczyły zbyt niskiego, ich zdaniem, odszkodowania Polski za zlikwidowane majątki, a pretensje obywateli polskich do Niemiec obejmowały przedewszystkiem odszkodowania za rekwizycje i spustoszenia, poczynione przez okupantów niemieckich w fabrykach łódzkich, za pracę przymusową, dokonywaną na żądanie władz okupacyjnych itd. Wysokość pretensyj obywateli niemieckich do Polski — jak już wspominaliśmy kilkakrotnie — oceniana jest przez Niemców na 537,5 miljonów marek, z czego jednak, według oszacowania rzeczoznawców niemieckich, tylko około 260 milj. marek miało szanse uwzględnienia. Pretensje natomiast obywateli polskich do Niemiec wynoszą, według źródeł niemieckich, około 830 miljonów. Jeśli przy obliczaniu rzeczywistej wartości tych pretensyj przyjmiemy nawet ten sam stosunek, co przy obliczaniu pretensyj obywateli niemieckich, to z kwoty tej za realną należy uznać sumę około 410 milj. marek.

Porównawszy obliczoną w ten sposób realną wartość pretensyj prywatnych obywateli obu państw, dojdziemy do salda dodatniego na korzyść Niemiec w wysokości 150 milj. marek. Sumy tej Polska wyrzekła się w układzie likwidacyjnym przez wzajemne skreślenie pretensyj finansowych wspomnianej kategorji.

Trzecią kategorją rozrachunków finansowych między Polską a Niemcami były pewne pretensje wzajemne obu państw, wynikające z przekazania ubezpieczeń społecznych, kosztów plebiscytowych i t. d. Wartość tych pretensyj była mniejwięcej równa po obu stronach i wynosiła po około 130 miljonów marek. Na podstawie układu likwidacyjnego i te pretensje ulegają wzajemnemu skreśleniu. Ponieważ ich wartość wzajemna równoważy się, przeto nie można tu mówić o obciążeniu konta któregokolwiek z obu państw.

Jak widać z powyższych danych, które czerpiemy z prasy niemieckiej, także pod względem finansowym układ likwidacyjny przedstawia się dla Polski niekorzystnie. Po uwzględnieniu bowiem wszystkich trzech wspomnianych kategoryj rozrachunków finansowych między obu państwami, pozostaje ogólne saldo ujemne dla Polski około 150 miljonów marek, wynikające z wyższej sumy prywatnych pretensyj obywateli polskich do Niemiec.

„Vossische Ztg.", podkreślając korzystny dla Niemiec także z punktu widzenia finansowego charakter umowy likwidacyjnej, stwierdza, że obciążenie skarbu Rzeszy, wynikające z konieczności wypłacenia obywatelom niemieckim tych należności które Niemcy na siebie w układzie likwidacyjnym przejęły, będzie wymagało wstawienia w ciągu lat najbliższych do budżetu Rzeszy sumy 12 miljonów marek rocznie. Dziennik uważa, że jest to suma bardzo niewielka.

„Voss. Ztg." jako jeden ze specjalnych sukcesów niemieckich podkreśla też fakt, że — wskutek zrzeczenia się przez Polskę prawa odkupu osad rentowych od osadników narodowości niemieckiej — osadnicy ci pod względem prawnym znaleźli się w położeniu uprzywilejowanem w stosunku do takichże osadników narodowości polskiej.

Także socjalistyczny „Vorwärts" w specjalnym artykule podkreśla ważność układu dla utrzymania niemieckiego włościaństwa w Polsce. Pisząc o rezygnacji Polski z prawa odkupu, dziennik akcentuje specjalnie fakt, że z pośród niemieckich właścicieli osad rentowych 70 proc. znajdowało się w wieku bardzo podeszłym, tak, że nad osadami temi zawisła groźba wykupu już w najbliższym czasie. Obecnie groźba ta została uchylona.

Wszystkie dzienniki republikańskie zaznaczają w dalszym ciągu z naciskiem, że układ likwidacyjny nie oznacza jakiegokolwiek wyrzeczenia się czy osłabienia walki Niemiec o odzyskanie Pomorza, która będzie nadal całą siłą prowadzona.

Mowa posła Trąmpczyńskiego

o sprawiedliwości „carskiej", wygłoszona w Sejmie w dyskusji budżetowej

Dzięki troskliwej opiece wysokiego rządu doszliśmy do niesłychanych w Europie stosunków, że wskutek ograniczenia czasu w dyskusji nad budżetem do blisko 2 miesięcy, dla dyskusji szczegółowej pozostało nam dosłownie 6 dni na wszystkie budżety. Przy reformie konstytucji będzie koniecznem postarać się o to, ażeby podobnych dowcipów w przyszłości nie można było robić. Wskutek tego wypadku mój klub ma wydzielone poprostu tylko kilkanaście minut czasu, tak, że nawet w przybliżeniu nie mogę wypowiedzieć tego, cobym sobie życzył. Zresztą nie chciałbym powtarzać tego, co było szeroko omawiane w komisji. W komisji szeroko mówiono o bezkarności zbrodni, która jest charakterystyką stosunków o kilku lat w Polsce. Chwilowo sprawa ta wisi w ministerjum sprawiedliwości, więc o niej mówić nie będę. Sposobność do omówienia jeszcze się znajdzie.

Rola ministra sprawiedliwości

Mówiono nieraz o tem, że minister sprawiedliwości powinien być wicekanclerzem i mieć prawo absolutnego veta, gdy kroki innego ministerjum według jego zdania sprzeciwiają się prawu. P. poseł Seidler zwrócił się przeciw tej myśli, i przytoczył stosunki angielskie, gdzie niema pisanego prawa, są tylko zwyczaje. Ale tam wszyscy, łącznie z rządem, są posłuszni prawu zwyczajowemu, a to nie o wszystkich u nas można powiedzieć. Poseł Seidler przyzna mi, że gdyby w ministerjum naszem w ostatnich latach 1927 i 1928 był siedział minister sprawiedliwości z kością pacierzową, to do wypłacenia 8 miljonów złotych na wybory nie byłoby doszło.

Rządy „carskie"

Pan minister sam przyznał w komisji budżetowej, że dyskusja dużo ciekawych momentów zawierała. Najważniejszym momentem było prawie jednomyślne potępienie metod p. Cara. Wprawdzie z pewnej strony zwrócono uwagę na to, że nie wypada pastwić się nad człowiekiem upadłym; mojem zdaniem ta zasada jest słuszna w życiu prywatnem, ale w życiu politycznem byłaby wprost zgubna. Proszę sobie zresztą uprzytomnić przebieg carskich rządów. Jeżeli można komu robić zarzut z tego, że zapóźno zabrał się do krytykowania działalności p. Cara, to nie Klubowi Narodowemu.

Działalność p. Cara do początku roku 1929 była głównie zakulisowa. On to, jak przypuszczają wszyscy, był autorem tych figlów konstytucyjnych z otwieraniem i zamykaniem Sejmu, on był twórcą sławnego dekretu prasowego, choć nazewnątrz nie on występował. Dopiero swoje pazury, z przeproszeniem, pokazał, gdy miał w ręku dekret o reorganizacji sądów. Dopiero wtedy zaczął na dobre działać na własną odpowiedzialność. Klub Narodowy natychmiast, już w styczniu 1929 r., postawił wniosek o votum nieufności dla p. Cara, ale niestety to votum nieufności na lewicy nie znalazło posłuchu. Po tem niedługo Sejm zamknięto i pozostawało 9 miesięcy aż do otwarcia nowej sesji. Teoretycznie pozostawała prasa, ale prasa była chwycona za gardło przy pomocy pp. Cara i Składkowskiego. Dopiero w bieżącej sesji można było działalność p. Cara wziąć pod lupę.

Teroryzowanie sędziów

P. Carowi zarzucamy, że się spieszył bardzo, żeby pozbyć się niezależnych żywiołów. P. Seidler mówi, ilu sędziów przeniesiono w stan spoczynku, ilu przeniesiono mimo woli z miejsca na miejsce, i że był to bardzo mały procent. Oczywiście p. Car nie miał znowu setkami ludzi znienawidzonych. Głównym celem p. Cara było steroryzowanie reszty sędziów. Niesłychane rzeczy wyrabiano np. na Pomorzu. Tam przenoszono sędziów za to, że nie byli zaproszeni na raut do wojewody, a więc wykazali, że nie zasługują na polityczne zaufanie.

Już od samego początku r. 1929 postępowanie p. Cara było grubo nielojalne. P. Car nadużył uprawnień, jakie mu dał dekret o reorganizacji sądów do rozmaitych kroków, które z reorganizacją sądów nie miały nic wspólnego. Wspomnę mianowicie o p. Seydzie i o p. Mogilnickim. Wysoką nielojalnością był pośpiech p. Cara z wykonaniem dekretu. On współpracował nad ustawą z sierpnia r. 1926, dająca pełnomocnictwa Prezydentowi Rzeczyposoplitej co do tymczasowego ustawodawstwa. On dobrze wiedział, że Sejm tylko warunkowo dał to prawo p. Prezydentowi, to jest o ile rozporządzenie materjalnie będzie się zgadzało z wolą większości Sejmu. Już w końcu r 1928 wniesiono do Sejmu nowelę do dekretu o reorganizacji sądów; sprawę dyskutowano w komisji prawniczej. Przygniatająca większość komisji mogła p. Cara przekonać, że większość Sejmu nie ma zamiaru przyznać mu prawa do samowolnych rugów pod pozorem reorganizacji. Ale właśnie dlatego p. Car się spieszył, aby ubiec ustawę, kładącą kres jego samowoli. Ta działalność p. Cara musi być przez nas napiętnowana nietylko wobec historji, ale dla ostrzeżenia podobnych mu osobników.

Najwięcej hałasu narobiło przeniesienie w stan spoczynku prezesa Najwyższego Sądu pp. Seydy i Mogilnickiego, p. Car nie znalazł żadnego pozoru wytłumaczenia swego kroku, bo o reorganizacji sądów nie mogło tu być mowy. Co się zaś tyczy p. Seydy, to p. Car, interpelowany kilkakrotnie w Sejmie już w przeszłych sesjach o powody dymisji p. Seydy, zrazu dawał wymijające odpowiedzi. Dopiero przy pierwszem czytaniu niniejszego budżetu wyjechał z twierdzeniem, że powodem dymisji p. Seydy była okoliczność, że tenże zbyt długo przetrzymywał wyroki przygotowane dla niego do podpisu. Każdego, kto znał bliżej ofiarną i mozolną pracę p. Seydy wśród najtrudniejszych warunków w Sądzie Najwyższym, musiała ta odpowiedź zdumieć. Nie tu czas, ani miejsce, aby to oświadczenie p. Cara bliżej oświetlić. Mam jednak dokładne informacje, że wobec p. Seydy p. Car inaczej uzasadniał konieczność jego ustąpienia. Mianowicie oświadczył mu, iż mimo pełnego uznania dla jego osoby i działalności, uważa, że różnica światopoglądów pomiędzy nimi uniemożliwia dalszą kolaborację pomiędzy ministerjum i Sądem Najwyższym.

I tu mojem zdaniem p. Car podał prawdziwą przyczynę konieczności usunięcia p. Seydy. P. Car wiedział, że p. Seyda nie pójdzie za nim w sztuce interpretacji konstytucji i ustaw tą drogą, którą on sam miał zamiar kroczyć. Tyle o krytyce poprzednika p. ministra sprawiedliwości.

Dekret prasowy — jednem bezprawiem

Teraz ograniczę się do dwóch punktów, co do których mam pretensje do obecnego p. ministra. Jednym z niesłychanych dzieł p. Cara był dekret prasowy i umiejętność przewlekania zniesienia tego dekretu przez 3 lata. Cały dekret prasowy od 3 lat jest jednem nadużyciem i jednem bezprawiem, bo został już w październiku 1927 r. prawomocnie przez Sejm zniesiony. Ale samowola, którą dekret umożliwiał władzom administracyjnym i prokuratorskim, jeszcze panom prokuratorom nie wystarczała. Art 79 dekretu stanowi, że w razie konfiskaty pisma winien prokurator w ciągu 7 dni od doręczenia mu orzeczenia, zatwierdzając zajęcie, złożyć wniosek o wszczęcie postępowania sądowego. Tymczasem, co się dzieje w praktyce? Nietrudno zwykle prokuratorom uzyskać w izbie sądu okręgowego specjalnie uformowanej dla spraw prasowych, a więc starannie dobranej, zatwierdzenia konfiskaty. Potem następuje cisza, bo prokuratorowie nie mają odwagi wytoczyć karnego procesu. Świadczyłoby to właśnie na korzyść prokuratorów, że się wstydzą swoich pierwotnych wniosków o konfiskatę, ale konsekwencją tego postępowania jest szalona krzywda wyrządzona nakładcom gazet konfiskowanych. Ci nakładcy gazet konfiskowanych, nie mogąc uzyskać zniesienia konfiskaty i uwolnienia autora od kary, nie mają też wedle dekretu prawa żądać od skarbu odszkodowania. Pretensje, na które nakładcy w ten sposób są poszkodowani, idą w miljony. To jest, mojem zdaniem, proste bezprawie. Mam pretensję do p. ministra sprawiedliwości, aby zwrócił prokuratorom uwagę na to, że mają oni obowiązek słuchać art. 79 dekretu i oddać każdą sprawę, gdzie zaszła konfiskata, pod sąd. Jeżeli tego nie zrobią, w takim razie nakładcom nic innego nie pozostanie, jak wytoczyć prokuratorom proces cywilny o nadużycie władzy.

Pomocnicy p. Cara

Ale p. Car swej roboty w kierunku teroryzowania sędziów groźbą dymisji i przesiedlenia nie byłby w stanie spełnić bez wyszukania godnych siebie pomocników. Zgromadził koło siebie cały sztab prawników, nie wstydzących się robić tu w Sejmie prawniczo - karkołomnych wywodów, którychby się powstydził ostatni kauzyperda. (Oklaski). Widzieliśmy to w komisji konstytucyjnej przy kwestji „Dziennika Ustaw". Widzieliśmy to samo w plenum w sprawie ministra Czechowicza, jak z pomocników p. Cara jeden za drugim wchodził na trybunę i głosił obstrukcyjne, kompletnie dla prawników niezrozumiałe wywody. Do dzisiejszego p. ministra sprawiedliwości mam pretensję, że żadnego z tych współpracowników dotychczasowych się nie pozbył.

P. minister — nie mówię tego dla komplementów, tylko dla skonstatowania faktycznego stanu rzeczy — jako następca rządów „carskich" przyjęty był nader życzliwie nietylko przez wszystkich członków sądownictwa, ale przez wszystkich tych, którzy wymiar sprawiedliwości uważają za podstawę państwa. Nietylko na mocy swych mów w Poznaniu i w Warszawie — verba volant — ale na mocy opinji, jaką miał bez kwestji, jako sędzia, w społeczeństwie. A czy p. minister nie widzi niebezpieczeństwa w zatrzymaniu dotychczasowych, najbliższych współpracowników p. Cara? Ktokolwiek jest wtajemniczony w technikę prowadzenia ministerstwa, ten wie, że przecież minister zaledwie kilka procent wszystkich spraw może sam załatwić; głównie decydują jego najbliżsi doradcy. (Głos: Czasem złe duchy). Obym był fałszywym prorokiem, ale, jeżeli tak dalej pójdzie, jak dotychczas, to p. minister będzie odpowiedzialny za cudze winy.

Protegowanie prasy gadzinowej

To nie jest fantazja z mojej strony. W komisji budżetowej przy budżecie Prezydjum Rady Ministrów, a potem przy budżecie ministerstwa sprawiedliwości, a więc 5 stycznia i 20 stycznia oburzały się prawie wszystkie stronnictwa na zupełnie otwarte protegowanie przez urzędników ministerjum sprawiedliwości i przez wyższych sądowników t. zw. prasy gadzinowej. I oto w dzień po tem, dnia 21 stycznia czytamy w PAT-icznej, taki komunikat: (czyta): „Ministerstwo Sprawiedliwości komunikuje, że wiadomość, jaka się pojawiła w prasie z dnia 20 — to był dzień posiedzenia komisji budżetowej — „o mającem jakoby nastąpić odwołaniu okólnika, polecającego władzom sądowym zamieszczanie ogłoszeń w „Gazecie Polskiej", nie odpowiada rzeczywistości. Omawiane okólniki, mające swe źródło w dawniejszej uchwale Rady Ministrów, były spowodowane faktem fuzji poprzednich wydawnictw „Epoki" i „Głosu Prawdy" pod postacią innego wydawnictwa „Gazety Polskiej".

Proszę Panów! My wiemy, jaki kierunek ma „Gazeta Polska". To jest nieodrodna córeczka byłego „Głosu Prawdy", organu pp. Stpiczyńskiego, Olpińskiego i Orlińskiego — smutnej pamięci. Ona jest poprostu organem notorycznym mafji, która po rokoszu majowym ciąży kamieniem na narodzie polskim. Jest wyraźnym organem stronnictwa. Nie możemy dopuścić do tego — a po za panami z klubu B. B. wszyscy w Sejmie jesteśmy tego zdania — żeby jakiekolwiek stronnictwo żerowało na państwie. (Oklaski). A to jest żerowanie, co tu się dzieje. Kontrolowałem ostatnie numery „Gazety Polskiej". I w każdym numerze jest 60 — 100 samych ogłoszeń komorników o licytacjach u dłużników. To przynosi, według znawców, około 1.000 zł dziennie dochodu tej gazecie, to się dzieje kosztem najbiedniejszych ludzi. (Głos na ławach B. B.: „Kurjer Poznański" tak samo ma te ogłoszenia).

Ale nie ma ich na mocy rozporządzenia jakiegokolwiek, tylko na mocy licznego nakładu. Gdybyście, Panowie, mieli w Poznaniu gazetę z liczniejszymi abonentami, niż „Kurjer Poznański", to przyznałbym Wam rację, że w tej gazecie powinno się ogłoszenia umieszczać.

Na co są ogłoszenia urzędowe? Ażeby jak najliczniejsza publiczność o nich się dowiedziała. Więc trzeba je umieszczać bez względu na przynależność partyjną, w tych gazetach, które mają najliczniejszych abonentów. Tymczasem „Gazeta Polska" przecież wychodzi prawie z wykluczeniem publiczności. (Oklaski.) Kto ją czyta? Czytają ją ci, którzy przypuszczają, że jakieś ohydne napaści na nich w Gazecie są wydrukowane. Przecież przy ogłoszeniach komorników, gdzie chodzi o licytację rzeczy u biednych ludzi, to wierzyciel i dłużnik mają interes w tem, żeby jak najwięcej osób dowiedziało się o licytacji, to znaczy, żeby rzeczy sprzedawane nie poszły za bezcen. Zatem rozporządzenie, nakazujące ogłoszenia w gazecie mało czytanej uważam za niemoralne i przypuszczam, że nie wyszło ono od p. ministra sprawiedliwości, tylko że to jest kukułcze jajo z jego otoczenia.

My spokojnie na to patrzeć nie możemy. Upraszamy p. ministra, żeby po pierwsze to roporządzenie, mianowicie wobec komorników, zostało cofnięte. Cóż to znaczy, że prezydjum Rady Ministrów pod wodzą p. Świtalskiego, który teraz będzie redaktorem „Gazety Polskiej", kazało kiedyś umieszczać w „Gazecie Polskiej" te anonse? Minister sprawiedliwości nie ma obowiązku słuchać w takim razie prezydjum Rady Ministrów, raczej winien tak rozporządzać, jak tego wymaga interes ogólny.

A druga moja prośba do p. ministra sprawiedliwości jest ta, żeby jak najprędzej przejrzał swoje otoczenie i pozbył się w znacznej części swych carewiczów. (Oklaski.) (Wrzawa na ławach B. B.: A Zagórski?). Gdy mnie pociągniecie za język, to bardzo nieprzyjemnych dla was rzeczy się dowiecie!

Konferencja morska w Londynie

Żądanie Stan. Zjednoczonych

Londyn, 7. 2. (PAT). Przewodniczący delegacji St. Zjednoczonych Stimson ogłosił deklarację, w której stwierdza, że w rokowaniach z Wielką Brytanją St. Zjedn. domagają się natychmiastowego zrównania swoich sił morskich z W. Brytanją we wszystkich kategorjach okrętów wojennych i zrównania przez redukcję liczby pancerników obu flot w r. 1931, nie zaś 1932.

St. Zjedn. proponują 15 krążowników angielskich po 10 000 tonn, uzbrojonych w działa 8-calowe i 18 analogicznych krążowników amerykańskich. W dziedzinie mniejszych krążowników Anglji przysługiwałaby nadwyżka 42.000 tonn. Wielka Brytanja i St. Zjedn. miałyby dokładnie taką samą flotę krążowników analogicznych o tym samym tonnażu. Również domagają się St. Zjedn. równości między Anglją, a Ameryką w dziedzinie statków-baz dla samolotów i torpedowców.

W dziedzinie łodzi podwodnych St. Zjedn. pragną możliwie najniższego tonnażu i zgodziłyby się chętnie na zupełne zniesienie łodzi podwodnych za zgodą 5 reprezentowanych na konferencji mocarstw. W każdym zaś razie domagają się, aby łodzie podwodne podlegały tym samym przepisom prawa międzynarodowego, co zwykłe okręty wojenne w porównaniu z okrętami handlowemi.

W stosunku do Japonji, St. Zjedn. nie opierają swego projektu na tym samym kontyngencie dla wszystkich kategoryj okrętów wojennych Francji zaś i Włochom nie poczyniły wcale propozycyj, ponieważ mocarstwa te nie są tak bezpośrednio związane ze St. Zjedn., jak Anglja. Niemniej jednak uregulowanie zagadnień obchodzących te państwa ma zasadnicze znaczenie dla sprawy projektowanego układu.

Piłsudski odmawia wydania dokumentów

W sprawie zajść z 31 października

Warszawa, 7. 2. (Tel. wł.). W odpowiedzi na list wicemarszałka Czetwertyńskiego, prezesa komisji do zbadania zajść 31 października, wystosowanego do ministra spraw wojskowych marsz. Piłsudskiego, ten ostatni nadesłał pismo, w którem m. in. oświadcza: że sprawozdanie z zajść dnia 31 października złożył prezesowi gabinetu premjerowi Bartlowi. Materjał o dochodzeniach posiada w postaci raportów poszczególnych oficerów, którzy się żalą na niewłaściwe zachowanie się marsz. Daszyńskiego. Ponieważ akta te obejmują sprawy natury honorowej, dokumentów tych wydać nie może. (w)

Z Sejmu

Dyskusja nad budżetem min. oświaty

Warszawa, 7. 2. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowem toczyła się dalsza dyskusja nad budżetem ministerjum oświaty. Pierwszy przemawiał poseł Utta, (Niemiec), który z uznaniem powitał fakt, że komisja budżetowa przeznaczyła pewną sumę na niemieckie szkolnictwo prywatne, powszechne.

Poseł Pujan (Ch. D.) stanął w obronie młodzieży akademickiej wobec zarzutów ministra i podkreślił, że gorsze wyniki pracy młodzieży chrześcijańskiej w porównaniu z żydowską, są spowodowane gorszemi warunkami materjalnemi tej młodzieży. Mowa wileńska ministra dowodzi, że minister pominął rolę kościoła katolickiego w wychowaniu dobrych obywateli. Z odpowiedzi na komisji budżetowej wynika, że minister zajmuje stanowisko awyznaniowe, jakkolwiek przeszłość i psychika narodu polskiego jest nierozerwalnie złączona z kościołem katolickim.

Poseł Smolikowski (B B. S.) zaatakował Katolicką Agencję Prasową. Wojujący nacjonalizm i klerykalizm przystąpiły do ofensywy przeciwko ministrowi. Smolikowski ma do ministra pretensje, że nie tępi miazmatów nacjonalizmu, wprowadzonych do szkolnictwa.

Posłanka Balicka (Klub Narodowy) zwróciła uwagę na niebezpieczeństwo cofania się polskości na ziemiach wschodnich, zwłaszcza w Małopolsce.

Posłanka Jaworska (B. B.) wystąpiła przeciwko przemówieniu posła Czetwertyńskiego. Na zapytanie posła Rybarskiego oświadczyła, że piętnuje wystąpienie posła Czetwertyńskiego imieniem Klubu B. B., gdyż p. Czetwertyński zaatakował najwyższy autorytet pedagogiczny w Rzeczypospolitej, t. j. ministra.

Po szeregu przemówień przedstawicieli mniejszości narodowych, poseł Tomczak (B. B.) wyraził uznanie ministrowi i apelował do niego ażeby położył kres propagandzie wśród młodzieży, jaką rozwija O W.P.

Min. Czerwiński, podkreślił dotychczasowe swoje awyznaniowe stanowisko i oświadczył, że jest zadowolony z ataku ze strony Klubu Narodowego, bo jednem z zadań wychowania państwowego jest uniezależnienie młodzieży od wpływów, które reprezentuje stronnictwo narodowe i obóz katolicko-narodowy.

Podczas oświadczenia ministra Czerwińskiego kilkakrotnie przychodziło do wielkiej wrzawy. B B. w większości swej biła mu brawa. Zwracało uwagę, że poseł Radziwiłł pod koniec przemówienia ministra zaczął demonstracyjnie czytać gazetę.

Umowa likwidacyjna w Reichstagu

Berlin, 7. 2. (Tel. wł.) Plan Younga, umowa likwidacyjna polsko-niemiecka i pomniejsze układy, mające związek z Hagą, zostały już — po uchwaleniu ich przez Radę Rzeszy — przekazane Reichstagowi. Rozpocznie on obrady nad układem likwidacyjnym z Polską w dniu 11 lutego.

Pierwszą frakcją, która zebrała się celem omówienia projektów wspomnianych ustaw, była Chrześcijańsko-Narodowa Wspólnota Pracy. Inne frakcje zbiorą się dopiero w poniedziałek.

W sejmie pruskim nacjonaliści postanowili wniosek o votum nieufności dla premjera Brauna z powodu stanowiska, zajętego przez rząd pruski w Radzie Rzeszy podczas głosowania nad układem z Polską.

Strajk w Bielsku

Bielsko, 6. 2. (AW). Strajk w przemyśle tkackim w Bielsku trwa nadal. Wczoraj odbyło się posiedzenie, celem przedyskutowania wyników ostatnich pertraktacyj. Na wysunięte przez okręgowego inspektora pracy propozycje nie zgodzono się, wobec czego postanowiono strajk kontynuować dalej.

Robotnicy polscy pobici przez Niemców

Katowice, 7. 2. (AW.) Na robotników - Polaków, zamieszkałych na terenie woj. śląskiego, a pracujących na Śląsku Opolskim napadło po stronie niemieckiej kilku Niemców, którzy ich dotkliwie pobili. Najbardziej pobici zostali Jakób Ścigała, Jan Dąbkowski, Genowefa Szeja, Matylda Tabor i Stefan Chojka. Stojący w pobliżu zajścia policjant niemiecki nie udzielił im pomocy. Zajście wynikło na tle redukcyj w górnictwie na Śląsku Opolskim. Napastnicy, obrzucając robotników polskich stekiem wyzwisk, radzili im wracać do Polski, a nie zabierać pracy tamtejszym robotnikom. Policja katowicka spisała w tej sprawie protokół, który będzie służyć, jako materjał do dalszych dochodzeń.

O eksport zboża

Warszawa, 7. 2. (AW). Dziś przybywa do Warszawy delegat niemiecki dr. Wade celem kontynuowania rokowań o eksport żyta. Dotychczasowa umowa o eksporcie żyta ma ważność tylko do końca lutego. Obecne rokowania mają przedłużyć umowę na czas dłuższy. Poza tem delegacja niemiecka konferowała z delegacją polską w sprawie podziału wywozu jęczmienia na rynki północne.

Umowa handlowa z Gdańskiem

Gdańsk, (AW.) Zawarta między Polską a Gdańskiem w listopadzie 1929 roku umowa, wynikająca z traktatu gdańsko-polskiego w 1921 roku, została obecnie zatwierdzona przez Volkstag.

Umowa ta dotyczy na terenie Wolnego Miasta Gdańska handlu tytuniem, spirytusem, cukrem, piwem, winem, kwasem octowym, solą, kartami do gry, bibułkami do papierosów. Na terenie Rzplitej Polskiej — handlu spirytusem, tytuniem, solą, zapałkami, winem, cukrem, olejami mineralnemi, kwasem octowym, kartami do gry Nowe przepisy wpłyną na ułatwienie obrotów towarami między Gdańskiem, a Polską gdyż przewidziano szereg ułatwień, a m. i. przeprowadzono szczegółową analizę towarów i małe opodatkowanie.

Konferencje kolejowe

Gdańsk, 6. 2. (PAT). Rozpoczęły się w Gdańsku dwie międzynarodowe konferencje kolejowe: 1) polsko-sowiecka, 2) polsko-sowiecko-niemiecka. Przedmiotem konferencyj jest ujednostajnienie taryfy kolejowej tych trzech państw, które okazało się konieczne z powodu zmiany taryfy w Polsce i Niemczech. Rokowania potrwają około 2 tygodni.

„Wilcze doły"

Wilno, 7. 2. (AW). Onegdaj na odcinku granicznym Wielkie Hutory w pobliżu wsi Nieżejewo podczas obchodzenia odcinka granicznego przez patrol K. O. P. — jeden z żołnierzy wpadł do t. zw. wilczego dołu, specjalnie urządzonego przez bolszewików, jako pułapki na żołnierzy polskich.

Śmiertelne porażenie

Warszawa, 7. 2. (Tel. wł.). — Wczoraj stację nadawczą Polskiego Radja zwiedzała wycieczka oficerów wojsk łączności, złożona z 20 osób. Dyżurny inżynier Wysopolski przestrzegł w jednej z sal przed prądem o napięciu 10 tys. wolt. Mimo to podporucznik Rzemieniak przechylił się przez barjerę i dotknął jednego z przewodów. Iskra elektryczna przebiegła przez ciało oficera i wypaliła kawał linoleum, okrywającego podłogę. Rzemieniak po 4 godzinach zmarł. Jest to pierwszy wypadek porażenia prądem w Polskiem Radjo, jakkolwiek stacja nadawcza jest nieustannie zwiedzaną.

Sprawa honorowa

Warszawa, 7. 2. Tel. wł.) Poseł Podoski (B. B.), dotknięty przemówieniem posła Liebermana (P. P. S.) na posiedzeniu komisji budżetowej, wytoczył mu sprawę honorową. Zastępcy p. Liebermana oświadczyli w jego imieniu, że pos. Lieberman uważa za rzecz niedopuszczalną, aby starcia pomiędzy posłami wynikłe podczas dyskusji w Sejmie, miały być załatwiane w drodze postępowania honorowego, tembardziej, że regulamin sejmowy przewiduje sposób załatwienia spraw tego rodzaju. Zastępcy p. Podoskiego nie uznali tego stanowiska i spisali protokół jednostronny.

Fabrykant fałszywych 100-złotówek

Kraków, 6. 2. (AW). Policja aresztowała Józefa Kamana, lat 29, obywatela czechosłowackiego, który nielegalnie przekroczył granicę polską. Przy Kamanie znaleziono zaszyte w podszewce marynarki niewykończone 100 złotowe banknoty. Kaman przyznał się, że trudnił się wyrabianiem fałszywych stuzłotówek i zamierzał puścić je w obieg, jednak do zupełnego wykończenia falsyfikatów zabrakło mu pieniędzy.

„Ilustracja Wielkopolska"

Zeszyt morski

Po niedawno wydanym zeszycie pomorskim „Ilustracja Wielkopolska" wydała obecnie wspaniały zeszyt morski, poświęcony uroczystości 10-lecia objęcia morza polskiego. Zeszyt ten prezentuje się pod każdym względem imponująco. Przedewszystkiem na rozpiętości 32 stron zdobi go 80 zdjęć fotograficznych morza polskiego od Gdyni aż po Hel. ze szczególnem uwzględnieniem widoków gigantycznego rozwoju Gdyni. Szereg wysokiej wartości artykułów i korespondencyj zbliża nas do morza naszego i zaznajamia dokładnie z rozrostem jego życia.

Zeszyt ten stanowi prawdziwą chlubę „Ilustracji Wielkopolskiej", która w swym błyskawicznym rozwoju stała się dziś tygodnikiem najaktualniejszym i najpoczytniejszym, a wreszcie i najtańszym. Cena zeszytu tych rozmiarów wynosi tylko 45 gr Jest więc „Ilustracja Wielkopolska" tygodnikiem pod każdym względem bezkonkurencyjnym.

W sprawie Banku Przemysłowców

Dowiadujemy się, że władze Banku Przemysłowców w celu przeprowadzenia akcji sanacyjnej zdecydowały się onegdaj wnieść podanie o nadzór sądowy. Od pewnego czasu odbywają się na terenie poznańskim i warszawskim rozmowy z ministerjum skarbu i z instytucjami finansowemi na temat realizacji planu sanacyjnego.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.86 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,875 zł

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212.60 do 212,70 zł, gotówką — 212.20 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,04 do 173,30 zł, gotówką — 172,70 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 7 lutego 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był nieco żywszy. Kursy naogół utrzymane.

Z pap państw. oddawano 5 proc poż konwers po 49,50 proc, poszukiwano natomiast 5 proc. premj dolarowe po 75,— lecz bez oddawców Z pap lokacyjnych poszukiwano 8 proc listy zast. Zach. Pol. T-wa Kredyt. w Pozn po 91,50 proc, 8 proc. listy dolarowe po 90,50 proc. i 6 proc listy żytnie po 21,—, oddawano natomiast tylko 4 proc listy zast. konwert. po 38,75 proc.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano silnie Bank Polski po 180,— i robiono transakcje Bankiem Związku po 80,—. Za Hartwig - Kantorowicz płacono 65,— i handlowano R. Mayem po 73,— w transakcjach. Poza tem robiono mniejsze transakcje bez notowania Centr Skór po 10,— w płaceniu.

Z pap. nieoficjalnych dokonano transakcyj Bankiem Cukrownictwa po 140,— i Cukr. Kruszwica po 620,—.

Cedula urzędowa z dnia 7 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49,50% O.
8% listy zastawne Zach. Pol. T-wa Kredyt Miejsk. w Poznaniu 91,50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt 90,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred 38,75% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 180,— P.
Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 80,— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Hartwig Kantorowicz I em. zł. 65,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 73,— +

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 7. 2. 1930.

Waluty Gotowka

Dolary St. Zjed. tr.: 8.86 sp.: 8,88 kup.: 8.84

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Londyn	43,38¼	43,49	43,27½
Nowy Jork	8,90	8,92	8,88
Nowy Jork kabel	8,91,8	8,93,8	8,89.8
Paryż	34,97	35,06	34,88
Praga	26,38	26,44	26,32
Szwajcarja	172.15	172.58	171.72
Włochy	46.69	46.81	46.57
Talin	237.55	238,15	236,95

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż inwest. . .			123,50
5% poż premj dol. .	78,50	77,75	78,50
5% poż.. konw . . .			50,00

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0,00—125,00
Bank Polski	184,00 183.75
Bank Przem lwowski . . .	0,00—102.00
W T F. Cukru	0 00— 29.00
Firley	38,50— 38.00
Modrzejów	0.00— 13.50
Ostrowiec	0,00— 61.00
Starachowice	21.00— 21 25
Haberbusch	0,00—104,75

Tendencja utrzymana.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe komisji notowania cen.

Poznań, dnia 7. 2 1930.

Spędzono: wołów 7, buhai 17, krów 21, 45 sztuk bydła. 311 świń, 163 cieląt, 6 owiec; razem 525 zwierząt.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań. 7 lutego 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f. w h); b) pszenicy 753 gr (129.0 f w h.; c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. (84,6 w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	21.50 – 22,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	33.50 34,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy . . .	20.50 – 21.00
Jęczmień browarowy . . .	24,00 – 26.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	16,50 – 17,50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	34,00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł work.	53,50 – 57,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	13.25 – 14.25
Otręby pszenne	15.50 – 16.50
Wyka latowa	29,00—31,00
Peluszka	27,00—29.00
Groch polny	27.00 – 30.00
Groch Victoria	30.00 – 38,00
Groch Polgera	30.00 – 33,00
Łubin niebieski	20,00 – 22.00
Łubin żółty	23.00—25,00
Seradela	17,00—21,00

Ogólne usposobienie słabe.

Uwaga: Niemożność zbytu mąki pogłębia stagnację, gdyż młyny zupełnie wstrzymują się od zakupów. Ograniczony eksport uniemożliwia obroty.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin. dnia 7 lutego 1930.

Pszenica march. od st załad 76-77 kg przeciętn jakości	234,00—237,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march od stacji załad 72 kg przeciętnej jakości	157,00—163,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarny	160,00—170,00
Jęczmień pastewny i przemysłow.	138,00—147.00
Tendencja spokojna.	
Owies march do stacji załad.	123.00—133 00
Mąka pszenna	28.00—34 75
Mąka żytnia	21,00—24.50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	08.00—08,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	08,00—08.25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	23,00 – 31,00
Groch dr jad.	20.00 23.00
Groch pastewny	17.00 18,00
Peluszka	17.00—19 00
Bób polny	17 50—19.00
Wyka	19 00 – 24.00
Łubin niebieski	13.50 – 15.00
Łubin żółty	17 00—18.00
Seradela nowa	24 00 29 00
Makuch rzepakowy	16.00 – 16 40
Makuch lniany	20,00 20 20
Wytłoki suche	06.70 – 06 90
Śrót Soya	13 60 – 14 20
Płatki ziemniaczane	13,20—13,60

Ogólna tendencja osłabiona.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 7 lutego 1930

Wypłaty na Warszawę: 46.80—47,00
Noty wielkie: 46,675—47,075

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Cena: Zł. 1.50

Na deszcz, wichurę i śnieg

KREM NIVEA

Wiatr i niepogoda, mróz i wilgoć stale pozbawiają skórę ważnych składników, sprzyjając tworzeniu się przedwczesnych zmarszczek Świeże powietrze jednakże niezbędne jest dla skóry, a Krem Nivea chroni ją przed szkodliwem działaniem niepogody. Tylko Krem Nivea zawiera Euceryt i chroni delikatne tkanki skóry przed wysuszeniem, zapobiegając tworzeniu się fałd i zmarszczek. Zachowajcież wygląd młodociany aż do późnej starości! Wystarczy niewielki trud: Stosować codzienne Krem Nivea!

Cena za opakowania w pudełkach: gr. 40 i 75, zł. 1.40 i 2.60 w tubach czysto cynowych: zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

Krem Nivea wnika w skórę i nie pozostawia połysku.

Kryzys podatkowy

III

Przykład z góry — Dziwne koleje podań — Upadek moralności podatkowej — Co i jak należy reformować — O przyspieszenie pracy Najwyższego Trybunału Administracyjnego — O sprawiedliwy rozdział ciężaru podatkowego

W poprzednim artykule pisaliśmy o poważnych usterkach w pracy naczelnych organów skarbowych. Nie ulega wątpliwości, że przykład z góry działa źle na niższe instancje. „Dla braku podstawy prawnej" odrzuca się najsłuszniejsze podania płatników, urzędnicy nie troszczą się o pogłębienie swej wiedzy, o życzliwy, a choćby tylko objektywny stosunek do podatników, a niejednokrotnie świadomie celują w bezwzględności, pewni bezkarności, a może namet licząc na uznanie, remuneracje i awans, a w ostateczności na inne, może lepsze stanowisko służbowe.

Do zaostrzenia sytuacji przyczynia się oprócz powyższego braku odpowiednich kwalifikacyj po stronie urzędników i dowolności w stosowaniu przepisów podatkowych, niezałatwienie odwołań i podań.

Ileż to razy słyszy się, że podatnik wniósł przeciw niesłusznemu wymiarowi odwołanie, że wniósł także podanie o odroczenie do czasu załatwienia odwołania tej części podatku, którą uważa za niesłuszną. Czas mija, kilka miesięcy jest spokój, ustawowy termin do załatwienia odwołania minął, a tu nagle zjawia się sekwestrator i fantuje najpotrzebniejsze do prowadzenia przedsiębiorstwa przedmioty. Pisze się po raz drugi, pisze do urzędu, pisze do izby skarbowej, pisze do ministerjum skarbu, lecz znowu żadnego załatwienia, gdy tymczasem wyznaczono termin licytacji. Podatnik ucieka się do ostatniego środka, idzie osobiście do urzędu, idzie do izby, ryzykuje nawet wyjazd do ministerjum i wreszcie mu oświadczają, że wstrzymanie licytacji uzależnia się od wniesienia podania i od natychmiastowej wpłaty takiej a takiej części podatku. Że nie jest załatwione odwołanie, nie są załatwione poprzednie podania, nikogo nic nie obchodzi. Z poczuciem głębokiej krzywdy wraca więc podatnik do domu, pisze podanie, mobilizuje ostatnie grosze na zapłacenie wyznaczonej mu części podatku i przemyśliwa nad sposobami, jakby raz na zawsze odczepić się od wszelkich urzędów skarbowych, sekwestratorów, izb skarbowych, delegatów ministerjum skarbu i t. d. Czasem postanawia nie sprowadzać w przyszłości nic koleją, nie lokować żadnych pieniędzy w banku i w kraju, czasem likwiduje swe przedsiębiorstwo, czasem popadnie w furję, jak owa kobieta w Ostrowie, czasem klnie na wszelkie władze i urzędy polskie, a czasem szuka wybawienia w pożegnaniu się z tym światem.

Podobne stosunki wytworzyły się zwolna, możnaby powiedzieć, że mieliśmy czas, ażeby się z niemi zżyć i się niemi zbytnio nie przejmować. Rzeczywście, że coraz jest więcej ludzi takich, którzy się niemi nie przejmują, takich mianowicie, którym już organy egzekucyjne nic nie potrafią zabrać. Moralność podatkowa maleje.

I dlatego najwyższy czas, ażeby powiedzieć: dosyć! Nie starczy wstawić do budżetu wpływu z podatku przemysłowego na 250.000.000 zł, lecz trzeba jeszcze pomyśleć, ażeby w jak najkrótszym czasie uchwalono projekt reformy podatku przemysłowego, nie taki, jaki niedawno przedłożono do zaopinjowania Związkowi izb przemysłowo - handlowych, lecz poważny, szczerze pomyślany i przemyślany projekt, naprawiający zło, które obecna ustawa dla podatników, gospodarki i moralności społecznej sprowadza. Znieść należy również 10-proc. nadzwyczajny dodatek, skoro obecnie stopy podatkowe już są nadmierne. Fiskalna interpretacja ustawy powinna ustać, uchylone winny być odnośne okólniki, a rozporządzenie wykonawcze opracowane na nowo zgodnie nie tylko z duchem i intencją ustawodawcy, ale także zgodnie z postanowieniami życia. Art. 93 ustawy o zwrocie nadmiernie i niewłaściwie wpłaconych kwot podatku przemysłowego nie powinien pozostawać jedynie na papierze, a art. 94 o rozkładaniu na raty, częściowem względnie całkowitem umarzaniu podatku w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej podatnika powinien być wykonywany lojalnie i liberalnie. Bezzwłocznie jednak należałoby przystąpić do zmiany ustawy, złagodzenia jej ciężaru i pozbawienia rażącej surowości.

Lecz reformy wymaga także ustawa o podatku dochodowym, gruntowym, majątkowym, ustawa o opłatach stemplowych, której stosowanie zaczyna również przybierać niepożądane formy, następnie system wymierzania i poboru podatków, system księgowości i t. p. Nie jest do utrzymania stan obecny, że podatnik oprócz płacenia pieniędzy podatkowych tak wiele czasu musi łożyć na załatwianie i pilnowanie swoich praw podatkowych i przy tem wszystkiem nie ma jasnego poglądu na stan swych zobowiązań wobec skarbu państwa.

Należałoby także koniecznie przyspieszyć bieg spraw przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, na którego wyroki czeka się obecnie 2—3 lat, oraz publikację tych wyroków, które w Zbiorze Wyroków N. T. A. ogłasza się również dopiero po 3 latach Jest to ogromnie ważny czynnik dla należytego stosowania przepisów podatkowych, który w ten sposób traci na znaczeniu.

Reforma podatkowa powinna polegać przedewszystkiem na bardziej równomiernem rozłożeniu ciężaru podatkowego i oparciu go na praworządnych i liberalnych podstawach. Od tego zależy kapitalizacja wewnętrzna, przypływ kapitału zagranicznego, wzrost dobrobytu i zufanie do państwa. Praca jest konieczna i opłaci się sowicie, a nie można jej odwlekać pod pozorem, że obecne wpływy z mocy obowiązujących ustaw podatkowych są dostateczne względnie zaczynają się pomniejszać. Kto tak rozumuje, ten nie zdaje sobie sprawy z celów, dla jakich reforma ma być przeprowadzona.

„Kawały" samorządowe, kosztowne dla państwa

Rozpoczęte w Sejmie obrady nad ustawami samorządowemi dla Małopolski mają nietylko regjonalne znaczenie — jak się wyraził referent pos. Ciołkosz z P. P. S., ten sam, który niedawno w Berlinie popisywał się neutralnością w sprawie Pomorza. Od utrwalenia polskiego charakteru Małopolski Wschodniej zależy przyszłość naszego państwa, jego odporność na ataki od wschodu i zachodu. Rozumieją to dobrze Niemcy, którzy jeszcze przed wojną subwencjonowali ruch t. zw. ukraiński i którzy także obecnie mają w nim oddanego sojusznika.

Proponowane przez lewicę, a popierane przez rząd i B. B. ustawy samorządowe nietylko nie chronią polskiego charakteru wschodniej Małopolski, ale są dla niego śmiertelnym ciosem. Na terenie województw: lwowskiego (wschodniej części), tarnopolskiego i stanisławowskiego mało jest wsi czysto polskich, bądź czysto ruskich. Przeważają wsie o zaludnieniu mieszanem, przyczem ludność polska stanowi mniejszość od 20 do 50 proc. Podobny, choć nieco lepszy ze względu na miasta, jest stosunek w powiatach. W miastach Polacy mają większość, ale tylko w niektórych bezwzględną, przeważnie zaś tylko względną w stosunku do Żydów i Rusinów.

Otóż lewicowe ustawy samorządowe oddają wsie i powiaty w ręce większości ruskich, kierowanych — jak wiadomo — przez separatystyczną partję Undo, lub komunistyczne Selroby, miasta zaś w ręce Żydów, którzy będą tam stanowili języczek u wagi.

Trudno się zbytnio dziwić doktrynerstwu socjalistów, czy też ulegającego masonerji „Wyzwolenia". Frapujące natomiast i niezupełnie zrozumiałe jest stanowisko rządu i jego stronnictwa.

Kiedy w poprzednim Sejmie opracowywano ustawy samorządowe, które w drodze kompromisu zabezpieczały ludność polską przed majoryzacją częściowo w samorządzie wiejskim, całkowicie w powiatowym, a większym miastom nadawały własne, odrębne statuty, wówczas p. Bartel, jako wicepremjer, wystąpił przeciwko tej pracy, podkreślając szczególniejszą troskę o wschodnią Małopolskę. Wtedy dla p. Bartla nawet to, co uzyskał w kompromisie Związek Ludowo - Narodowy, było — za mało.

Ostatecznie rząd nie dopuścił do uchwalenia ustaw. Przyszedł nowy Sejm, w którym lewica, rozporządzająca większością, wyłoniła nowe, radykalne projekty narazie dla samej Małopolski. Z początku rząd i B. B. czynili akcji lewicy znaczne trudności. P. Składkowski opowiadał, że jego ministerjum opracowuje własne projekty, co wydawało się rzeczą naturalną, a nawet wprost konieczną. Istotnie podobno p. Jaroszyński, były wiceminister, przygotował takie projekty.

Kiedy B. B. zgłosił projekt zmiany konstytucji, można było stanąć na tem stanowisku, że ustrój samorządu powinien wynikać z ogólnych założeń ustrojowych, a przeto należy czekać na to, co będzie uchwalone w konstytucji. Byłoby to stanowisko logiczne i mocne.

Jednak zamiast tego klub B. B. — chyba z wiedzą rządu — zgłasza niemal równocześnie z konstytucją własny projekt ustaw samorządowych dla całego państwa, równie radykalny, jak projekt lewicy, a dla polskości w Małopolsce Wschodniej wprost katastrofalny.

Według ordynacji wyborczej dla gmin wiejskich i powiatów, zaproponowanej przez B. B., a będącej nieudolnem naśladownictwem poprzedniej ordynacji Mussoliniego do parlamentu włoskiego, miałby być wprowadzony system względnej większości z ograniczonem głosowaniem, wyraźniej przywilej dla większości.

Według tego systemu mniejszość polska, dochodząca do 33 proc., mogłaby nie uzyskać ani jednego mandatu, a licząca 49 proc. zamiast połowy mandatów — jedną czwartą. Gdyby ktoś rozpisał konkurs na taką ordynację wyborczą, któraby najskuteczniej zniszczyła polską ludność we wschodniej Małopolsce, system B. B. otrzymałby jedną z pierwszych nagród.

Wydawałoby się, że zgłoszony swój projekt B. B. będzie bronił. Nic podobnego! Pozwolono lewicy odrzucić go a limine w komisji i nie odwołano się do plenum Sejmu, zadawalniając się bojkotowaniem prac komisji, co w praktyce umożliwiło lewicy szybkie uchwalenie własnych projektów.

A rząd? Ten sam p. Bartel, który w marcu 1927 tak dbał o polską ludność Małopolski wschodniej, tak zwalczał „doktrynę" lewicy, obecnie przypatruje się obojętnie temu, co się dzieje, a jego kolega p. Józewski błogosławi pracom lewicy

Więc może porozumienie rządu z lewicą? Niby tak, a niby nie. P Józewski niby zgadza się, że ustawy samorządowe dla Małopolski są pilne, ale równocześnie zgłasza poprawkę, aby dla miast weszły w życie dopiero po ukończeniu kadencji obecnych rad miejskich, czyli w roku 1933.

Ustawa, proponowana przez socjalistów, przenosi na teren Małopolski ordynację wyborczą, nadaną miastom Kongresówki dekretem naczelnika państwa z r. 1918 i rozporządzeniem rządu Moraczewskiego. Cała ordynacja mieści się właśnie w tem rozporządzeniu. Otóż rząd proponuje poprawkę, aby przenieść na Małopolskę ten dekret, ale bez rozporządzenia. Byłaby to zatem ordynacja wyborcza — bez ordynacji wyborczej.

Są to wszystko — kawały, skazane zgóry na niepowodzenie. Lewica, widząc bezradność i bezprogramowość rządu, robi swoje, a siły liczebne Klubu Narodowego są za małe dla udaremnienia tej szkodliwej roboty.

Jakie są powody takiej taktyki rządu i B. B.? Te same, co w innych sprawach. Póki się nie ma budżetu, folguje się lewicy w nadziei, że potem się to jakoś ubije.

Jest to gra krótkowzroczna i niebezpieczna. Lewica zna ją na wylot, ale ma ona swoje wyrachowanie, polegające na trudnościach gospodarczych rządu. Pod ich naciskiem p. Bartel, p. Józewski i B. B. zgodzą się na załatwienie samorządu w Małopolsce w zamian za inne ustępstwa ze strony lewicy.

A koszta tych kawałów i tej gry „sanacyjno" - lewicowej zapłaci ludność polska Małopolski wschodniej, a z nią całe państwo. M. K.

Zjazd rolniczy Stronnictwa Narodowego w Bydgoszczy

Zarząd Stronnictwa Narodowego na okręg bydgoski zwołał na sobotę, 8 bm. do Bydgoszczy zjazd rolniczy. Obrady rozpoczną się o godz. 1 w południe na sali Resursy kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej 25; referaty wygłoszą posłowie z Klubu Narodowego pp. Mieczysław Fijałkowski i Piotr Szturmowski na temat kryzysu, jaki obecnie przeżywa rolnictwo w Polsce, oraz program rolnego Stronnictwa Narodowego.

Ciężkie położenie rolnictwa jest następstwem ogólnego kryzysu gospodarczego w kraju, to też niewątpliwie zjazd ten wzbudzi wielkie zainteresowanie nietylko w sferach rolniczych, ale i kupiecko-przemysłowych. Zaproszenia na zjazd można otrzymać w sekretarjacie Str. Nar. w Bydgoszczy przy ul. Marsz. Focha 10 jak również przy wejściu na salę przed zjazdem.

Delegacja z Małopolski wschodniej u premjera

Warszawa, 7. 2. (AW). Premjer przyjął organizację narodową Polaków z Małopolski Wschodniej. Delegacja złożyła premjerowi memorjał o stosunkach panujących w Małopolsce Wschodniej w sądach, szkołach i osadnictwie. Premjer prosił delegację o stałe komunikowanie mu wiadomości o sprawach polskich w Małopolsce Wschodniej.

Adres Ligi Morskiej i Rzecznej w Poznaniu: Inż. Bielenia, Poznań, Ratusz — Konto czekowe P. K. O. 207083.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Tajemnica ceglana

Zapasy cegieł w zakładach ceramicznych są dość znaczne, gdyż wobec zastoju w prywatnym ruchu budowlanym oraz w związku ze wstrzymaniem robót inwestycyjnych państwowych i komunalnych, nie zostały one w ciągu roku 1929 zużyte. Sporo cegły znajduje się również w rękach przedsiębiorstw budowlanych, które zakupiły większe zapasy i nie zdążyły ich zużyć z przyczyn wyżej podanych.

Otóż, wielka nowina: wszystkich tych dziesiątek, a może setek miljonów cegieł nie wolno będzie zużyć w roku bieżącym. Trzeba je będzie zniszczyć, zakopać, skruszyć, potopić, oddać dzieciom na zabawę, jednem słowem trzeba będzie z temi cegłami „zrobić koniec". Jakto? Dlaczego? Z czyjego nakazu? Co za szaleństwo!

Oto, od 1-go stycznia r. b. mocą rozporządzenia Prezydenta R. P. do budowy używać wolno tylko cegłę znormalizowaną, zgoła inną, niż cegły pruskie, austrjackie, rosyjskie do tej pory używane w poszczególnych stronach kraju. Na tem koniec, kropka.

A teraz — wyjaśnienie. Dnia 15 lipca 1927 r. p. Prezydent Rzplitej podpisał rozporządzenie z mocą ustawy, przewidujące kategoryczny zakaz wyrobu cegły nieznormalizowanej (poczynając od dnia 1 stycznia 1929 r.) oraz zakaz zużywania jej do budowy(od dnia 1 stycznia 1930 r.) pod groźbą kary grzywną lub aresztem. Nie wnikamy w celowość ujednolicenia na całym terenie państwa typu cegły, aczkolwiek ją kwestjonowano bardzo poważnie; chodzi o coś innego, mianowicie, że rząd nie zdążył do tej pory wydać w tej materji rozporządzeń wykonawczych, mimo iż od daty podpisania dekretu minęło przeszło 2 i pół roku. Brak przepisów przejściowych sprawia, że przedsiębiorcy budowlani i ceramiczni głowią się, co począć z cegłą nieznormalizowaną i jak np. dokończyć budowy domów, rozpoczętej w r. ub. z cegłą nieznormalizowaną?

Oto do czego prowadzi zbyt pohopne usiłowanie nachylania życia do przepisów prawa! Wszak głównem zadaniem normalizacji jest doprowadzenie do obniżenia cen produkcji i do oszczędności w zużyciu, a tymczasem teoretyczna, papierowa normalizacja wymiarów cegły w Polsce w wyniku swym doprowadziłaby do podrożenia cegły, przynajmniej w okresie przejściowym, boć cegielnie musiałyby odbić swe straty przez podwyższenie cen w następnym okresie, a i spożywców naraziłaby również na bezpośrednie i pośrednie straty.

Należy więc domagać się autorytatywnego wyjaśnienia, że 1) cegła dawnego wymiaru, wytworzona przed 1 stycznia ub. r. może być nadal sprzedawana, aż do całkowitego wyczerpania się zapasów, 2) że cegła, zakupiona dla celów budowlanych, czy to przez przedsiębiorstwa budowlane, czy też przez instytucje lub osoby prywatne może być zużyta do budowy oraz, że 3) w razie braku cegły nieznormalizowanej, niezbędnej do wykończenia rozpoczętych już budowli, odpowiednia jej ilość może być jeszcze obecnie wytworzona.

Krótkie informacje gospodarcze

— Według informacji „Narodniej Politiki" w najbliższym czasie rozpoczęte mają być prace nad rewizją czechosłowackiej taryfy celnej. Przewidziane są podwyższenia poszczególnych jej pozycyj.

— Rząd czeskosłowacki przedłożył parlamentowi do ratyfikacji porozumienie z Niemcami w sprawie wyjaśnienia niektórych pozycyj celnych oraz protokół dodatkowy do czechosłowacko-francuskiej umowy handlowej.

— Austrjacki Bank Narodowy uchwalił przyznać akcjonarjuszom dywidendę w wysokości 12 proc.

— W Banacie i w Siedmiogrodzie dochodzi do skutku wielka fuzja bankowa, która obejmuje „Banca Timosoara", „Victoria Bank" w Aradzie, „Cetatea Nanca" w Brasso, „Piorana Banca" w Oradea Mare, „Agrara Banca" w Clui i „Isor Banca" w Alba. Pertraktacje w tej sprawie toczą się pod bezpośrednią kontrolą min. finansów Madgearu i Banku Narodowego.

— Senat amerykański odrzucił propozycję podniesienia cła przywozowego na cement o 8 centów per 100 lbs. Natomiast senat przyjął rezolucję, przewidującą podniesienie ceł kompensacyjnych, odpowiadających stawkom celnym na przywóz cementu z innych krajów.

— United States Steel Trust wykazał w r. ub. rekordowe zyski w sumie z górą 200 milj. dol.

Działalność P. K. O. w roku 1929

Rok sprawozdawczy zamyka P. K. O. dalszem znacznem powiększeniem swego stanu majątkowego oraz zwiększeniem i rozwojem wszystkich działów pracy, dążąc w dalszym ciągu do rozwoju kapitalizacji wewnętrznej drogą udostępnienia jaknajszerszym warstwom ludności, możliwie dogodnych i pewnych form oszczędzania, oraz do popularyzacji obrotu czekowego, zapewniając uczestnikom tego obrotu taniość, bezpieczeństwo i szybkość załatwienia.

Celem możliwie szerokiej popularyzacji tych zagadnień P. K. O. wprowadziła w r. ub. szereg udoskonaleń organizacyjnych i udogodnień dla klienteli, jak wprowadzenie maksymalnego 15-to minutowego czasu dla załatwiania przez publiczność wpłat oszczędnościowych i czekowych, złagodzenie formalności przy otwieraniu rachunków oszczędnościowych, wprowadzenie dogodnego formatu książeczek czekowych oraz cały szereg innych zmian i ulepszeń w organizacji wewnętrznej. Jako ważny etap organizacyjny należy wymienić otwarcie w r. b. Oddziału P. K. O. w Wilnie.

Przechodząc do wyników cyfrowych osiągniętych w poszczególnych działach, należy przedewszystkiem podkreślić b. znaczny wzrost kapitałów oszczędnościowych i czekowych P. K. O.

Kapitał złożony na książeczkach oszczędnościowych w P. K. O. wynosił w dniu 31. 12. 29. r. 140 miljonów zł, wzrósł więc w ciągu roku sprawozdawczego o 45 milj. zł, gdy w 1928 r. tylko 36 milj. zł. — Łączny kapitał oszczędnościowy z uwzględnieniem wkładów pochodzących z waloryzacji wkładów markowych, wynosił 173 milj. zł. Liczba wkładców oszczędnościowych wynosiła w dniu 31. 12. 1929 r. 393.620, wzrsoła więc w ciągu r. 1929 o 128.902 nowych książeczek, gdy w roku 1928 — wzrost ten wynosił 96.315.

Łączna ilość książeczek oszczędnościowych wszystkich typów z książeczkami pochodzącemi z waloryzacji wynosiła w dniu 31. 12. 29. 434.305.

Rok 1929 był rekordowym okresem w kierunku przyrostu liczby oszczędzających w P. K. O. Dość zaznaczyć, że gdy w r. 1928 maksymalny przyrost miesięczny wynosił 13.848 książeczek, to cyfra ta dla r. 1929 wzrosła już do 17.296 książeczek w ciągu jednego miesiąca lipca. Przeciętnie miesięcznie pozyskiwała P. K. O. w r. 1928 — 8000 nowych wkładców, zaś w r. 1929 — już blsko 11.000, a więc tempo wzrostu było większe o 3000 książeczek miesięcznie.

Równolegle z imponującym wzrostem działu oszczędnościowego P. K. O. rozwinął się bardzo wydatnie drugi, nie mniej ważny dział interesów instytucji, mianowicie obrót czekowy. Ogólny obrót czekowy P. K. O. wynosił w 1929 r. przeszło 24 miljardy zł, a więc o 3 miljardy więcej niż w 1928 r. Z cyfry ogólnego obrotu czekowego P. K. O. przypada przeszło 14 miljardów zł, a więc 61.1%, na bezgotówkowy obrót. Cyfry te są bardzo ważne, wskazują bowiem w jak znacznym stopniu obrót bezgotówkowy P. K. O. przyczynił się do ułatwienia wzajemnych rozrachunków finansowych. Kapitał złożony na rachunkach czekowych wzrósł w ciągu r. 1929 o 17 milj. zł i wynosił na ultimo roku 210 milj. zł, liczba zaś kont czekowych wzrosła o dalszych 5.185 osiągając na dzień 31. 12. 1929 r. 62.439 czynnych kont czekowych.

Jeśli zsumujemy kapitały pochodzące z obrotu oszczędnościowego i czekowego P. K. O., do których należy zaliczyć również wykazane w bilansie: przekazy i wkłady w drodze, to otrzymamy kapitał obrotowy instytucji, który wynosił w dniu 31. 12. 29. r. bardzo pokaźną jak na nasze stosunki kwotę 428 milj. zł, a więc o 106 milj. zł więcej niż w roku ubiegłym.

Lokaty i fruktyfikacji tych kapitałów dokonywała P. K. O. w 1929 r. w sposób bardzo przezorny. Dowodem tego jest chociażby fakt, że P. K. O. posiadała w dniu 31. 12. 29. r. 140 milj. zł, rozporządzalnych środków płynności I-go stopnia, co stanowiło 32.8% obcych kapitałów. Zatrzymując część kapitału (62 milj. zł) jako pogotowie kasowe w kasach i na rachunku żyrowym w Banku Polskim, P. K. O. dążyła do zużytkowania pozostałych kapitałów w ten sposób, by spełniły one w życiu gospodarczem ożywczą rolę. Po raz pierwszy w roku sprawozdawczym, P. K. O. pewną część swej gotówki, która poprzednio leżała bezczynnie, wprowadziła do życia gospodarczego w formie skupu pierwszorzędnego materjału wekslowego. Kredyty udzielone w tej formie wynosiły w dniu 31. 12. 29. r. 13 milj. zł.

Następnie rozszerzyła P. K. O. wydatnie w roku 1929 akcję kredytową pośrednią w formie zakupu papierów wartościowych kredytu długoterminowych. Kwota zakupionych po dzień 13. 12. 29. papierów wartościowych własnych wynosiła 248.5 milj. zł, a więc o 62.2 milj. więcej niż w r. ub. — Należy podkreślić, że największą pozycję stanowiły listy zastawne i obligacje banków państwowych, oraz obligacje komunalne B. G. K. Kwota zakupionych przez P. K. O. obligacyj komunalnych. bankowych i listów zastawnych Banku Gospodarstwa Krajowego wynosiła 149 milj. zł wart. nom. Kapitały uzyskane tą drogą przez Bank Gospodarstwa Krajowego umożliwiły mu sfinansowanie szeregu inwestycyj państwowych i komunalnych.

Od Państwowego Banku Rolnego zakupiła P. K. O. 8% i 7% Listy Zastawne na ogólną sumę w dniu 31. 12. 1929 r. 55 milj. zł nom. wartości, co stanowi 30% całkowitej emisji listów zastawnych Państw. Banku Rolnego.

Następną grupę stanowią listy zastawne i obligacje innych instytucyj finansowych (Tow. Kredyt. Ziem. i Miejskie) — 39,1 milj., a wreszcie — papiery wartościowe państwowe — 19.3 milj. zł. Kredyty lombardowe wynosiły w dniu 31. 12. 1929 r. 11.6 milj. zł i na kwotę tę złożyły się wyłącznie drobne pożyczki średnich warstw społeczeństwa.

W końcu zaznaczyć należy, że lokata kapitału w nieruchomościach wynosiła w dniu 31. 12. 1929 r. 29.6 milj. zł.

Dział ubezpieczeń na życie rozwija się bardzo pomyślnie, a o dodatnich wynikach jego pracy świadczy fakt, iż w ciągu półtorarocznej działalności pozyskał polis ubezpieczeniowych na sumę ubezpieczenia 54 milj. zł.

Dla uzupełnienia całokształtu działalności P. K. O. należy nadmienić, iż suma bilansowa P. K. O. osiągnęła cyfrę 504 milj. zł, a więc w porównaniu z rokie mubiegłym wzrosła o 116 milj. zł.

Ostatecznym wyrazem gospodarki P. K. O. w r. 1929 jest fakt, iż nadwyżka bilansowa w r. 1929 wynosiła 4.716.901 zł, wobec 4.061.913 zł z r. 1928.

Z rynków nabiału

Rynek w ub. tygodniu sprawozdawczym (29. 1. — 4. 2.) w dalszym ciągu się stabilizował. Kopenhaga w dniu 30 stycznia 1930 r. ponownie przystąpiła do podwyższenia notowania na kr. 289,— (plus kr. 4,—) per 100 kg. względnie sh. 167,— (plus sh. 1,—) per Cwt. fob., Leeuwarden notuje gld. 208,— (plus gld. 10,—) per 100 kg. Mimo tej ogólnej zwyżki na giełdach podaży pozostały notowania berlińskie bez mian, wynoszą więc: Rmk. 155,— per 50 kg. — franko stacja odbiorcza za I gatunek, Rmk. 140,— za II gatunek, Rmk. 124,— za III gatunek przy stałej tendencji.

Rynek angielski w ogólności jest dobry przy szczególnem zapotrzebowaniu na masło holenderskie (sh. 182,— do 184,—), które notowano o sh. 8,— wyżej oraz na masło duńskie (sh. 172,— do 174,—) o sh. 1,— droższe niż w ub. tygodniu. Natomiast masło kolonjalne i polskie obniżyło się w cenie. Masło polskie notowano w dn. 1-go bm. sh. 140,— do 146,— (sh. 182,— w roku 1929) per cwt. loco Londyn a więc 2,— sh. niżej, niż w ub. tygodniu. Dowozy masła polskiego są jak na obecną porę, bardzo znaczne co świadczy o ogólnej trudności zbytu w Niemczech. Wyborowe gatunki niesolonego masła polskiego znajdują natomiast doskonały zbyt na nowych rynkach Europy Zachodniej i Centralnej. Rynek krajowy stały.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Kontrakt między Standard Steel a Lilpopem i Loewensteinem.** W czwartek 6 bm. podpisany został kontrakt między Standard Steel Car Corporation, należącą do grupy Mellona, a Lilpopem Rauem i Loewensteinem, dotyczący sfinansowania budowy wagonów i dostawy ich dla rządu polskiego w przeciągu dziesięciu lat, na sumę 40 miljonów dolarów. Akt podpisu kontraktu, wymiana dokumentów oraz wpłata pierwszej raty powyżej miljona dolarów odbyła się w Nowojorskim National City Banku, w obecności radcy finansowego p. Wojtkiewicza.

(k) **Rokowania o konwencję handlową z Turcją.** Od chwili wprowadzenia nowej podwyższonej taryfy celnej w Turcji, t. j. od jesieni 1929 r. panuje między Polską a Turcją stan bezkontraktowy, ponieważ poprzednia konwencja polsko-turecka została przez Turcję wypowiedziana. Rokowania o nową konwencję są w toku. Zawarcie konwencji utrudnia do pewnego stopnia wahanie się min. skarbu co do wyrażenia zgody na żądaną przez Turcję znaczną zniżkę celną na rodzynki. Kosztowałoby to skarb państwa około 2 milj. zł rocznie.

(k) **Z dyrekcji Banku Handlowego.** Z dniem 1 lutego r.b. p. Mieczysław Hofman objął urzędowanie na stanowisku dyrektora Banku Handlowego w Warszawie. P. dyr. Hofman jako dyrektor Banku Związku Sp. Zarobkowych w Warszawie położył wielkie zasługi przy jego rozwoju i należy się spodziewać, iż objąwszy kierownicze stanowisko w Banku Handlowym będzie miał możność rozwinięcia i dalszej owecnej pracy dla dobra zarówno kraju, jak idla tak poważnej i zasłużonej instytucji, jaką jest Bank Handlowy.

(k) **Drugie Targi Północne** W tych dniach odbyła się we Wilnie pod przewodnictwem prezydenta miasta mec Folejewskiego konferencja, poświęcona sprawie organizacji drugich Targów Północnych w Wilnie. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele władz i sfer przemysłowo-handlowych. Ponieważ ustalenie terminu Targów jest uzależnione od decyzji min. przemysłu i handlu, trudno obecnie podać ścisły termin. Przypadnie on na jesień, przyczem Targi trwałyby 2 tygodnie; obejmowałyby one przemysł i handel województwa wileńskiego, nowogrodzkiego i białastockiego. Targi nosić będą miano: Drugie Targi Północne.

(k) **Z przemysłu przetworów ziemniaczanych.** W przemyśle przetworów ziemniaczanych daje się odczuwać brak zbytu wobec czego fabryki w obawie pozostania ze znacznemi remanentami, mimo taniości ziemniaków, boją się robić większe zakupy. Zainteresowanie mąką kartoflaną na rynkach międzynarodowych jest bardzo małe. W przybliżeniu można określić, że zapotrzebowanie tegoroczne wyniesie zaledwie 75 proc. zeszłorocznego. Jest to w dużym stopniu wynikiem ogólnego przesilenia w przemyśle włókienniczym. Na poziom cen ujemnie wpływa duża kampanja fabryk holenderskich, które pozostaną z poważnemi remanentami.

(k) **Przemysł czekoladowy i cukierniczy w Wielkopolsce.** Produkcja i sprzedaż w przemyśle czekoladowym i cukierniczym była w styczniu r b. słabsza, aniżeli w miesiącach poprzednich, ponieważ odbiorcy, wskutek ogólnego zastoju nie zdołali jeszcze wyprzedać zapasów, nabytych w sezonie świątecznym. Regulacja rachunków za wysłane towary postępuje b. leniwie i odczuwa się w dalszym ciągu brak gotówki. Znaczny napływ weksli protestowanych oraz dotkliwa konkurencja utrudniają produkcję. Eksport wyrobów cukierniczych jest narazie nieaktualny. Fabryki uważają, że wywóz mógłby się tylko w tym wypadku rozwinąć, gdyby firmy otrzymywały cukier po cenie rynku światowego, t. j. ok. 11 szylingów, gdyż cena cukru na rynku wewnętrznym jest za wysoka (pomimo zwrotu podatku od spożycia cukru przerobionego na eksport), wobec czego wyroby polskie kalkulują się zawsze drożej od zagranicznych.

Z ZAGRANICY

(z) **Stopa dyskontowa Banku Angielskiego.** Stopa dyskontowa Banku Angielskiego oznaczona została w dn. 6 lutego na 4 i pół proc.

(z) **Najniższa cena srebra, jaka kiedykolwiek istniała.** Cena srebra na onegdajszem zebraniu giełdowem w New-Yorku spadła poniżej najniższych notowanych dotąd kursów, t j. na 1 sh. 8 d. za 1 uncję. Spadek ceny srebra wywołał w krajach o walucie srebrnej, jak w Chinach, Indjach i w Persji ciężki kryzys gospodarczy.

(z) **Bogactwo Francji rośnie.** Płynność na rynku kredytowym paryskim jest tak wielka, że tak zw. pieniądz dzienny z trudem znajduje lokaty przy stopie 2½ proc. w stosunku rocznym. Tymczasem nieustanny napływ złota do Francji, płynność rynku kredytowego nadal wzmaga.

Melvin Traylor, prezes First National Bank of Chicago i członek komitetu Banku Rozrachunków Międzynarodowych przed swym wyjazdem do Hagi udzielił wywiadu, w którym zaznaczył, że gdyby Francja wycofała z Londynu i z Nowego Jorku swe wierzytelności, to wówczas zapas złota Banque de France okazałby się największym z pośród wszystkich państw nie wyłączając Ameryki. Wobec tego należy sądzić, że rozwój sytuacji na międzynarodowym rynku kredytowym zależy od obecnej chwili wyłącznie od polityki Banku Francuskiego. P. Traylor liczy się z tem, że dotychczasowa polityka tezauryzacji złota przez Bank Francuski nie może trwać długo i że należy się spodziewać w 1930 r. poważnej ekspansii kapitału francuskiego na zewnątrz.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nowa strzelnica miejska

Znajduje się w śródmieściu — Uroczystość otwarcia odbędzie się 16 bm.

Strzelnica małokalibrowa miejskiego komitetu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w Poznaniu wybudowana przy ul. Franc. Ratajczaka 21, będzie uroczyście otwarta w dn. 16 bm.

Położenie strzelnicy w centrum miasta jest niezwykle dodatnim objawem, umożliwiającym przez to korzystanie z niej szerokim sferom społeczeństwa. Urządzona ona została kosztem około 30.000 złotych na terenie władz wojskowych, wydzierżawionym komitetowi na 15 lat. Brak tego rodzaju strzelnicy w Poznaniu odczuwano dotkliwie i nie było dotąd gdzie ćwiczyć się w strzelaniu w porze zimowej. Opłaty wyznaczone są bardzo niskie, obliczone li tylko na samowystarczalność tej nowej placówki, bowiem pobierać się będzie po 10 groszy za strzał zwykły i 15 groszy za strzał precyzyjny z wypożyczeniem karabinku. Opłat za samo strzelanie komitet nie pobiera, a oddziały przysposobienia wojskowego w ramach ćwiczeń programowych otrzymaj amunicję od oficera przysposobienia wojskowego bezpłatnie.

Wyrażamy przekonanie, że dzięki dobrym warunkom, które odtąd Poznań będzi eposiadał, i ta dziedzina tak niesłychanie ważna dla przysposobienia wojskowego obywateli rozwinie się należycie.

Program uroczystego otwarcia strzelnicy został ustalony, jak następuje. o godz. 8.30 zbiórka oddziałów wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego na pl. Bernardyńskim; o godz. 8,45 — przegląd oddziałów; o godz. 9 — msza św w kościele Farnym, po nabożeństwie defilada obok komendy placu i odmarsz oddziałów na boisko przy strzelnicy; o godz. 11 uroczyste otwarcie, poświęcenie i strzelanie do tarczy honorowej; o godz 14 konkursowe strzelanie: zespołowe dla panów oraz indywidualne dla pań; o godz. 16.30 akademja w auli Uniwersytetu.

Wolne bilety wstępu dla organizacyj wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego oraz sympatyków wydaje sekretarjat miejskiego komitetu w ratuszu, parter, lewo, pokój 2, od 13 do 15 lutego b. r. w godzinach od 9 do 11.

Konferencja prasowa

miejskiego komitetu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego

Konferencja ta odbyła się w czwartek wieczorem. Po zagajeniu i powitaniu zebranych przez przewodniczącego komitetu p. rad. Ł. Sokołowskiego, przedstawił on zamierzania komitetu na przyszłość.

Specjalną uwagę poświęci się nauce pływania, która ma być wprowadzona jako obowiązkowa w szkołach podległych magistratowi t. j. powszechnych i wydziałowych. Odnośne porozumienie z kuratorjum już osiągnięto. Za pilne zadanie uważa komitet również ożywienie turystyki oraz rozwiązanie palącej sprawy boisk sportowych. Od wiosny już na ten ostatni cel wykorzystane zostaną: t. zw. arena P. W. K., teren za dziedzińcem przy stadjonie miejskim, oraz w Głównej. Za wstawieniem się decernenta magistrat uchwalił znieść opłaty za wypożyczanie sal gimnastycznych, oraz postanowił zniżyć opłaty za czyszczenie sali i światło o 50 procent.

Działalność decernatu przedstawił dyr. sportowy p. Czarniecki, o przysposobieniu wojskowem mówił por. Bartoszewicz, pracę sekcji administracyjno-gospodarczej scharakteryzował p. Baranowski, wychowania fizycznego p. Broniarz, oraz przysposobienia wojskowego kobiet p. Chocianowiczówna.

Tajemnicze zabójstwo

Zastrzelenie gospodarza w pow. wrzesińskim

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) donosi:

W nocy pomiędzy godz. 11 a 12 nieznani sprawcy włamali się do zagrody gospodarza Bolesława Kabata, lat 47, zamieszkałego w Marzeninie, (pow. Września) i usiłowali ze stajni wykraść konie. Kabat widocznie usłyszał podejrzane szmery, wyszedł z domu na podwórze. W tym momencie padły strzały, które ugodziły Kabata tak, że padł trupem na miejscu. Gdy wybiegł syn, sprawcy zbiegli.

Zarządzono natychmiastowy pościg policyjny i przeszukiwano tor kolejowy Września - Marzenin. Tam przytrzymano dwóch cyganów, którzy przy zbliżaniu się policji poczęli strzelać. Policja również odpowiedziała strzałami, poczem jednego z rzekomych sprawców aresztowano. Jest nim Wincenty Gan, lat 54; drugi uciekł. Kabat pozostawił 7 dzieci, najmłodsze liczy 2 lata.

„Drużyna Błękitna"

Miły wieczór humoru

Przy chorągwi Wielkopolskiej Zw. Hallerczyków powstała przed paru laty „Drużyna Błękitna", której komendantem od założenia jest p. Dworzański. Drużyna ta znajduje coraz więcej zwolenników i dziś tworzy już poważny zastęp, który chętnie przebywa wśród Hallerczyków ucząc się już za młodu władania bronią, karności, posłuszeństwa i wszystkiego co zdobi prawego żołnierza z pod znaku armji gen. Hallera.

Ostatnio sekcja sceniczno - amatorska poznańskiej Drużyny Błękitnej urządziła w sali Domu Amarantowego wieczorek humorystyczny, na którym odegrano fragment pt. „Zagłoba swatem". W miłej tej uroczystości prócz licznych gości wzięli m. in. udział gen. Haller i patron „Drużyny Błękitnej" p. dyr. Nestrypke. Zysk z imprezy przeznacza się na letnisko drużyniaków w Hallerowie nad Bałtykiem, dokąd co roku większość z nich wyjeżdża. Dzięki kierownikowi sekcji p. Rychterowi, goście i drużyniacy wynieśli z wieczoru jak najlepsze wrażenie, oraz zadowolenie. Całość udała się pod każdym względem.

Uroczystość zainaugurował komendant p. Dworzański stosownem przemówieniem — poczem dużo humoru wnieśli pp.: T. Rembasz i St. Szulc. Charakteryzacją, dekoracją, jak wogóle całością zajął się p. Rychter, który właściwie całą tą akcją kierował. Całość, stała na wysokim poziomie artystycznym, to też uzyskano już zaproszenie na występy po prowincji jak do Gniezna, Krotoszyna, Grodziska, Ostrowa, Środy i t. d. W przyszłą sobotę nastąpi powtórzenie przedstawienia w Domu Amarantowym. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 7 lutego 1930.

Słońce: wschód 7,27 — zachód 16,48 — długość dnia 9 godzin 21 min.

Księżyc: wschód 10,20 — zachód 1,50 — po I. kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn. Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 1 st. C. Pochmurno. Wiatr północno-wschodni. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 4 st. Cels., najniższa plus 1 st. Cels. Ilość opadu nieznaczna.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,67 m.

Kal. rz.-kat.: Romuald Op. — jutro Jan z Matty.

Kal. słow.: Szulisław Bł. — jutro Gniewo-

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl Wolności 14 a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul Kantaka 8-9, II ptr., otwarta codziennie od godz 11—13 i od 16—19. Opłata miesięczna 2 zł.

Bibljoteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1.80. Wpis zł 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka **św. Piotra, ul. Półwiejska 1,**

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha narożnik Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna", ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody.** Franciszek Andrzejewski, pracownik w warsztatach tramwajowych, obchodził w tych dniach z małżonką swą Konstancją z Noskowskich 25-lecie pożycia małżeńskiego. Na intencję jubilatów odbyło się nabożeństwo w kościele parafj. na Jeżycach. Jubilat od młodości już należy do licznych towarzystw katolicko - narodowych.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Tow. Właścicieli Domów.** Dziś, 7 bm. o godz. 18 odbędzie się w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8 a ogólne zebranie członków Tow. Liczny udział członków pożądany. Na porządku obrad referat p. posła Osady.

— * **Ze Związku Hallerczyków.** Roczny zjazd delegatów placówek Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków odbędzie się w niedzielę dn 9 bm. o godz. 10 w sali restauracji „Pod Strzechą" Poznań, pl. Wolności 7. Delegaci zjazdu przybędą w mundurach błękitnych. Po zjeździe uczestnicy wezmą udział w akademji ku uczczeniu 10 lecia objęcia morza polskiego przez gen. Józefa Hallera

— * **Walne zebranie Tow. Urzędn. Gospodarczych** odbędzie się w dniu 22 bm Program zjazdu jest następujący: Godz 10 msza św w kościele św Marcina na intencję rozwoju Towarzystwa; godz. 11 zebranie w sali „Boulevardu" przy Placu Nowomiejskim nr 5.

— * **Z Cechu Mistrzów Kowalskich.** — Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 9 bm. o godzinie 10,30 w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

WYSTAWY

— * **Regjonalną wystawę ogierów i koni użytkowych urządza Związek Hodowców konia szlachetnego w Wielkopolsce** w dniach 28 i 29 kwietnia r. b. w Poznaniu w koszarach 7 pułku strzelców konnych, połączoną z licytacją lub przetargiem z wolnej ręki. Wystawa obejmować będzie następujące działy: dział I ogiery 3-letnie i starsze; II. konie użytkowe a) wierzchowe, b) zaprzęgowe. Pożądane jest, aby ogiery mogły być przedstawione także pod wierzchem. Dnia 28-go kwietnia rb. o 10 rano nastąpi zakup ogierów przez zarząd stadnin państwowych oraz premjowanie. Dnia 29 kwietnia rb. nastąpi otwarcie wystawy o 10, poczem pokaz ogierów i koni użytkowych, a o 12 rozpocznie się licytacja. Zaznacza się, że od roku bieżącego ogiery nie będą kupowane w stadach prywatnych, lecz wyłącznie na targu przez zarząd stadnin państwowych. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Związku Hodowców konia szlachetnego w Wielkopolsce, Poznań, Mickiewicza 33 do 20 lutego rb. i wysyła również na życzenie formularze do zgłoszeń. Do zgłoszeń winien być dołączony dowód urodzenia źrebaka — po ogierach państwowych potwierdzony przez zarząd odpowiedniego stada ogierów, po ogierach prywatnych przez Związek Hodowców konia szlachetnego w Wielkopolsce. Konie bez powyższych dowodów będą podane w katalogu, jako konie bez udowodnionego pochodzenia. Wystawa koni remontowych nie odbędzie się w terminie kwietniowym, lecz dopiero w czerwcu rb.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Przypominamy w ostatniej chwili** o mającej się odbyć jutro, w sobotę, zabawie karnawałowej Tow Młodych Przemysłowców w salach Domu Rzemieślniczego, o godzinie 8 wieczorem Zabawa zapowiada się świetnie, ze względu na to, iż zarząd wraz z komisją zabawową postarali się o wyborowe dwie orkiestry wojskowe, które przygrywać będą do tańca na zmianę nietylko nowsze utwory — lecz usłyszymy nasze tradycyjne i miłe każdemu sercu polskiemu obertasy, mazurki, krakowiaki itp. Tow. wysłało mnóstwo zaproszeń, lecz goście w towarzystwie członków są również mile widziani.

— * **Bal kupiectwa.** Zaledwie dzień dzieli kupiectwo poznańskie od jego reprezentacyjnego balu (8 bm.) Nie wątpimy, że w dniu tym na sali „Belwederu" zgromadzi się całe kupiectwo, by chwil kilka spędzić w miłej atmosferze towarzyskiej i z niej zaczerpnąć moralne siły do dalszej pracy i walki o swoje warsztaty pracy w tej dla siebie poważnej sytuacji

— * **Bal Wielk. Szkoły Muzycznej** odbędzie się w niedzielę 9 bm. w sali Belweder. Przewidziane różne atrakcje. Filmowanie, własny bufet i t. d. Dochód przeznaczony na Kasę Emeryt. Grona **Naucz. i Bratnią Pomoc Uczniów Wlkp.** Szk. Muz. w Poznaniu. Zaproszenia i bilety wydaje kancelarja Wielkop. Szkoły Muzycznej, ul. Ratajczaka 36, III ptr. od godz. 10—13 i 15—18.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. Gimnastyczne „Sokół", Poznań - Jeżyce.** Pierwsze ćwiczenia naszego gniazda odbędą się w poniedziałek dnia 10 bm. w sali Studjum Wychowania Fizycznego, Park Wilsona, wejście z ul. Matejki naprzeciw ul. Siemiradzkiego. — O punktualne przybycie prosi Zarząd.

PODZIĘKOWANIA

— * **Uczestnicy kursu fotografji** poczuwają się do miłego obowiązku podziękowania firmie K. Greger (magazyn artykułów fotograficznych) w Poznaniu za urządzenie bezpłatnego kursu fotografji, który trwał od 8. do 19. 1. rb pod fachowem kierownictwem p. W. Michałowicza.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Licytacja znalezionych przedmiotów.** Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Poznaniu podaje do publicznej wiadomości, że dnia 8 bm. w godzinach od 10 do 13 i od 15 do 18 odbędzie się w głównej składnicy znalezionych przedmiotów na dworcu głównym w Poznaniu licytacja znalezionych przedmiotów — Wstęp na dworzec za biletami peronowemi.

— * **Fotografje koni.** Konsul Rzeczypospolitej w Medjolanie prosi o przesłanie fotografij z dziedziny naszego rolnictwa i ewtl. przemysłu rolnego. Zw. hodowców konia szlachetnego w Wielkopolsce prosi wszystkich pp. Hodowców o nadesłanie dobrych fotografij (13×18) koni, które mogłyby zareklamować we Włoszech stan naszej hodowli. Fotografje będą wysłane do Włoch. Na targi do Polski wybierają się kupcy, celem kupna koni, które chcą potem wystawić jako polskie konie na targach medjolańskich, a także zakupić konie dla armji włoskiej. Fotografje przyjmuje Związek hodowców konia szlachetnego w Wielkopolsce, Poznań, ulica Mickiewicza 33 do 1 marca.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** Dnia 7 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,80—5.20 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,40—2,50 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,80—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,90 do 3,00 zł; para kuropatew 6,00—7,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; zając 12,00—13,00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—5,20 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 2,00—2,40 zł; jarmużu 40 gr; pietruszki 50—60 gr; selery 1,00 zł; 1 kg brukselki 1,40 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 60—70 gr; 1 pęczek kalarepy 15 gr; 1 kalafjor 0,50—1,50 zł; 1 kg melonu 30 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kg żórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg śledzi zielonych 0,90—1,00 zł; olej jadalny 2,40 zł. — Targ ożywiony, dowozy duże, ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Ujęcie złodzieja.** Doprowadzono do Komisarjatu V. P. P. Szubczyńskiego Karola, szofera, bez stałego miejsca zamieszkania. Miał on przy sobie 2 mikroskopy, 7 szkieł powiększających, 4 tubki mosiężne, barometr, 3 szkła (wkładki) do mikroskopu i czarną skórzaną tekę. — Przedmioty te nosiły napisy „Ernst Leitz Wetzlar", mikroskopy były numerowane 255 937 i 255 996. Prócz tego znaleziono przy nim pincetę. Przedmioty te pochodzą z przemytu lub kradzieży. (z)

— * **Sprzeniewierzenie.** Starostwo powiatu poznańskiego doniosło, że Stanisław Adamczak, zamieszk. przy ul. Dąbrowskiego 56, popełnił kilkutysięczną defraudację. Dochodzenia w toku. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** P. Janiszewskiemu, ul. Poznańska 44, skradziono z walizki 110 zł. Obwiniony jest Ścigała Henryk, tamże zamieszkały, który do winy się przyznał. — P. Promińskiemu, ul. Rzeczypospolitej 4, skradziono w restauracji „Elita", przy St. Rynku z kieszeni 100 zł. — Do piwnicy Płaczka Władysława przy ul. Gen. Umińskiego 5, włamali się złodzieje i skradli wagę stołową, wart. 50 zł. — P. Zofji Elmannowej skradziono z wozu na ul. Towarowej 2 małe wózki dla lalek. (z)

— * **Czyja własność?** W Wydziale Śledczym znajduje się czarna ceratowa teka, para brązowych rękawiczek i 3 formy do ciast. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pod zarzutem defraudacji aresz** towano w Gnieźnie kierownika oddziału gnieźnieńskiego firmy „Galicja" we Lwowie, Józefa Kubkę i książkowego Kazimierza Żnińskiego; mieli oni zdefraudować sumę 9 tys. złotych ze szkodą wspomnianej firmy. (k)

— * **Postrzelony przez leśniczego.** W Kiszewie (pow. obornicki) podczas pościgu za podejrzanym o kradzież leśną robotnikiem Józefem Belowskim z Kiszewa, strzelił podleśniczy Franciszek Józefiak z Marynówki. Bolewski został poraniony w plecy, jednak niegroźnie. (k)

— * **Pożar z nieostrożności.** W mieszkaniu Franciszka Kardasia przy ul. Nakielskiej w Bydgoszczy w dniu 6 bm powstał pożar, który zniszczył część dachu, sufit i podłogę. Szkody wynoszą około 20 tys. zł. Przypuszcza się, że ogień wywołany został przez nieostrożność przeprowadzających remont w kamienicy robotników, którzy pozostawili ogień w piecu. (k)

— * **W związku ze znalezieniem zwłok starszego posterunkowego** Franciszka Kolińskiego w Łobzonce pod Łobżenicą w pow. wyrzyskim w dniu 4 bm., nie zdołano ustalić przyczyny śmierci śp. Kolińskiego. Nasuwa się przypuszczenie, że uległ on nieszczęśliwemu wypadkowi, jakkolwiek nie jest też wykluczone samobójstwo. (k)

— * **Na linji Marzenin — Września** nieznani sprawcy obrabowali dzisiejszej nocy pociąg towarowy, z którego wyrzucili na tor 9 skrzyń amunicji. Amunicję odstawiono do 68 p. p. w Wrześni, a za sprawcami wszczęto dochodzenia. (br)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Kłecko.** (Rozbudowa kościoła katolickiego.) Dzięki energicznej i ofiarnej pracy ks. kanonika Kuncewicza, który objął duszpasterstwo parafji w Kłecku w roku 1918, zrealizowano myśl rozbudowy kościoła św. Jadwigi. Świątynia ta jest cennym zabytkiem gotyckim z 16 wieku. Na obecne stosunki jest jednak za mała, wobec czego zamierza się dobudować z prawej strony wieżę i kaplicę. Praca nad rozbudową rozpocznie się już wtym roku, a koszty oblicza się na około 90 tys. zł. Jako pierwsi przyszli z pomocą rolnicy, którzy się dobrowolnie opodatkowali. — Przykład ten powinien pociągnąć resztę parafjan.

— (Z życia śpiewaków.) Dnia 2 bm odbyło się walne zebranie Tow. Śpiewu „Jedność". Zagaił je prezes druh Koczorowski, poczem powierzył przewodnictwo p. burmistrzowi Kamienieckiemu. — Po przeczytaniu protokółu z ostatniego zebrania przystąpiono do sprawozdań, po których udzielono ustępującemu zarządowi pokwitowania. Do nowego zarządu weszli: prezes — T. Koczorowski, wiceprezes K. Mueller, sekretarz St. Waldowski, zast. sekret. A. Młodzianowska, skarbnik E. Benewitz, radni B. Mężyński, A. Pniewski, dyrygent W. Średzki. Po zebraniu nastąpiła wspólna kawa z urozmaiceniami, jak deklamacje, monologi, dialog itd. Po kawie rozpoczęły się tańce. (wa)

— * **Gniezno.** (Z życia śpiewaków.) — Roczne walne zebranie chóru kolejowego „Halka" zagaił prezes Graczyk. Organizacja ta rozwinęła w roku sprawozdawczym ożywioną działalność, urządzając kilka koncertów na rzecz wdów i sierót po kolejarzach jak również na odnowienie kościoła OO. Franciszkanów. Chór liczy obecnie 53 członków czynnych oraz 45 nieczynnych. Po udzieleniu pokwitowania zarządowi przystąpiono do wyborów nowego, do którego weszli jako prezes — Jakubowski, wiceprezes — Lemański, sekretarz — Zagrodzki, zast. sekr. — Rezulakówna, skarbnik — Wrotkowski, bibljotekarz — Rutkowski. Komisję rewizyjną stanowią pp. Kaczmarek i Piasecki, dyrygentem pozostał nadal p. Tomaszewski.

— (Z T. C. L.) Roczne walne zebranie Tow. Czytelni Ludowych zagaił prezes ks. dziekan Zabłocki, poczem powołano na przewodniczącego p. starostę Słabego. Sprawozdanie z działalności zdał ks. dziekan Zabłocki. W bibljotece znajduje się 3268 książek. W pierwszej połowie roku korzystało z niej 505, w drugiem półroczu 550 czytelników. Sprawozdanie z powiatu wygłosiła p. Dziochówna. Powiat jest podzielony na 9 obwodów, liczących przeciętnie po 5 bibljotek. W Witkowie, Kłecku, Czerniejewie i Kiszkowie znajdują się podkomitety. Frekwencja czytelników ogromnie wzrosła. T. C. L. ma w powiecie 467 czytelników. Nowe bibljoteki urządzono w Powidzu, Niechanowie, Ruchocinku, Dalkach i Sokolnikach. Urządzono również w ciągu roku kilkanaście wieczornic i wykładów. O działalności T. C. L. wygłosił doskonały referat ks. dyr. Ludwiczak. Nowy zarząd stanowią: prezes — ks. dziekan Zabłocki, sekretarz — p. Dziochówna, skarbniczka — p. Karaśkiewiczowa, bibljotekarka — p. Bogacka, radni pp. Kasprowiczowa, dyr. Birgfellner, prof. Błażak, Brzeska z Mierzewa, Nieniewska z Celinowa i Czech. (br)

— * **Miłosław.** (Sprawa burmistrza p. Wierzejewskiego.) Od Magsitratu i Rady Miejskiej otrzymujemy następujące oświadczenie: Jesienią 1926 r. umieściły niektóre pisma artykuły o nadużyciach urzędowych p. burmistrza Wierzejewskiego. W związku z tem podaje się co następuje: P. burmistrz Wierzejewski urzędował w tut. mieście od marca 1923 r. Za czasów jego urzędowania uruchomiono nieczynną Gazownię Miejską, pobudowano remizę dla taboru pożarniczego, pozakładano skwery miejskie, pobudowano targowisko, skutkiem czego targi odbywają się na nowo powstałem targowisku, usuwając zarazem ogólnie niepożądany zwyczaj odbywania targów na placu obok szkoły i kościoła. Pan W. nie przynależał do żadnego ugrupowania politycznego. — Pan W. opuścił swe stanowisko na mocy własnej rezygnacji w dniu 30 stycznia 1930 r. W tymże dniu miasto Miłosław zawarło ugodę z p. burmistrzem Wierzejewskim, przyznało mu odszkodowanie i tem samem uważa p. W. za zrehabilitowanego. Magistrat i Rada Miejska.

— * **Pakość.** (Ślub.) Dnia 2 bm. o godzinie 16 odbył się w kościele Kalwaryjskim ślub p. Antoniny Laubitzówny, córki znanego i cenionego obywatela ziemskiego p. J. Laubitza, z p. Muszyńskim, lekarzem dentystą z Poznania. Ślubu udzielił stryj panny młodej, ks. biskup Laubitz z Gniezna, w asyście swego kapelana i trzech księży.

— (Z karty żałobnej.) Dnia 2 b. m. odprowadzono na miejscowy cmentarz zwłoki kupca Rościszewskiego. Straż honorową w kondukcie pogrzebowym pełnili sokoli; zmarły bowiem już w czasach zaborczych aż do obecnej chwili był gorliwym członkiem tegoż towarzystwa.

— (Z Tow. Pań Miłosierdzia.) Chcąc zdobyć nieco funduszów na poparcie ubogich, miejscowe Tow. Pań Miłosierdzia im. św. Wincentego a Paulo urządza dnia 9 bm. zabawę taneczną w sali p. Radzińskiego.

— (Inwalidzi pracują.) Ostatnio odbyło się zebranie Koła Inwalidów Związku Rz. P. pod przewodnictwem p. Bol. Kamińskiego. Sekretarz p. Światowski odczytał szczegółowe sprawozdanie z pracy za rok ubiegły. Koło liczy około 75 członków i ma własną kasę pogrzebową. Dotychczasowa praca rokuje dobre nadzieje na przyszłość.

Z POMORZA

— * **Gdynia.** (Odznaczenie policjanta.) W dniu 4 bm. starosta grodzki miasta Gdyni p. Pożerski udekorował, z polecenia Min. Spraw Wewn., posterunkowego Stefana Trojanka, rodem z Wielkopolski, z Komisarjatu P. P. w Gdyni, medalem za ratowanie ginących. (S. B.)

Przynajmniej w każdem mieście powiatowem istnieć powinien oddział Ligi Morskiej i Rzecznej.

Paderewski i Kiepura w Poznaniu

Wiadomość ta zelektryzuje niewątpliwie wszystkich, a w szczególności uraduje tych, którzy mają mocne i niezłomne postanowienie wybrać się na jutrzejszy Bal Prasowy.

Owóż, jak już wspominaliśmy, komitet balowy łącznie z pp. Bern. Jobczyńskim i Aleksym Strzyżewskim (współwłaścicielami „Radjoelektora" przy ul. Ratajczaka 33) ustalił już program części koncertowej.

I tak na balu tym nastąpi wielka rewja artystów sławy światowej. Usłyszymy tam produkcje Ignacego Paderewskiego, Ady Sari, Jana Kiepury, skrzypka czeskiego Vaso Prichoty, tenora hiszpańskiego Mich. Flety i barytona medjolańskiego Umberta Urbano.

Niezależnie od tego obejmie część koncertowa turniej najwybitniejszych orkiestr świata, które wykonają zarówno wysoce artystyczny program koncertowy, jak i najnowszą muzykę taneczną.

Będzie to więc i pod tym względem bal, o którym matki dzieciom opowiadać będą...

Ul. Półwiejska ma głos

W interesie obywateli zamieszkałych przy ul. Półwiejskiej proszę niniejszem o łaskawe umieszczenie w poczytnem piśmie WPanów następującego:

Od dłuższego już czasu można zauważyć, że kubły ze śmieciami wystawiają już rano na chodniki funkcjonuarjusze spalarni śmieci i dopiero popołudniu je zabierają. Nie potrzeba przytem nadmieniać, że ulica Półwiejska jest tak czy tak już bardzo wąska i dlatego stawianie kubłów ze śmieciami na przeciąg całego dnia na chodnikach w znacznej mierze tamuje ruch publiczny, pominąwszy już fakt, że wyziewy z tych kubłów również nie wpływają na stan zdrowia mieszkańców i nie należą do przyjemności.

Nadto byłoby wskazanem, aby Szan. Magistrat pomyślał o naprawie chodników przy ul. Półwiejskiej i G. Wildzie, gdyż w czasie słoty na chodnikach jest więcej błota i wody jak w rynsztokach, co powstaje z tego powodu, że za dużo dziur w chodnikach się znajduje.

Obywatelstwo płaci grube podatki, a Magistratowi starczy na tyle innych mniej potrzebnych wydatków, dlatego ufamy, że wyżej wymienione bolączki także wkrótce usunie.

Jeden z zainteresowanych.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Przemysłowców w Jeżycach.** — Zabawa karnawałowa dnia 8 bm w sobotę o godzinie 8 wieczorem w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Program wielce urozmaicony.

— **Koło Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 9 bm. o godzinie 10,30 w szkole przy ul. Różanej.

— **Wydział Pomocniczy Krawiectwa Damskiego.** Zwiedzenie obserwatorjum astron. odbędzie się w niedzielę 9 bm. — Zbiórka o godz. 11 przy ul. Grunwaldzkiej przy końcu przystanku tramwajowego. Goście mile widziani.

— **Tow. Cech Czeladzi Szewskiej.** Zebranie plenarne 9 bm. o godz. 19,40 w lokalu zebrań ul. Ślusarska 6. M. in. odczyt p. t. „Ustrój Państwa Polskiego".

— **Związek Malarzy.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godz. 11 w lokalu Pawilon, ul. Podgórna 13.

— **Koło Śpiew. im. „Moniuszki".** Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godz. 5 po poł. w sali Wyższej Szkoły Handlowej przy Al. Marcinkowskiego 24.

— **Towarzystwo Krawców.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 9 bm. o godz. 15 w lokalu p. Tomczyka ul. Wroniecka 13. Na porządku obrad m. in. sprawa bezpłatnego kursu kroju, udzielanego przez p. Kołodziejczaka.

— **Wkp. Tow. Hodowców gołębi poczt. „Polonia".** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 9 bm. o godz. 10 w lokalu pp. Młodożyńskich, ul. Wielkie Garbary 41.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy im. Bolesława Chrobrego.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godzinie 16 w harcówce przy Wolnicy nr. 1. Goście i sympatycy mile widziani.

— **Kółko Dramatyczne Poznań - Wilda** powtarza dnia 9 bm. o godzinie 18 na sali parafji Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie na życzenie parafjan wielką komedję Stefana Turskiego p. t. „Wojna z babami".

— **Związek Cechowych Czeladzi Ciesielskich.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godzinie 11 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

— **Tow. Sport. „Jutrznia".** W niedzielę, dnia 9 bm. o godz. 11 odbędzie się w lokalu p. Olszewskiego przy ul. Gen. Kosińskiego 17 a roczne walne zebranie.

— **„Canaria"**, Tow. Hodowli Kanarków i Ochr. Ptaków Leśnych w Poznaniu. Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 9 b. m. o godz. 10-ej przed południem, w lokalu p. Jarockiego. O liczny udział prosi

Zarząd.

— **Związek Pracowników Fliskarskich i Garncarskich.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę dnia 9 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska nr. 8 a.

— **Harmonja** przypomina o wieczorku który się odbędzie w niedzielę 9 bm. w hotelu Francuskim. Zaproszenie odebrać można jeszcze w czwartek na próbie. — Chór męski śpiewa w sobotę dnia 8 bm. na uroczystości jubileuszowej.

— **Towarzystwo Uczestników Powstania Poznań - Wilda** urządza zabawę karnawałową w niedzielę dnia 9 bm. na sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska nr. 8. — Początek zabawy o godz. 18.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze.** Zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 9 bm. o godz. 15 na sali Dominikańskiej. Na porządku obrad odczyt.

— **Żeńskie Stow. „Strażnica".** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek dnia 10 bm. o godz. 19.30 na sali parafjalnej. — Zebranie Sekcji Eucharystycznej odbędzie się w czwartek, dnia 13 bm. o godz. 19.30 w biurze parafjalnem.

— **Zrzeszenie Urzędników Średnich Z. U. K.** zwołuje w dniu 12 bm. o godz. 18 do sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej nr. 8 walne zebranie. Na porządku obrad sprawozdanie zarządu, referat fachowy, wybór nowego zarządu oraz delegatów na walny zjazd okręgowy.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Napomnik Serca Jezusowego: 2 943.39 zł wypłacono dnia 6. 2. 30. Kom. Najśw. Serca P. Jezusa. Na nowo złożono: Jan Nawrocki 5 zł; — Franciszek Nawrocki Poznań 5 zł; — A. Gierszewska z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł; — St. C. Poznań 1 zł; — Faustyna Smodlibowska o błogosławieństwo dla dzieci 5 zł; — R. N. za szczęśliwy przebieg choroby 100 zł; — Kazimierz M. 50 zł; — L. T. z Ł. z podziękowaniem za otrzymane zdrowie z prośbą o dalsze łaski 5 zł; — Stanisław Wesołowski 10 zł; — Cyryl Brandowski (Śniadeckich 16) 10 zł; — razem 196 zł.

Na chleb św. Antoniego: S. H. procent od pensji 7 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: B. Sz. z gorącem podziękowaniem za otrzymaną łaskę 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 32 zł.

Na Czerwony Krzyż: Od byłego rozjemcy okr. 18 Stanisława Ignora w pewnej sprawie ugodowej 100 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 125 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Jan Pilewski, murarz, 79 l. Jadwiga Wanda Józefowiczówna, uczennica szkolna, 14 lat. Marja Bogajewska z d. Hamsperówna, wdowa, 74 l. Sylwester Miśkiewicz, krawiec, 37 l. Stanisław Tylewski 11 i pół godz. Henryk Chmiel 1 m. 21 d. Kazimierz Wiśniewski, maturzysta, 22 l. Franciszek Majerowicz 64 l. Barbara Kasprzakówna 22 d. Antonina Piątkowa z d. Maćkowiakówna, wdowa, 53 l. Bronisław Fiedler, woźny, 53 l. Józef Szczerbal, robotnik, 31 l. Józefa Różańska z d. Frąckowiakówna, wdowa, 82 l. Ignacy Janicki, krawiec, 55 l. Florentyna Łopińska, posługaczka, 48 l.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Miłość cygańska". W sobotę, 8 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Casanova" z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanówną, Kisielewską, Drabikiem, Majem i in.

W niedzielę o 15 po cenach zniżonych opera Moniuszki „Verbum nobile" z pp. Fedyczkowską, Karpackim, Majem, Romanowiczem i Urbanowiczem, kapelmistrz dyr. Wojciechowski; przedstawienie uzupełni balet Nowowiejskiego „Wesele na wsi". Wieczorem stale wyprzedana „Krysia Leśniczanka" z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. W poniedziałek „Hrabina Marica" z p. Grabowską. We wtorek „Księżniczka dolarów".

Pełne próby pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego i reżysera Urbanowicza z opery „Szwanda dudziarz" dobiegają końca. Premjera naznaczona na środę, 12 b. m.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś świetna komedja Wiktora Kelemena „Komedja o prawdzie". Jutro premjera niegranej dotąd na żadnej scenie polskiej najnowszej komedji Józefa Rączkowskiego „Nad polskiem morzem". Reżyserja p. Młodziejowskiej. Obsadę stanowią pp. Gryf-Olszewska, Królikowska, Liebekówna, Ludwiżanka, Sachnowska, Wierzejska, Wojciechowska, Zasempianka, Boelke, Bracki, Chmielewski, Godlewski, Kondradt, Kostrzeński, Kordowski, Noskowski, Nowacki, Rodziewicz i Tosik.

W niedzielę popołudniu po cenach zniżonych wypełniająca stale teatr szczelnie piękna bajka dla dzieci „Kopciuszek" Walewskiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Wyprzedana do ostatniego miejsca widownia Teatru Nowego entuzjastycznie witała wczoraj ulubieńców swych pp. Malicką, Węgierkę i Sawana w doskonałej komedji Lenca pt. „Trio". — Mistrzowska i świetnie zgrana trójka artystów musiała niezliczone razy dziękować publiczności. — „Trio" będzie grane do niedzieli włącznie. W niedzielę po poł. „Świt, dzień i noc".

KURSY RYTMIKI i PLASTYK WALENTYNY WIECHOWICZOWEJ

Rozpoczynają się lekcje nowych grup dorosłych rytmiki i plastyki. Wpisy i informacje codziennie od 4 do 5 w Studjum Wychowania Fizycznego (Park Wilsona).

zw 21 615

Teatr Wielki

DZIŚ — „Miłość cygańska", operetka Lehara.

Sobota, 8. 2. „Casanova", opera Różyckiego.

Niedziela, 9. 2. po poł. „Verbum nobile" Moniuszki i „Wesele na wsi" Nowowiejskiego.

Niedziela, 9. 2. wieczorem „Krysia Leśniczanka", operetka Jarno.

Poniedziałek, 10. 2. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.

Wtorek, 11. 2. „Księżniczka dolarów", operetka Falla.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Komedja o prawdzie".

Sobota, 8. 2. „Nad polskiem morzem". — Premjera.

Niedziela, 9. 2. po poł. „Kopciuszek".

Niedziela, 9. 2. wiecz. „Nad polskiem morzem". Uroczyste przedstawienie celem uczczenia 10-lecia odzyskania naszego morza.

Poniedziałek, 10. 2. „Komedja o prawdzie".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Trio" — Występ gośc. Malickiej, Węgierki i Sawana.

Sobota, 8. 2. „Trio". Gościnny występ Malickiej, Węgierki i Sawana.

Niedziela, 9. 2. o godz. 15.30 „Świt, dzień i noc". Gościnny Występ Malickiej i Węgierki.

Niedziela, 9. 2. wiecz. „Trio". Ostatni występ gościnny Malickiej, Węgierki i Sawana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

„Rodowód Telimeny". Przypominamy, że dzisiaj odbywa się pierwsze posiedzenie Tow. literackiego im. Adama Mickiewicza z odczytem prof. dr. Dobrzyckiego pod powyższym tytułem. Początek o godz. 20, (Collgium Minus, sala 18). Goście zaproszeni mile widziani.

Fundacja dla uczonych. Z Warszawy piszą nam: P. Alicja Mińska ofiarowała Kasie im. Mianowskiego swój dom w Zakopanem przy ul. Kościelnej 12. przeznaczając go na fundację wieczystą dla uczonych. W domu tym, mającym sześć pokoi kompletnie urządzonych, będą mogli mieszkać dla wypoczynku i dla pracy nasi uczeni. Fundacją będzie zarządzało kuratorjum z trzech osob, z których jedna będzie członkiem rodziny Mińskich Dotychczas mieściła się w tym domu „Siedziba malarzy", przeznaczona dla artystów, pracujących chwilowo w Zakopanem.

TEATR

Solski w Bydgoszczy. Piszą nam z Bydgoszczy: Mistrz Ludwik, po „Jowialskim" i „Wielkim Fryderyku" Nowaczyńskiego, zatryumfował swym nieporównanym Chudogębą w szekspirowskim „Wieczorze Trzech Króli". Solski, pełen wigoru, gra, reżyseruje, inscenizuje i wnosi z sobą młodzieńczy temperament, a witany jest owacyjnie. Wyjeżdżał też parokrotnie z całym zespołem do Grudziądza i raz do Gdańska.

„Szwejk" w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: Teatr miejski pod dyrekcją T. Trzcińskiego wystawił przeróbkę ze słynnej groteskowej powieści wojennej Jarosława Haszeka: „Przygody dobrego wojaka Szwejka". Przeróbka krakowska różni się zasadniczo od granej w Berlinie a powtórzonej u nas w Łodzi transkrypcji niemieckiej, w której zrobiono ze „Szwejka" sztukę antywojenną. W Krakowie położono główny nacik na humor, krwawy nieraz, z jakim Haszek traktuje znienawidzoną austrjackość i habsburgizm. Dekoracje były groteskowe, Szwejka grał gościnnie Jaracz, lekarza wojskowego odtworzył Leon Wyrwicz, który w swoich słynnych sylwetkach nieraz zajmował się po swojemu wojskiem nieboszczki monarchji. Sukces był niemały i pewnie potrwa długo. (tk)

VARIA

Najstarszy lud Europy. Interesujący odczyt o Baskach wygłosił w Poznańskiem Towarzystwie Geograficznem prof. dr. Eugeniusz Frankowski.. Prelegent przed wojną przebywał kilka lat w Hiszpanji i zapoznał się bliżej z najstarszym ludem Europy, jakim są Baskowie. Zamieszkują oni oba stoki zachodnich Pirenejów a mianowicie we Francji, w departamencie Basses-Pyrénées żyją w liczbie około 125 tysięcy oraz w Hiszpanji, w prowincji Navarra i w t. zw. prowincjach baskijskich w łącznej ilości około 300 tysięcy głów. Ślady prastarej kultury Basków spotyka się już w najodleglejszych epokach archeologicznych. Baskowie mają swój odrębny język, zwany „Euskara"; ciekawe przytem, iż prosta składnia baskijska jest np. łatwo zrozumiała dla Polaków a bardzo trudna dla Francuzów. O żadnym chyba języku nie napisano tylu dzieł i rozpraw naukowych co o Euskara; istnieją wyczerpujące słowniki dialektyczne lecz nie udało się jeszcze badaczom odkryć pochodzenia tego języka i wyraźnego jego związku z jakimkolwiek innym. Pewne przypuszczenia łączą Basków z ludami Kaukazu, z Gruzinami i Lezginami.

Wszystkie te szczegóły wysoce zainteresowały liczne audytorjum ; podobały się również wspaniałe przeźrocza ze zdjęć prof. E. Frankowskiego, który posiada specjalną sztukę fotografji dokumentarno-naukowej a nie pozbawionej cech artyzmu. Byłoby pożądane, by prelegent zechciał powtórzyć swój nadzwyczaj ciekawy odczyt dla szerszej publiczności n. p. w Towarzystwie Krajoznawczem lub w Powszechnych Wykładach Uniwersyteckich. Po odczycie odbyło się Walne Zebranie Poznańskiego Towarzystwa Geograficznego. (J. Mł.)

SZKOLNICTWO

Nauka przez tłómacza w szkole polskiej. Z Wilna piszą nam: Na jednej z ostatnich śród literackich wywiązała się bardzo ciekawa dyskusja o propagandzie kulturalnej w naszych miastach kresowych. Prof. Glixelli podkreślił, że propaganda w tym kierunku prowadzona przez Związek literatów jest płodniejszą niż propaganda Uniwersytetu, łatwiej bowiem dociera szerokiego ogółu. Wielkie znaczenie miałoby też obsadzenie szkół powszechnych przez siły miejscowe. P. kurator Pogorzelski również zaznaczył, że pożądanem byłoby, aby wszyscy nauczyciele pochodzili z tego samego okręgu — i przytoczył wypadek, że nauczycielka, rodem z Górnego Śląska, ucząca w szkole pod Oszmianą, musiała posiłkować się tłumaczem, gdyż ani ona dzieci, ani dzieci jej nie rozumiały. Seminarja nauczycielskie wileńskiego okręgu dostarczają jednak zbyt małej ilości nauczycieli na obsadzenie wszystkich szkół. Żeby złu zaradzić p. kurator założył w Wilnie jednoroczny kurs dla maturzystów, chcących zostać nauczycielami. (sz)

Z NAUKOWEGO POZNANIA

OBRADY PRZYRODNIKÓW

Poznański oddział Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika odbył pod przewodnictwem prezesa, prof. dr. Padlewskiego, posiedzenie naukowe.

Prof. dr. A. Denizot demonstrował wyładowanie elektryczne w formie błyskawicy. Zebrani mogli dokładnie śledzić bieg błyskawicy, mającej około 70 cm długości. Doc. dr. Adamski zapoznał zebranych z wynikami badań swoich nad pewnym wiciowcem znalezionym w wodzie wodociągowej. Wiciowiec ten, którego przynależność systematyczna jeszcze nie jest dokładnie wyjaśniona, żyje wolno w wodzie. Ciało posiada wrzecionowate. długości od 10 do 20 mikronów, opatrzone po obu końcach wiciami, z których przednia jest dłuższa i aktywniejsza. Hodowla wiciowca udaje się zupełnie dobrze w pożywce z dodatkiem agaru. Żywi się on bakterjami, w niekorzystnych warunkach organizm ten tworzy okrągłe formy przetrwalnikowe. Działania chorobotwórczego nie wykryto. W dyskusji zabierali głos pp.: dziekan Jakubski, prof. dr. Padlewski, doc. dr. Adamski, dr. Paszewski.

Następnie prof. Teodorowicz przedstawił szkody, jakie ponosi hodowla pieczarek wskutek braku zainteresowania sfer naukowych. Hodowcy, chcąc zwalczać szkodników daremnie uciekają się do pomocy naukowców. Również o środkach, któreby podniosły wydajność hodowli bardzo mało dotąd wiadomo, a tymczasem gospodarka narodowa polska niezmiernie dużo traci na tem, że pieczarek nie hoduje się powszechniej. Zbyt na pieczarki i przetwory jest znaczny i łatwy na rynkach wewnętrznych i zewnętrznych. W dyskusji zabierali głos p. prof. dr. Padlewski i prelegent.

Ostatnie zebranie Wydziału Przyrodniczego T. P. N. i Oddziału Poznańskiego Polskiego Tow. Botanicznego poświęcono częściowo uczczeniu pamięci dwu w sile wieku zmarłych botaników polskich.

Prodziekan prof. dr. Pietruszczyński wygłosił wspomnienie pośmiertne o śp. prof. dr. B. Namysłowskim, profesorze botaniki i fitopatologji Uniwersytetu Poznańskiego. Śp. prof. Namysłowski zmarł w Krakowie dnia 13 sierpnia 1929 r. Z grona profesorskiego Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego wyrwała śmierć prof. dr. F. Kotowskiego profesora ogrodnic-

Śp. prof. Kotowski zmarł nagle w Skierniewicach 13 sierpnia 1929 r. Wspomnienie pośmiertne wygłosił prof. dr. J. M. Dobrowolski. Pamięć obu zmarłych uczciło zebranie przez powstanie.

Dalej prof. dr. Adam Wodziczko wygłosił referat pt.: „ Pasemko Caspary'ego w śródskórni u roślin". Śródskórnia występuje przedewszystkiem w korzeniach roślin. Jest to ostatnia warstwa kory granicząca z walcem osiowym. W pewnej fazie rozwoju śródskórni występuje na ściankach komórek pasemko różniące się chemicznie od reszty ściany komórkowej. Pasemko to odkrył botanik królewiecki Caspary, stąd pochodzi nazwa: „pasemko Caspary'ego". Botaników interesował skład chemiczny tego pasemka. Botanik niemiecki A. Mayer utrzymywał, że pasemko to u nagozalążkowych i paprotników nie barwi się czerwienią rutenową, natomiast barwi się tymże barwnikiem u okrytozalążkowych. Badania prelegenta dowiodły, że twierdzenie A. Mayera polega na błędnej obserwacji, pasemko to prof. Wodziczko zabarwił metodą Meyera tak u okrytozalążkowych jak u nagozalążkowych i paprotników. W dyskusji zabierali głos prof. dr. Stecki i prelegent. Dr. Adam Paszewski.

Pisma nadesłane

„Przegląd Piechoty". Zesz. 1. Treść: Płk. Bolesław Schwarcenberg-Czerny: „Jeszcze w sprawie plutonu artylerji piechoty". — Gen. bryg. Aleksander Jerzy Narbutt-Łuczyński: „Myśli przewodnie części V Regulaminu Służby Wewnętrznej". — B. Z.: „O ukłon wojskowy". — Kpt. dypl. Jan Rzepecki: „Bataljon w natarciu z podstawy wyjściowej". — Kpt. dypl. Wacław Popiel: „Organizacja łączności artylerji z piechotą w natarciu". — Mjr. dypl. Józef Ullman: „Nowoczesna piechota". — Mjr. dypl. Roman Starzyński: „Piechota czechosłowacka". — Por. Edward Łaski: „Młodszy oficer piechoty w świetle rzeczywistości". — Sprawozdania. — Bibljografja.

DOKOŁA TOWIANSKIEGO I MICKIEWICZA

Kilka słów z powodu „Bronzowników")

Boy-Żeleński jest atakowany przez jednych, podnoszony przez drugich, trzeci zarzucają mu wtrącanie się do spraw natury społecznej, które nie należą wcale do jego specjalności. Ale wszyscy go czytają. Zajął się on niedawno Mickiewiczem i Towiańskim. Jego przedmowa do zbiorowego wydania dzieł poety wywołała zawziętą polemikę, niemniej było w niej wiele uwag na czasie. Mickiewiczologiem sensu strictissimo nie byłem i nie jestem, więc nie zabierałem głosu w tej sprawie. Pisałem w r. 1911 rozprawę o epoce powstawania legjonu w Rzymie i redagowaniu przez Mickiewicza dziennika rewolucyjnego w Paryżu, napisałem też w r. 1922 popularną o nim broszurę, ale to razem nie uprawniało mnie jeszcze do zabierania głosu w takiej polemice. Mickiewiczem jak każdą wielkością, zajmować się trzeba całemi latami, by móc o nim mówić. Trzeba poznać całą literaturę, trzeba go przemyśleć i przeżyć, tak, jak przemyślał i przeżył Słowackiego Kleiner. Trzeba wreszcie skupić się i usiłować ująć duchową osobistość twórcy, odzwierciadloną w jego pismach i życiu. Tak uczynił Zieliński ze swym Sofoklesem, tak niegdyś Gundolf z Goethem.

Wiadomo dziś każdemu, jak trudno objąć psychiczną strukturę wielkości, jak więc niewielu danem jest odgadnąć sens duchowy egzystencji Mickiewicza, z którego, jak chrześcijaństwo z Chrystusa, tak, odradzająca się ze sromotnego upadku rozbiorów wyszła zdążająca ku niepodległości Polska. I niech mi bedzie wolno powiedzieć tu parę słów o sobie. Kochałem Mickiewicza zawsze mocno, choć osobiste skłonności ciągnęły mnie raczej do Słowackiego. Salon Władysławostwa Mickiewiczów w Paryżu był dla mnie arką przymierza między dawnemi a nowemi jakby laty, w której taiły się żywe tradycje emigracyjnej przeszłości i jaśniała pamięć o tym, co szczęścia w domu nie znalazł, bo go nie było w ojczyźnie. Dodawszy do tego salon śp. Góreckiej, tego wcielenia cnót kobiecych i wytwornej kultury ducha, przeżywałem w domu Mickiewiczów chwile podniosłe, uczyłem się rozumieć ów prafenomen, którego nie wyraził żaden z dotychczasowych biografów. Ale czy Goethe doczekał tak prędko godnej siebie biografji? Długo trzeba było czekać na przedziwną opowieść o nim Diltheya, nim z kolei dali swe głęboko żywe portrety Baumgartner, Meyer, Heinemann, a za dni naszego pokolenia Bielszowski, Witkowski, Geiger, Simmel, Gundolf. My zaś niewiele mamy biografij Mickiewicza, bo w rachubę wchodzić mogą tylko Chmielowski, Kallenbach i... koniec. Szpotański nie zajmował się wcale poetą, bo obchodził go tylko filomata, towiańczyk, rewolucjonista. Nie mamy nawet krytycznego wydania Mickiewicza, nie mamy pełnego i poprawnego wydania jego korespondencji, nie mamy nawet zupełnej bibljografji. Wobec takiego stanu, na bibljografję w wielkim stylu czas jeszcze, a daleko jesteśmy poza okresem, w którym pisano pełne bajecznych hipotez biografje Jana Kochanowskiego lub całe tomy anegdot o Słowackim, które nazywano biografjami psychologicznemi.

A tymczasem odzywa się głos pisarza o niezwykłym talencie, żądający rewizji, a to taką metodą, że najpierw pisze on artykuł, następnie zaciekawiony przedmiotem, rozczytuje się w dokumentach i monografjach, sprawdza, czy jest tak, jak w artykule napisał i cieszy się, gdy jest tak samo.. To oczywiście rozbraja i uwalnia od polemiki z temi wywodami na terenie wiedzy o Mickiewiczu, która jest tak wielką, że raczej należałoby zacząć od jej opanowania. Coprawda, o wielu pozycjach należałoby z kolei zapomnieć, nawet o niektórych monografjach uznanych za wielkie.

Nie sądzę zaś, by trafnem było przypomnienie na wstępie „Bronzowników" zdania Kalinki o Kościuszce W badaniach naukowych sądy muszą się ścierać. I stać nas też na krytyczny, objektywny i spokojny sąd o Mickiewiczu. Kukiel, gdy ostatnio zarzucał Kościuszce błędy w czasie batalji maciejowickiej, przecież po uzyskaniu nowego materjału źródłowego zauważa, że błędy i omyłki Kościuszki nie przeszkadzają temu, by w jego upadku była wielkość. Mickiewicz miał też swe błędy i omyłki, bo był, jak Kościuszko, tylko człowiekiem. Sam Boy-Żeleński zauważył przecież, że przez nie dążył do świętości. A skoro tak, czemu wyciągać właśnie te błędy i upadki? Sądzę, że odkrycia stokroć ważniejsze, jak korespondencje i archiwum filomatów, jak materjały w sprawie Towiańskiego, jak dokumenty do historji legjonu, jak artykuły w rewolucyjnym dzienniku paryskim nie zostały dotąd wyczerpująco i inteligentnie wyzyskane. Chmielowski musiał niejedno pomijać z powodów od niego niezależnych, Kallenbach czynił podobnie z powodu niechęci do pewnych prądów politycznych. Władysław Mickiewicz lekceważył zaś to wszystko, czego sam nie odkrył, a to, co wydał — często z wielkim trudem i w długich odstępach czasu — bywało przez biografów pomijane albo lekceważone.

Nie należę do bronzowników. Właśnie w Poznaniu powstaje filja lwowskiego towarzystwa mickiewiczowskiego, która niewątpliwie podejmie dalsze studja nad poetą. Tu w Poznaniu przedrukowuje się też bogaty zbiór materjałów, które przez sito dzisiejszej wiedzy o Mickiewiczu przesiewa wyborny znawca poety w osobie Dobrzyckiego. Myślę o monografji Władysława Mickiewicza, który położył ogromne zasługi, choć jako syn pragnął utaić to, co było u wielkiego ojca słabością. Czyżby miał raczej pójść za Chamem a nie za Semem i Jafetem w biblijnym epizodzie o Noem? Było to całkiem w duchu przykazań rodzinnych i narodowych. A ojciec, jak zaznacza Boy-Żeleński, był religją syna. Jest też i naszą, wszak i hagjografja nas poucza, że święci szli do świętości przez błędy i omyłki. Wiele z tego, co mówi w procesie o Towiańskiego i Mickiewicza Boy, który sam się nazwał advocatus diaboli, odpowiada prawdzie. Moi profesorowie, jak Tarnowski i Chmielowski uczyli np. swe audytorjum patrzeć na Towiańskiego krytycznie. Potem pojawił się prąd przeciwny, który go beatyfikował. Myślę, że ta zasługa epoki poetyckiego modernizmu powinna być złożona do archiwum... błędów.

Wracamy dziś do realizmu w literaturze, możemy wrócić i w krytyce, jak mówiłem o tem niedawno w rozmowie z sympatycznym i pełnym głębokich spostrzeżeń Stefanem Kołaczkowskim. Wyrazem tego realizmu jest właśnie, może tylko zbyt jaskrawe w treści i wyrazie, wystąpienie Boya-Żeleńskiego. Myślę, że i on zmieni swe stanowisko. Bo genjusze mają to do siebie, że trzeba ich studjować w coraz większych głębiach i rzucać ich, jak chciał Simmel, na płaszczyznę bezczasowej myśli. A Boy-Żeleński, jako transformista stylistyczny, przestawał z niejednym genjuszem. Umiał rozkładać, umiał i składać. Przez niego, jak mówi Borowy, ujawnił znów swą siłę i świeżość język polski. A życie Mickiewicza jest jak Goethego, zjawiskiem przy którem element subjektywny krystalizuje się w objektywie wyjątkowej twórczości artystycznej. Dla mnie życie Mickiewicza jest materjałem, z którego wyrosły dzieła. A jednocześnie to życie, obok dzieł, tworzy w czynach nowe życie, bo jest pełne tytanizmu. Ogarniał go niegdyś powierzchownie Klaczko, a po nim już nikt. Dziś potrzeba nam jakiegoś Gundolfa, by pokazał nam cały tytanizm i cały tragizm poety. To bowiem, co dziś określa się jako odkrycia, było u poety tylko obniżeniem lotu. Lećmy — mówi on do nas — i odtąd nie zniżajmy lotu. Z temi jego słowami można zwrócić się i do krytyków.

Dr. Tadeusz Grabowski.

Poznań.

Jutro

NIECHŻE SIĘ RAZ TA „KRZYWDA" WYJAŚNI

przez

Dr. Kazimierza Chodynickiego

Książki nadesłane

Ks. J. Makłowicz: „O znaczeniu morza dla Polski." Poznań 1930. Nakł. autora.

Włodzimierz Perzyński: „Złoty interes". Powieść. Wydanie drugie — Gebethner i Wolff — Warszawa 1930.

Z za kulis radu

Pod powyższym tytułem znajdujemy w popularnym tygodniku angielskim, artykuł George Godwin'a, zawierający interesujące szczegóły z życia wielkiej naszej rodaczki pani Curie-Skłodowskiej:

Pewnego dnia, Piotr Curie, student fakultetu Nauk w Paryżu, zauważył wysmukłą ciemnooką koleżankę-studentkę. Zdradzała obce pochodzenie, gdyż mówiła z akcentem cudzoziemskim. Zresztą mówiła mało, natomiast pracowała z zapałem, który francuskiego studenta wprawiał w zdumienie.

Stopniowo, nawiązywały się nici przyjaźni pomiędzy towarzyszami wspólnej pracy i młoda dziewczyna, opowiedziała koledze historję swego życia. Piotr Curie dowiedział się w ten sposób, że jej ojciec był profesorem; że zamiary jej wstąpienia na uniwersytet krakowski nie zostały zrealizowane, gdyż kobiet tam do studjów nie dopuszczano. Wówczas ojciec zajął się sam wykształceniem swej uzdolnionej córki, aby jej umożliwić wstąpienie na wszechnicę paryską.

Oboje adepci nauki przyzwyczaili się pracować w wielkiej sali laboratoryjnej, obok siebie, porównywując swoje zapiski, wyliczenia i wymieniając wzajemne uwagi o przedmiotach naukowych. Z biegiem czasu, sympatja i przyjaźń młodych ludzi zamieniły się w uczucie miłości. Aczkolwiek oboje posiadali mało co więcej ponad skarb miłości i zapał do badań naukowych jednak zdecydowali się wyzwać w szranki przeciwności życiowe i — pobrali się. Zajęli skromne, dwupokojowe mieszkanko; gościli tam jednak tylko wieczorami, podczas gdy dzień cały upływał im przy studjach w laboratorjum. Ten tryb życia doznał przerwy, kiedy Piotr Curie został ojcem córeczki. Pani Curie potrafiła jednak pomimo swego wątłego zdrowia, pogodzić obowiązki matki z wymogami studjum naukowego, któremu oddawała się tak żarliwie, że wkrótce po złożeniu egzaminów, pomimo jej bardzo młodego jeszcze wieku, mianowaną została docentką. Dzięki tej okoliczności położenie materjalne pp. Curie trochę się poprawiło.

Piotr uświadamiał sobie, że jego żona jest genjuszem, to też w współpracy z nią uważał siebie za „młodszego wspólnika", i nigdy nie powstał pomiędzy małżonkami nawet cień — zawodowej zazdrości. Kiedy w wyniku długotrwałych badań nad magnetycznemi właściwościami rozpuszczonych metalów, pani Curie-Skłodowska zrobiła epokowe odkrycie tajemniczej substancji, radu, zawrzało w świecie naukowym i — mąż jej został zaproszony do Londynu, aby zareferować odkrycie przed areopagiem „Royal Academy". Piotr Curie odpowiedział, że widocznie zaszło nieporozumienie: nie on, lecz żona jego odkryła rad. Lecz Akademja londyńska zapewnieniom tym nie uwierzyła i na prelekcję pani Curie się nie zgodziła.

Dla Piotra Curie byłoby rzeczą łatwą przywłaszczyć sobie zaszczyt dokonania wielkiego odkrycia, gdyż świat uwierzyłby chętnie, że raczej mężczyzna, aniżeli kobieta, był owym „spiritus movens" we wspólnych pracach doświadczalnych. Lecz Piotrowi zależało na tem, aby laur sławy uwieńczył właśnie skroń jego małżonki i skutkiem jego osobistych zabiegów nagrodę Nobla przyznano p. Skłodowskiej. W ten sposób przesąd względem genjusza — kobiety został pokonany.

Od chwili tragicznej śmierci Piotra Curie, małżonka - wdowa, kobieta o wątłem zdrowiu, żyje wraz z córką w odosobnieniu, nie biorąc zupełnie udziału w życiu towarzyskiem. Ostatnio udało się jej wielbicielom w Ameryce, spowodować wielką Polkę do przedsięwzięcia podróży za ocean, aby tam osobiście przyjąć w darze pewną ilość drogocennego radu.

Wielcy poeci — kończy Godwin — często opiewali historję kochanków, których miłość objawiała się w wybuchach namiętności i kończyła najczęściej ponurą tragedją; natomiast miłość dwojga ludzi, rozkwitająca „za kulisami radu", której wynikiem było odkrycie substancji, owianej dotąd mrokiem tajemniczości, a będącej, być może, tajemnicą życia, dotąd czeka na swego piewcę. Kr.

Ślady potopu

Angielska ekspedycja czyni obecnie poszukiwania na tem miejscu, gdzie w starożytności leżało chaldejskie miasto Ur, w którem według Genesis, urodził się Abraham. Prace wykopaliskowe posunęły się już wgłąb ruin, które doniedawna odkopano.

Ekspedycja pracuje na prawym brzegu Eufratu już od 1925 roku. Poczyniła ona już wiele bardzo ciekawych i ważnych dla archeologji odkryć. Między in. odkryto pod „ścianą Nabuchodonozora", pochodzącą z 600 r. p. C., dreny, które wyrabiali i przeprowadzali mieszkańcy tych prahistorycznych okolic. Podobne one są do dzisiejszych dren. Dalej jeszcze w głębi gruntu są znów jakieś rumowiska, a pod niemi pokłady gliniaste, które były tu naniesione przez potoki wody przypuszczalnie przez fale potopu.

Ekspedycja jest przekonana, że dokopała się do najstarożytniejszych ruin Ur, jeszcze z okresu przed potopem. Pod pokładami gliny znaleziono domy, które pochodzą z okresu na 4000 lat przed narodzeniem Chr. Jeżeli przypuszczenia ekspedycji sprawdzą się, to stoimy w obliczu miasta przedpotopowego, które fale potopu zawaliły gliną napływową. Wśród całego szeregu ruin domów miasta przedpotopowego są ruiny z daleko starszego jeszcze okresu.

Ameryka odkryta przez Fenicjan?

Na skalistych odłamkach w dolinie rzeki Cumina (w stanie Para) dr Barbosa odkrył kilka fenicjańskich napisów hieroglificznych, oraz większą ilość starodawnych naczyń. Wiadomość ta wznawia, jak donosi „Corriere della Sera", starożytną legendę, według której 4000 lat temu Fenicjanie mieli odkryć Amerykę, przebyć cały bieg rzeki Amazonek i wybudować kilka większych miast. O ile prace odcyfrowania, którym z zapałem oddało się kilku uczonych i ekspertów, wydadzą pomyślne wyniki, wkrótce rozpoczną się wykopaliska wzdłuż brzegów Cuminy, aby wydobyć na światło dzienne zagrzebane miasta, z których jedno według tradycji zwie się Atlantyda. Ciekawym jest fakt, iż nazwa ta brzmi identycznie jak nazwa zaginionego kontynentu, który według tradycji i zdania geologów miał istnieć w środku Oceanu Atlantyckiego. Również w innych miejscowościach szerokiego łożyska rzeki Amazanki odnaleziono ślady Fenicjan. Przy zlewie rzeki Solimao z Rio Negro, na małej wysepce Pedro, istnieją ślady rzeźby na wielkiej skale, podobnej do fenickiego okrętu. (S. F.)

Nazwisko rzymskiego kupca perfumeryjnego odkryto

Archeologom angielskim udało się nareszcie odkryć nazwisko pierwszego rzymskiego handlarza, który przybył z legjonami rzymskiemi do Anglji, aby tam handlować. Kupiec ten nazywał się Lucius Julius Senis.

Musiał to być człowiek nielada odwagi, skoro zapuszczał się ze swojemi towarami w głąb Anglji, już nie pod osłoną rzymskich legjonistów, lecz zupełnie na własne ryzyko. Jak się okazuje, sprzedawał on przeróżne maście, olejki, kremy i inne środki, służące do konserwacji i upiększania cery. Był on specjalistą zwłaszcza od wyrobu maści, która służyła w wypadkach odmrożenia uszu, nosa i t. d.

Interesy szły Senisowi nieźle, skoro wkrótce otworzył w Londynie własne laboratorjum chemiczne, w którem fabrykował swoje maście i miksturki na miejscu. Senis używał nawet firmowego stempla, którym znaczył wszystkie beczki, jakie nadchodziły z Galji. Stempel ten udało się teraz odkryć na wazie z czerwonej glinki, którą wydobyto z ziemi w Moorgate. Stempel przedstawia monogram Senisa, a pod nim tajemniczy napis: „Liulsemser Oqodadaspr".

Japonki dawniej a dzisiaj

W starej Japonji, w epoce Heiana (od roku 800—1150) ceniono kobiety bardzo wysoko. Piastowały one wysokie urzędy, a nawet dziedziczyły władzę Mikadów. W świecie literackim ówczesnym napotykało się często nazwiska kobiet; wszakże dwa najstarsze romanse japońskie napisały kobiety Japonki.

W epoce Toynkara, przypadającej mniejwięcej na rok 1600 (wprowadzenie nauki Konfucjusza) pognębiono kobiety doszczętnie, bo nietylko, że nie dopuszczano ich do urzędów, ale wyznaczano pracę najpodrzędniejsze. Jeszcze przed pięćdziesięciu laty były Japonki ze wszystkich sfer tylko służącemi. Nauki Konfucjusza trwają w dalszym ciągu, ale kobiety zdobyły się na odwagę i rozpoczęły walkę o swe prawa, i dzisiaj spotyka się je zajęte w najróżniejszych zawodach.

Ponieważ śmiertelność niemowląt w Japonji jest wprost zastraszająca, wiele kobiet poświęciło się kwestji socjalnej. Dotąd niestety nie udało im się wywalczyć prawa wyborczego, o czem jednak marzą stale. Prawa, jakie dotąd są w użyciu, krzywdzą je zwłaszcza w pożyciu małżeńskiem. W wszelkich zagadnieniach małżeńskich podlegać muszą stale i poddawać się autorytetowi mężowskiemu. O ile chodzi o rozwód, to mąż uzyskuje go z łatwością, wystarczy drobne przekroczenie zwyczajów tradycyjnych, jak np. nie dość uniżone odnoszenie się do rodziny mężowskiej.

Japonki z zapałem śledzą kwestję kobiecą w krajach europejskich i amerykańskich i z zazdrością patrzą stale na prawa kobiety białej. W salach zebrań Japonek widnieją na ścianach podobizny twórczyń praw kobiecych. Kraje które dotąd nie mają prawa wyborczego dla kobiet, uzmysławia wszędzie obraz przedstawiający spętanego gołębia.

Wiele dziewcząt japońskich okazuje chęć do studjowania medycyny. Pierwsza lekarka japońska otrzymała promocję w roku 1888, a dzisiaj jest ich mniejwięcej 1500.

Japanka, dr. Yagoi Yoshioka, przewodnicząca żeńskiego kolegjum medycznego w Tokio, opisuje ciekawe dzieje rozwoju kobiety-lekarki w Japonji: W roku 1868, — pisze autorka — zgłosiła się Japonka na wydział medyczny uniwersytetu w Tokio. Na odpowiedź czekała dość długo, bo otrzymała ją dopiero w rku 1884. W umiejętny sposób odwlekano decyzję, w nadziei, że studentka, znudzona czekaniem poniecha ekscentrycznej zachcianki. Z chwilą, gdy liczba studentek wzrosła, urządzali im koledzy tyle przykrości i niemiłych scen, że zarząd uniwersytetu, w obawie, aby się nie zachwiała dyscyplina uczelni, zabronił kobietom wstępu do niego. Działo się to w roku 1900.

Pani dr. Yagoi Yoshioka, zasypywana niezliczonemi prośbami i żądaniami, zdecydowała się utworzyć w Tokio oddzielny fakultet medyczny dla słuchaczek, do którego przyjęła na początek ze względu na brak pomieszczenia tylko cztery Japonki. Dzisiaj podlegają tej uczelni trzy szpitale i olbrzymie laboratorjum z prawem przyjęcia 500 słuchaczek. Cel i pragnienie kierownictwa, to przetworzenie uczelni na prawdziwy uniwersytet dla kobiet. (wa)

Gen. Kutiepow
który zginął w sposób podobnie tajemniczy, jak śp. gen. Zagórski.

Gdzie najgoręcej?

Najgorętsze miejsce na świecie znajduje się nie na Saharze, nie w dżungli azjatyckiej, ale w strefie umiarkowanej, mniejwięcej na wysokości południowej Hiszpanji i Sycylji. Jest niem dolina śmierci „Death Volley" w południowo-wschodniej Kalifornji, na wschód od Sierry Nevady. Dolina jest trzy do trzynastu kilometrów szeroka, a 160 kilometrów długa. Najniżej położona część doliny leży 67 metrów poniżej powierzchni morza. Przeciętna temperatura jej zimą wynosi 18, zaś latem 34 stopnie Celzjusza ale nie rzadko dochodzi i do 50 stopni. W lecie roku 1913 notowano tutaj temperaturę najwyższą, jaka była na kuli ziemskiej, a mianowicie 65,6 stopni Celzjusza. W dolinie śmierci należy deszcz do rzadkości. Jeśli pada, pada nocą, ale niekiedy wyparowują krople deszczu już w powietrzu, zanim spadną na ziemię. Mimo to jest cała środkowa część pokryta bagnami, gdyż niema dla wody odpływu. W przeważnej części rosną tu krzewy kreozotu, między któremi uwijają się tysiącami jaszczurki, żmije, węże, żaby i żółwie. Płazy odstraszają ludzi od Doliny śmierci, zresztą i upały uniemożliwiają ludziom przebywanie tam czas dłuższy. (w)

Epidemja samobójstw wśród młodych ateistów sowieckich

(KAP.) Centralny komitet ligi młodzieży komunistycznej do walki z religją złożył rządowi sowieckiemu w Moskwie nagły raport, w którym donosi o prawdziwej epidemji samobójstw wśród organizacyj, utrzymywanych przez ligę w Leningradzie, Moskwie i Charkowie. W samym tylko Leningradzie w ciągu kilku ostatnich tygodni naliczono wśród członków ligi 180 wypadków targnięcia się na własne życie.

Niemal wszyscy desperaci w listach, pozostawionych rodzinom wskazują, że jedyną przyczyną ich rozpaczliwego kroku było rozczarowanie natury religijnej. Pozbawieni wiary w Boga nieszczęśliwcy ci uciekają od życia, które w oczach ich nie ma żadnego sensu.

Zniszczenie ostatniego króla w Bolszewji

W Rosji sowieckiej wychodzi popularne czasopismo „Zurnał dla wsiech" (Pismo dla wszystkich), a w czasopiśmie tem przed niedawnym czasem zaprowadzona została specjalna rubryka szachowa. Zdawałoby się, że inowacja ta nie przysporzy żadnych specjalnych trudności redakcji wydawnictwa, gdyż, jak wiadomo, specjalne rubryki szachowe mają również liczne inne pisma. Ale okazało się, że zaprowadzenie rubryki tej nie jest znów rzeczą tak łatwą. W szachach jest przecież król, a cóż powiedzieliby na to komuniści, czytający „Zurnal dla wsiech", jakby w hyperbolszewickiem piśmie pojawiało się regularnie tak monarchistyczne słowo. Trzeba więc było zwołać specjalną narad ekomitetu redakcyjnego, a na naradzie tej wreszcie uchwalono, że słowo „król" w grze szachowej ma być zastąpione nazwą „główna figura". Tak więc komunistyczni szachiści pozbyli się definitywnie ostatniego króla, dotychczas jeszcze nie wygnanego z republiki sowieckiej.

Im dłuższy sen, tem dłuższe życie

Dokoła zagadnienia, czy długi sen jest pożyteczny, czy szkodliwy, odbywają się już od wielu lat fachowe i niefachowe dyskusje. Warto zacytować kilka zdań z tego drugiego rodzaju dyskusyj. I tak np. Fryderyk Wielki twierdził, że wystarczaja mu w zupełności cztery godziny snu. Był on jednak dzieckiem epoki, w której nie znano nerwów i życie nie pędziło w tak zawrotnem tempie. Wedle opinji współczesnych — nerwy nasze wymagają dłuższego odpoczynku. Ford naprzykład oświadczył, że przy swoim trybie 9-godzinnego snu, spodziewa się dożyć do stu lat. Angielski pisarz Wells jest również wielkim śpiochem, jak literatem i nie kryje się z tem, że im dłużej śpi, tem lepsze posiada samopoczucie. Marconi twierdzi, że długi sen dodaje mu energji i czyni twórczym. Ciężko pracujący umysł wymaga odpowiednio długiego snu.

Zresztą i większość uczonych oświadcza się dzisiaj za powyższemi, niefachowemi tezami. Jeśli rozwój ludzkości pójdzie dalej z taką szybkością, jak dotąd, być może, nasze prawnuki spędzać będą 20 albo i więcej godzin na dobę w łóżkach!

Lecz co powiedzą wówczas o genjalnym wynalazcy Edisonie, który sypia cztery do pięciu godzin na dobę, a mimoto należy do rzędu długowiecznych. (H. J.)

Kubelik w filmie.

Współpracownik amerykańskiego konsorcjum filmowego, które w najbliższym czasie przystąpi do nakręcania nowego filmu dźwiękowego „Mozart", oświadczył w tych dniach w rozmowie z przedstawicielami prasy, iż rolę tytułową w filmie tym kreować będzie znany skrzypek czeski Jan Kubelik. Niezrównana gra i miły wygląd zewnętrzny Kubelika zapewniają filmowi z góry powodzenie. Zaznaczyć wypada, iż muzykę dla filmu „Mozart" skomponuje sam Kubelik.

Nowy film dźwiękowy „Mozart" nakręcany będzie w Kalifornji i prawdopodobnie już jesienią roku bież. będzie mógł być wyświetlany w kinematografach europejskich.

Vice-mis Polonja

p. Lala Winkowska, która na konkursie piękności w Warszawie prócz tego tytułu zdobyła sobie niepodzielnie sympatje, przyrzekła wziąć udział w wielkim Balu Prasy. Bal ten — przypominamy raz jeszcze — odbędzie się już jutro, w sobotę 8-go lutego w salach Bazaru. Początek zabawy o godz. 22-ej przy dźwiękach dwu orkiestr, uroczyste otwarcie Balu polonezem o godz. 24-ej.

Bal „Bratniej Pomocy" studentów Państw. Konserw. Muz.

W najbliższy wtorek, 11 bm. odbędzie się w Bazarze wielki bal Bratniej Pomocy studentów Państw. Konserw. Muz. Bal zapowiada się świetnie, wezmą w nim udział wszyscy muzycy nasi i szerokie koła miłośników muzyki. Bal odbędzie się pod protektoratem p. prof. dyr. Zdzisława Jahnkiego. Zaproszenia wydaje się jeszcze w Państw. Konserw. Muz. przy ul. Wrocławskiej 16 w godzinach popoł. od 16—18.

Najciekawsza premjera operowa sezonu

Będzie nią niewątpliwie atrakcyjny „Szwanda dudziarz" Jaromira Weinbergera kompozytora czeskiego, którego sukcesy na przeszło stu scenach zagranicznych odbiły się potężnem echem w prasie międzynarodowej. Poznańskie przedstawienie będzie prapremjerą polską tej niezwykle interesującej opery, w której, jak się wyraził jeden z wybitnych krytyków słynna czeska polka wyniesioną została do nowych zaszczytów. Nietylko polka ale i furiant w pięknych ludowych linjach melodyjnych: w szalonych rytmach odzywają się w takt muzyki czarodziejskich dudów Szwandy, którego melodje poruszają wszystkich, nietylko na ziemi ale i wszystkich djabłów w piekle. Przygody sprytnego Szwandy dudziarza, jego perypetje z sławnym rycerzem — rozbójnikiem Babińskim, chcącym mu uwieść młodą piękną żonę Dorotę, o to przedmiot niezwykle ciekawej a zarazem groteskowo-komicznej akcji opery, fascynującej zarówno słuchacza jak widza. Teatr Wielki wystawia trudne dzieło z ogromnym nakładem pracy pod kierownictwem muzycznem dyr. Wojciechowskiego i reżyserją p. Karola Urbanowicza. Nowe piękne dekoracje projektował p. Jarocki. W partji tytułowej wystąpi ceniony baryton naszej Opery p. Aleksander Karpacki. Bliższe szczegóły o tej sensacyjnej nowości podamy niebawem.

Obchód 10-lecia odzyskania morza

Liga Morska i Rzeczna uzyskała od władz pozwolenie na urządzenie z okazji obchodu 10-lecia odzyskania dostępu do morza zbiórki ulicznej. Przeprowadzą ją nasze „wilki morskie", sympatyczna wszystkim drużyna harcerska, którzy z wdzięcznością przyjmą najmniejsze dary, złożone na rzecz propagandy idei morskiej.

Poza tem ofiary na propagandę morską składać będzie można w teatrach naszych, a w kawiarniach i restauracjach wydawać się będzie 10-groszowe bony Ligi Morskiej i Rzecznej. Patrjotyczne nasze obywatelstwo prosimy o życzliwe poparcie zbiórki na cele, związane ze sprawą naszego dostępu do morza.

Przewidywane przemówienia na temat idei morskiej, które poprzedzić miały w niedzielę wieczorem przedstawienia teatralne, nie odbędą się z przyczyn od Komitetu obchodowego niezależnych. Niemniej przeto niedzielne przedstawienie „Nad polskiem morzem" w Teatrze Polskim będzie miało charakter uroczysty.

Do wszystkich organizacyj!

Zbiórka organizacyj biorących udział w nabożeństwie i pochodzie z okazji dziesięciolecia odzyskania dostępu do morza odbędzie się w niedzielę, dnia 9 bm. o godz. 9 i pół na Nowym Rynku. Organizacje ustawią się grupami w następującej kolejności:

Grupa I.: Organizacje wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego — kierownik p. Stanisław Koch.

Grupa II.: Org. akademickie — kierownik p. Wiesław Jaroszewski.

Grupa III.: Organizacje kobiece — kierownik p. Bujakiewicz.

Grupa IV.: Organizacje urzędnicze, rzemieślnicze, i społeczne — kierownik p. radny Stanisław Libera.

Na końcu kroczy oddział przysposobienia wojskowego.

Oddziały zajmują w kościele miejsce podług wskazówek kierowników.

Po nabożeństwie ustawią się organizacje w porządku ustalonym na ul. Jezuickiej i Starym Rynku do pochodu, który kroczy ulicami Nową, pl. Wolności, Gwarną, Wjazdową do Auli Uniwersytetu Poznańskiego na akademję. Jak największy udział w nabożeństwie i pochodzie jest pożądany, należy stawić się punktualnie.

Jęczkowiak.

Towarzystwa dzielnicy wildeckiej wzywa się do jaknajliczniejszego udziału w uroczystości 10-lecia odzyskania Pomorza i wybrzeża polskiego. Zbiórka z sztandarami dnia 9 bm. o godz. 8.30 na Nowym Rynku. Komitet Towarzystw Dzielnicy Wildeckiej.

Baczność Sokoli! Bierzemy udział w 10-leciu odzyskania Pomorza i wybrzeża polskiego. Zbiórka wszystkich druhen i druhów dnia 9 bm. o godz. 8.30 na Nowym Rynku. Sztandary na miejscu. Do licznego udziału wzywa Zarząd Okręgu Poznańskiego.

Ze Związku Hallerczyków

Roczny zjazd delegatów placówek Chorągwi Wielkopolskiej Związku Hallerczyków odbędzie się w niedzielę, dnia 9 lutego br. o godz. 10-tej w sali Restauracji „Pod Strzechą" Poznań pl. Wolności 7.

Delegaci zjazdu przybędą w mundurach błękitnych. Po zjeździe, uczestnicy jego wezmą udział w Akademji ku uczczeniu 10 lecia objęcia morza polskiego przez gen. Józefa Hallera.

Pogrzeb śp. ks. dziek. Robowskiego

We wtorek odbył się w Sadkach pogrzeb śp. ks. dziekana Robowskiego. Niezwykły był to obrzęd pogrzebowy. Odprowadzono bowiem na wieczny spoczynek ofiarę, która przez niewykrytych dotychczas zbirów została ohydnie zamordowana.

Na pogrzeb przybyły niezliczone rzesze wiernych z Sadek i okolicznych parafij.

Przybył także ks. biskup gnieźnieński Laubitz. Stawili się księża z bliska i z daleka. Wśród 35 przedstawicieli duchowieństwa obecni byli ks. dziekan Czarnecki z Murzynna, kolega z ławy szkolnej śp. zamordowanego, ks. prałat Czechowski ze Strzelna, ks. radca Stepczyński, ks. prob. Skonieczny, i ks. prob. Konopczyński z Bydgoszczy, ks. dr. Kozal z Gniezna, ks. dziekan Domaradzki z Gromadna i ks. prob. Kowalski z Klesna.

Wigilje żałobne odśpiewali księża pod przewodnictwem ks. dziekana Domaradzkiego. Mszę św. żałobną z asystą odprawił ks. prob. Glatzel z Krostkowa. Podczas nabożeństwa miejscowy chór kościelny odśpiewał kilka pieśni.

Następnie ks. biskup Laubitz wypowiedział do głębi wzruszającą mowę żałobną, z której kilka charakterystycznych zdań przytaczamy:

„Ohydna zbrodnia, której ofiarą padł śp ks. dziekan Robowski wstrząsnęła całem społeczeństwem naszem, a równocześnie okryła nas wstydem, który pali dusze nasze, że podobna zbrodnia mogła być dokonana na osobie zasłużonego kapłana i starca. Naród polski jest z usposobienia dobroduszny, gościnny i łagodny. Rys ten charakterystyczny ciągnie się przez dzieje narodu polskiego. Skądże więc za dni naszych tyle strasznych zbrodni? Groźne wiadomości przynoszą nam prawie codzień gazety. Musiało się więc coś zepsuć, załamać w duszy narodu polskiego. Gdzie szukać istoty zła? Pierwszej przyczyny szukać należy w deprawacji obyczajów, w bezwstydnej modzie kobiety, w erotycznych przedstawieniach kinowych i teatralnych, bowiem wszystkie te czynniki osłabiają wiarę.

„Nie bez winy są władze nasze, które często popierają sekciarstwo i propagują odczyty niereligijnych prelegentów. Przez to dokładają ręki do podrywania wiary i religijności w szerokich warstwach społeczeństwa. Wynikiem tego zgorszenia są kradzieże, nazbyt liczne napady, zbrodnie i to straszne morderstwo, którego ofiarą padł czcigodny i tak wielce zasłużony śp ks. Robowski. Stojąc dziś nad zwłokami, zbroczonemi krwią, płynącą z ran, zadanych zbrodniczą ręką złoczyńcy, opamiętajcie się! Niech ofiara tego morderstwa wstrząśnie do głębi sumieniem narodu polskiego. Niech pobudzi wszystkich do życia według przepisów wiary świętej. Duszę śp. zmarłego polećmy miłosierdziu Bożemu, pomocy naszej tem bardziej potrzebującej, ponieważ mordercy nie zostawili mu chwili czasu na przygotowanie się na drogę przed tron Boży. Światłość wiekuista niechaj mu świeci..."

Gdy ceremonje w kościele zakończono, ruszył orszak żałobny na cmentarz parafjalny. Kondukt pogrzebowy prowadził ks. biskup Laubitz w otoczeniu duchowieństwa i wielkich tłumów wiernych. Zwłoki zostały złożone wśród śpiewu egzekwij do grobowca rodzinnego. Nakoniec miejscowy chór kościelny odśpiewał swemu ukochanemu duszpasterzowi ostatnie pożegnanie „Wieczny odpoczynek".

Z życia Towarzystw

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu odbyło w poniedziałek 6 bm. na sali Domu Rzemieślniczego pierwsze swoje plenarne zebranie w noworozpoczętym roku pod przewodnictwem prezesa p. Jana Zabłockiego.

Obszerny i ciekawy wykład na temat „Porty i flota polska" — wygłosił red. dr. Chełmikowski.

W trzechgodzinnych obradach załatwiono wiele spraw bieżących, omówiono sprawę komitetu osiedleńczego, bibljoteki, sprawy pieniężne, mianowicie w których bankach należy pieniądze składać, wreszcie sprawę zabawy karnawałowej, która odbędzie się w sali „Domu Rzemieślniczego" w przyszłą sobotę t. j. 8. bm.

Do członków osobnych zaproszeń się nie wysyła.

W dyskusji obszernej nad sprawami, przyjęło zebranie, wyjątkowo bardzo liczne, wszystkie postulaty przedłożone przez zarząd. Na tem porządek obrad wyczerpano.

Poprawka: Do sprawozdania rocznego w prasie, zakradła się przez niedopatrzenie pomyłka o tyle, że zastępcą bibljotekarza został wybrany nie Ludwik — a Leon Miklaszewski.

Związek Pracowników Kupieckich obradował w sali Domu Rzemieślniczego. Obrady otworzył prezes J. Kwiatkowski, a przewodniczył prezes Związku p. Cofta, który powołał na sekretarza p. R. Tronowicza i na ławników pp.: Wittiga, Szneidra, Czaplickiego oraz Kołodziejczaka. W dalszym ciągu poszczególni członkowie zarządu przedkładali sprawozdania. Dążono do podniesienia wśród członków poziomu fachowego oraz intelektualnego urządzając na zebraniach odczyty i wykłady. Związek P. K. oddział w Poznaniu posiada bogatą bibljotekę z 1414 dziełami różnej treści z której skwapliwie korzystają członkowie. Do organizacji należy przeszło 650 członków. Wysłuchano również sprawozdanie gospodarza lokali przy ul. Podgórnej p. Pięty, oraz przedstawiciela sekcji żalaźniaków, która coraz lepiej się rozwija. Nad sprawozdan. wyłoniła się dyskusja, poczem udzielono ustępującemu zarządowi pokwitowania. Przy wyborze nowego zarządu wyłoniła się pewna trudność, gdyż upatrzony na prezesa p. Kwiatkowski zrezygnował, wobec czego zebranie przerwano i na znaczono nowe na 19 lutego br. W tym czasie specjalna komisja zajmie się sprawą wyborów. (z)

Stowarzyszenie Młodych Polek parafji farnej. Zebranie odbyło się w sal Św. Wojciecha, pod przewodnictwem kierowniczki Stowarzyszenia p. Grembowskiej. Ze sprawozdań złożonych przez członków zarządu wynika że w roku sprawozdawczym odbyło się 24 zebrań plenarnych z wykładami, 11 zebrań kółka misyjnego, około 50 lekcyj śpiewu i około 100 zbiórek. Urządzono dwie wieczornice 6 wycieczek i t. p. Na zakończenie patron ks. mansj. Skórnicki odczytał zapiski w „Złotej Księdze". Okazała się z nich pilność i sumienność w spełnianiu obowiązków organizacyjnych. Nagrody otrzymały następujące pp.: Kazimiera Błędkowska, Marja Staszewska, Melanja Dąbkowska, Biskupska Feliksa Breszówna, Heljodora Jagaciakówna, Helena Przybylska, Stanisława Najderkówna, Bogumiła Kucharska, Kazimiera Boniecówna, Kazimiera Kraśkiewiczówna, Ludomira Gołąbkówna i Halina Pepińska. (k)

Stow. Rodziny Policyjnej. Obrady zagaiła p. Zemlerowa. Sprawozdanie z czynności zarządu przedłożyły: p. Gniatczyńska, jako sekretarka z czynności kasy p. Guzowa. Stowarzyszenie liczy około 218 członków i zawiązano je w końcu maja ubiegłego roku. W tym czasie śpieszono z pomocą swym członkom. Urządzono gwiazdkę, na którą złożyły się zasoby Stowarzyszenia jak również dobrowolne ofiary członków. Obdarzono wdowy po zmarłych urzędnikach policji i t. p. Obecny zarząd ukonstytuował się jak następuje: przewodnicząca p. Krupowiczowa, zast. przewodniczącej p. Rychlewska, sekretarka p. Hermanowa, zast. sekretarki p. Piątkiewiczowa, skarbniczka p. Guzowa, oraz pp. Perlińska i Cholewina jako radne. (k)

Im silniej Niemcy podnoszą kwestję rewizji granic, tem zwartszem kołem stańmy wokół zagadnień naszego morza i wybrzeża.

Uczynimy to, zapisując się na członków Ligi Morskiej.

SPORT

Ciężka atletyka

Atrakcyjne zawody zapaśnicze: Grudziądz (Pe - Pe - Ge) — Poznań (HCP). W ringu ujrzymy czołowych przedstawicieli klubów, a więc: (na pierwszem miejscu goście) w. kogucia: Arnknecht — Walewski (mistrz Poznania), w. piórkowa: Piórkowski — Smól, w. lekka: Krzemiński (m. Grudziądza) — Tuszyński, w. średnia: Pałka (m. Warszawy), — Spychała (m. Poznania), w. półciężka: Gęstwiński (m. Grudziądza) — Kałek (m. floty Polskiej), w. ciężka: Zalewski — Czyż. Zawody zapowiadają się bardzo interesująco i odbędą się 8 bm. o godz. 19.30 w hali HCP.

Piłka nożna

„Posnania" — „Warta". Dnia 9 bm. o godz. 14 na boisku HCP odbędą się te zawody towarzyskie.

„Legja" — „Sparta". Spotkanie tych drużyn, pierwsze w bieżącym roku, odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku Sparty przy wylocie ul. Grunwaldzkiej.

„Warta" Ib — K. S. „Merkur". Mecz ten odbędzie się w niedzielę, o godz. 14.30 na boisku „Warty".

Pięściarstwo

PZB nie ma szczęśliwej ręki, a w związku ze zgodą na udział w czwórmeczu w Budapeszcie wszystkie jego zamierzenia dziś bardzo się komplikują. W sprawie propozycji odłożenia mistrzostw Polski zajęliśmy już stanowisko. Obecnie dowiadujemy się, że związek austrjacki obrażony naszą propozycją rozegrania rewanżowego spotkania w czwórmeczu w Budapeszcie pisze do PZB iż nie na to nawiązywał stosunki z Polską aby je zrywać, gdyż tylko tak rozumie postawienie sprawy przez polski związek i domaga się rewanżu jeszcze w lutym. Spotkanie z Czechosłowacją również wywołało bardzo ożywioną korespondencję w rozdrażnionym tonie. PZB przyrzekł telegraficznie Austrji rewanż w Wiedniu, lecz co do terminu nie zdołano go jeszcze ustalić. Musimy wyrazić nasze obawy czy PZB z tych wszystkich zobowiązań zdoła się wywiązać bez uszczerbku dobrego imienia pięściarstwa polskiego.

Monachjum — Poznań. Przedsprzedaż biletów na ten ciekawy mecz odbywać się będzie od soboty w firmie „Camera" przy ul. Fr. Ratajczaka. Ze względu na ogromne zainteresowanie jest wskazane wcześniejsze zaopatrywanie się w bilety, gdyż później łatwo może ich zabraknąć.

Życie organizacyjne

Kl. Sp. „Unja" w Szwarzędzu. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, o godz. 13 w lokalu „Strzelnicy".

Kl. Atl. Sp. „Zbyszko" zwołuje roczne walne zebranie na sobotę o godz. 20 w sali p. Koniecznego przy ul. Masztalarskiej 2.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Z. W. 2.** W zasadzie nie ma Pan żadnego środka, by uzyskać odroczenie wypłaty. Mógłby Pan zyskać tylko na czasie przez wdrożenie skargi o niedopuszczalność klauzuli egzekucyjnej. Jednak zyskując może na czasie, straci Pan na kosztach. Sprawa komplikuje się o tyle, że nie jest Pan jeszcze zapisanym właścicielem. Jeżeli właścicielką zapisaną w księdze wieczystej jest wciąż jeszcze wierzycielka sama, w razie wdrożenia postępowania subhastacyjnego będzie Pan miał prawo wpisać tylko ostrzeżenie celem zabezpieczenia swoich praw na przewłaszczenie (powzdanie). Adwokata Panu polecić nie możemy ze względów zasadniczych. Całe postępowanie toczyć się będzie w Sądzie Grodzkim, w którego obwodzie leży nieruchomość. Dlatego radzimy wziąć sobie adwokata, mieszkającego w siedzibie tegoż sądu. (a. K.)

— **L. M.** Związek b. Jeńców Wojennych w Anglji, Poznań, p. Florjan Jakubowski, ul. Słowackiego 35. (K)

— **Buk 10.** 1) Należność zwaloryzowana wyniosłaby 322,80 zł. Kwota otrzymana w styczniu 1921 przedstawia wartość 83 zł. Może Pan zaryzykować skargę sądową o wypłacenie różnicy, jednak wobec udzielenia wówczas kwitu mazalnego oraz wobec upływu tylu lat wynik procesu byłby wątpliwy. 2) Ojciec nie potrzebuje Pańskiej zgody na swe postanowienia testamentowe. Może Pan jednak, o ile są ważne powody, testament zaczepić w drodze skargi sądowej. 3) Radzimy zwrócić się do Związku Hallerczyków. (K)

— **Em — Wu.** Ściśle według litery ustawy urlop się nie należy, a więc również nie należy się wynagrodzenie. Znane są nam jednak wypadki, w których drogą interpretacji sądy przyznawały odpowiednie świadczenia, choć w innych odmawiały. Orzecznictwo w tych sprawach nie jest jednolite, a rozstrzygnięcia najwyższego jeszcze niema, o ile nam wiadomo. W każdym razie dotychczas niczego nie opublikowano. Skarga jest w tych warunkach, zdaniem naszem, czystą loterją, przyczem wynik jej będzie zależał całkowicie od tego, który sędzia będzie wydawał wyrok. Ostatecznie może Pan się powołać na zwyczaj powszechny, szczególnie, jeżeli pracował Pan w przedsiębiorstwie handlowem, t. zn. jeżeli Pańska pretensja należałaby przed sąd kupiecki. (a. K.)

— **Smyrna.** Ubikacje podlegają ustawie o ochronie lokatorów. Istnieje wprawdzie co do wysokości czynszu swoboda umów (art. 5 UOL), jednak kontrakt musi być pisemny. Jeżeli przeciwnik Pański nie zgodzi się na zmianę, czy nawet przedłużenie kontraktu, będzie obowiązywał czynsz ustawowy, tak że może Pan na tem tylko stracić. Nie pisze Pan nam niestety, czy właścicielem piekarni (jako przedsiębiorstwa) jest Pan sam a lokator tylko dzierżawcą przedsiębiorstwa, czy też własnością Pańską są tylko urządzenia piekarni, np. piec, przyrządy do ogrzewania itd., tak że zostały objęte najmem wraz z ubikacjami. W pierwszym wypadku mógłby Pan dzierżawę wypowiedzieć co do piekarni, w drugim ustawa o ochronie lokatorów rozciągałaby się także na piekarnię. Radzimy poradzić się dobrego adwokata. (a. K.)

— **Kabe.** Należy uzyskać atest ubóstwa, który wystawi Magistrat miasta Poznania; biuro znajduje się przy Placu Sapieżyńskim. Poinformują tam Pana szczegółowo, co potrzeba do uzyskania świadectwa. Po uzyskaniu atestu, który jest bezpłatny, napisze Pan wniosek do Sądu Okręgowego w miejscu zamieszkania dłużnika o udzielenie prawa ubogich i przydzielenie adwokata. We wniosku należy napisać wyraźnie, czego Pan żąda, jak przedstawia się szczegółowo cała sprawa i jakie ma Pan środki dowodowe (dokumenty, świadkowie). Sąd wyda uchwałę, przydzielającą adwokata i uchwałę tę Panu doręczy, względnie otrzyma Pan wezwanie bezpośrednio od przydzielonego adwokata. W całem tem postępowaniu niema żadnych kosztów ani opłat. (a. K.)

— **A. K. Poznań.** Równowartość 6150 zł. Jeżeli Pan depozyt ten złożył w banku prywatnym, otrzyma Pan w myśl rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 14 maja 1924 r. ogółem 125 zł, jeżeli natomiast w banku spółdzielczym (bank ludowy, kasa pożyczkowa lub tp.), nie otrzyma Pan prawdopodobnie nic. (K)

— **S. S.** Tak jest, ma prawo, gdyż nowe domy nie podlegają przepisom ustawy o ochronie lokatorów. (K)

— **Amerykanin.** Nowy gmach przy Wałach Zygmunta Starego, to bursa rzemieślnicza; poza mieszkaniami prywatnemi są w nim: duża sala do zebrań i zabaw, mniejsze sale towarzyskie, bank rzemieślniczy. Muzeum Kościelne mieści się w Zamku przy ul. Wjazdowej. (K)

— **S. T. M.** Tow. Pomocy Naukowej dla dziewcząt, Poznań, ul. Ogrodowa 9, p. Brownsfordowa. — Grota od ośmiu lat. (K)

Na bal

modne perfumy, najlepsze wody kolońskie i kwiatowe, mydła toaletowe, pudry, róże, pomadki do ust i ołówki do brwi **jaknajtaniej**

Perfumerja Paryska

Gwarna 10.

Tabela wygranych Loterji Państwowej

(Nieurzędowa)

(Bez gwarancji.)

W pierwszym dniu ciągnienia 4-ej klasy 20 polskiej loterji państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

20 000 zł nr. 50210.
10 000 zł nr. 169955.
2 000 zł nr. 31685.
Po 1 000 zł: 15004 127718.
Po 800 zł: 19173 31551 95568 129789.
Po 600 zł: 2830 4147 8790 9462 104753 105355 108001 117171 118151 120773 130205 132459 14846 163675 188553 190393 196219 202662

Po 500 zł: 3977 5220 7495 18382 21019 29001 45416 50531 55677 60326 62412 68261 75644 76068 76521 87251 902296 90788 91008 136341 137084 139039 139050 148120 150740 150936 151227 151981 152490 154151 164010 167037 168693 179233 179359 197920 198893 199819 206031.

Po 400 zł: 298 1068 3576 3931 5898 7772 8296 9311 12910 14319 15762 17223 17951 18539 19155 22899 24445 26736 27221 27411 27469 27949 28231 29782 29979 30997 34701 35139 36963 38337 38342 40359 44469 44639 46160 46179 46725 47631 52597 54758 56287 56664 57214 60148 60175 61589 63297 63374 65717 67720 69723 72025 73933 75061 75714 79108 81702 82128 82180 84221 85218 86259 86343 86542 87264 87287 87389 87812 88533 89144 90058 91203 91377 91381 91597 92180 93556 94066 94628 96380 97467 97610 97895 98606 99399 100219 100987 102196 106473 106482 107286 118813 113877 115345 116011 116676 116678 118208 121710 121781 121938 123958 124444 124784 126047 129620 131559 134130 135743 135831 139014 139077 140214 140672 143030 143215 144142 144166 147146 147215 147610 147763 148029 152435 152568 152618 152880 153369 155876 156050 156105 156410 157053 160052 160276 161194 161808 162168 162317 162700 164717 164854 165575 166724 166766 166935 167359 167983 168415 169933 170198 170460 170834 172178 172314 172426 173377 174203 175359 181887 182919 181088 186775 186938 188424 188520 188539 189181 190084 191114 194456 195222 196882 199847 200235 200404 201738 202672 204619 205370 208558 208871 208950.

Po 250 zł wygrały numery następujące:

116 89 210 309 98 427 75 512 670 864 78 994 99 1084 122 60 514 42 606 864 2401 66 97 530 617 34 68 723 58 850 912 70 73 3017 179 87 340 437 544 48 736 39 880 97 911 4047 209 64 314 46 86 87 422 36 78 636 704 56 968 89 5137 314 16 74 452 66 67 87 507 20 65 84 6[illegible]67 251 397 410 512 77 90 96 617 743 821 43 82 953 7023 27 94 141 201 369 423 37 503 15 21 27 30 608 792 960 8017 116 282 360 501 610 36 69 748 898 958 9182 95 412 533 69 86 774 850 10041 227 331 460 651 89 762 90 803 38 947 11160 98 232 90 350 79 89 446 661 867 98 982 12030 324 425 57 615 718 804 66 13100 264 307 37 431 36 61 64 67 597 894 14034 199 216 71 438 725 98 847 968 73 15071 154 91 95 568 91 604 7 732 880 965 16008 38 104 327 56 61 67 76 438 511 54 72 86 704 811 16 46 912 25 65 17095 139 344 400 2 7 57 521 36 78 716 30 895 967 18036 128 223 302 63 458 516 62 69 673 731 55 804 915 66 19048 120 359 92 422 527 998 20047 111 46 68 664 836 955 21057 102 85 92 314 573 76 80 684 710 63 961 22199 216 33 573 90 621 703 873 23247 308 19 448 632 95 906 50 68 84 24107 322 407 20 58 546 82 86 620 719 816.

25044 261 332 432 541 658 72 781 800 920 71 2611 22 41 57 106 19 89 96 242 73 75 90 379 95 410 47 72 503 66 720 876 953 27057 61 344 420 81 515 661 866 90 954 60 28062 70 223 314 547 81 688 788 916 51 29016 105 44 53 98 257 314 19 532 34 638 838 82 30058 76 103 53 87 292 613 864 68 90 31004 68 131 466 76 501 621 702 34 887 32167 210 56 94 493 546 88 646 81 839 49 33000 25 37 275 304 513 679 751 70 832 66 68 34061 99 251 77 823 954 35053 60 65 87 340 52 417 542 47 626 76 814 65 76 94 36012 15 37 157 316 556 81 606 37136 93 229 52 85 201 37 85 561 906 50 86 38057 126 94 544 932 39036 238 398 428 65 68 87 564 649 50 917 40020 122 491 601 30 762 884 41209 56 389 426 533 608 22 32 82 706 837 927 42124 61 325 87 427 77 511 90 713 21 964 84 43118 66 267 409 19 71 589 95 820 58 979 98 44010 32 152 261 87 382 96 432 39 579 91 832 40 929 45025 123 250 51 522 806 901 96 46043 130 368 450 591 98 766 829 87 928 30 48 64 47071 173 360 536 622 32 813 75 48251 320 47 433 88 590 745 823 934 49253 305 50 469 78 540 609 72 86 754 832.

50071 138 44 248 328 47 607 35 58 725 51076 83 176 469 505 40 643 53 96 769 939 69 96 52148 272 456 658 760 903 45 53017 162 291 420 43 85 982 97 54087 103 43 49 81 200 14 53 313 444 579 637 69 55052 78 79 324 36 62 92 636 38 78 876 56032 36 40 219 32 331 88 448 547 59 76 662 996 57114 204 49 387 560 58116 34 55 477 598 660 94 980 59107 22 343 421 62 570 708 60095 138 203 459 77 79 84 597 679 739 61121 255 395 425 536 685 925 30 66 62067 75 200 6 300 459 530 791 63018 27 86 106 578 612 22 63 711 19 29 33 37 69 75 813 930 64057 65 283 304 52 409 26 566 739 72 950 65163 297 302 78 98 443 66 510 62 646 735 77 805 964 66256 3 95 364 570 690 789 806 34 49 964 80 67001 2 189 211 90 300 32 40 91 95 596 679 701 827 60 64 973 68037 98 281 91 427 816 69030 35 93 103 15 76 335 537 652 763 910 52 70104 31 410 53 537 609 19 20 24 30 801 38 935 59 97 71047 136 52 290 307 58 84 436 45 507 25 667 716 834 92 929 68 72087 196 395 482 506 680 762 78 822 26 73074 566 85 604 34 752 71 75 804 26 39 902 74016 17 265 78 365 66 429 37 589 624 41 720 64 78 837 63 78 984.

75027 62 166 68 207 340 68 685 800 65 938 40 76159 84 541 83 647 721 66 91 853 77048 72 79 226 329 44 66 666 78 706 69 896 933 78084 253 310 13 598 754 845 971 96 79056 163 220 316 30 448 92 96 876 945 80097 166 479 560 64 661 89 740 53 810 16 18 49 87 980 81009 43 82 95 125 279 333 43 66 624 42 542 86 607 708 9 55 873 939 82022 53 97 507 618 37 722 88 83055 76 103 87 318 29 434 520 21 601 98 747 905 79 84003 85 293 305 508 666 789 805 85013 176 220 52 87 576 86081 273 315 420 504 22 781 844 87000 64 148 76 230 78 87 440 50 551 672 706 41 971 88067 88 339 92 445 542 609 702 7 73 89215 306 68 424 25 65 500 35 78 713 90106 82 298 355 76 500 24 48 65 786 812 15 908 46 73 91026 183 258 60 321 481 590 604 825 59 92040 66 123 27 70 555 759 859 985 93027 50 72 179 237 79 326 461 529 609 70 73 792 838 94001 33 63 251 316 93 463 675 99 745 965 95206 378 596 805 911 78 96056 76 108 62 241 87 311 421 537 39 673 728 886 98 937 49 92 97044 70 136 521 26 675 78 873 933 46 68 87 98254 401 77 673 735 936 67 99117 740 844 58 927.

100153 233 59 448 54 59 551 643 71 700 836 80 935 101068 133 60 244 68 353 64 464 81 623 51 53 767 89 937 102023 101 41 84 203 52 69 92 518 39 652 75 731 55 80 97 859 991 103289 351 447 516 618 710 34 60 93 866 70 910 104096 113 20 24 244 96 475 531 42 699 105053 56 104 54 222 74 378 86 675 83 730 817 56 944 45 106083 88 174 94 210 303 6 436 69 542 76 730 44 93 813 107117 59 279 434 611 20 752 852 108046 57 107 54 58 227 405 78 80 527 78 93 633 37 753 75 817 36 921 30 51 56 96 109 09 '109 78 289 466 676 86 746 846 957 110131 234 61 65 411 16 827 53 974 111110 309 413 545 847 112025 154 65 247 344 432 51 747 958 72 113098 118 288 96 356 664 99 828 59 83 926 114130 59 324 448 68 70 569 766 851 52 918 115102 248 68 83 404 68 71 552 95 616 24 47 64 76 747 53 830 116051 167 269 98 723 40 43 820 990 117060 295 388 439 51 667 720 70 907 77 118018 93 312 464 503 59 60 668 757 69 845 68 930 119072 78 108 38 246 341 420 77 522 613 40 858 97 902 71 120012 53 134 350 84 94 421 43 510 48 602 75 703 32 801 900 96 121002 21 146 72 77 233 313 56 577 712 17 811 54 70 85 970 80 122041 275 320 32 528 61 69 78 614 76 739 864 68 96 927 36 44 76 123005 65 143 205 308 443 48 524 81 85 681 817 913 30 31 38 86 92 124004 89 101 25 457 98 540 67 631 723 842 50 77 955 57.

125176 317 417 539 85 638 852 59 66 928 92 126063 220 25 35 318 71 425 33 64 81 85 517 611 20 41 707 873 983 127020 192 461 603 702 44 883 95 914 128047 106 49 248 84 331 48 70 406 11 47 512 13 38 697 857 938 60 129042 54 59 190 314 31 405 33 44 50 545 65 627 728 34 49 804 8 21 912 25 64 84 1300[illegible]6 271 319 25 562 601 46 67 86 735 84 877 952 78 131071 82 184 214 21 28 74 300 66 412 509 36 82 98 657 64 803 86 132228 332 495 566 792 844 133062 287 354 416 559 65 602 71 78 765 844 921 134063 82 138 86 359 90 455 83 93 99 539 828 932 135061 83 109 298 336 89 423 39 69 524 36 51 68 81 616 23 34 728 50 991 136166 87 264 381 401 571 932 137053 299 406 63 515 16 27 71 644 56 740 959 138029 52 87 93 99 165 232 302 465 87 511 640 769 139011 137 206 90 452 94 514 68 702 34 38 43 64 936 140000 82 114 80 218 22 376 423 68 536 40 612 41 719 64 98 811 30 44 96 939 141082 130 34 44 51 222 39 336 520 24 45 65 666 84 702 807 142039 86 128 42 84 270 367 472 74 93 636 721 96 933 45 87 143007 76 212 19 40 76 309 68 491 502 639 86 705 51 54 85 860 68 85 95 912 46 52 144233 81 83 343 68 437 561 616 749 860 145046 116 42 60 74 251 349 433 34 55 72 83 508 53 64 628 705 821 36 68 925 40 146 06 10 91 188 250 75 93 306 59 424 40 597 714 47 805 83 928 147015 16 118 67 212 61 63 83 94 355 617 18 32 725 883 90 902 21 57 148019 24 43 54 200 21 502 623 92 807 17 21 968 84 149008 14 35 36 205 363 508 96 702 54 867 939 87 98.

150006 108 30 57 58 417 600 51 79 92 96 830 78 905 151011 64 79 125 62 263 489 504 757 74 817 36 41 912 29 47 71 152164 377 455 80 522 714 22 28 90 99 974 153055 172 93 203 452 526 66 656 96 862 83 154[illegible]61 101 16 83 223 339 65 613 730 52 60 85 849 65 155053 96 197 305 402 88 673 791 890 905 59 156217 77 390 408 15 91 540 606 29 90 716 65 75 831 915 157111 200 20 46 323 449 558 604 854 158019 81 97 203 7 31 38 326 81 730 813 22 41 71 74 904 59 81 159043 54 95 332 56 450 98 536 74 731 43 853 160018 86 87 175 99 223 56 58 91 380 93 551 86 687 744 45 800 41 63 64 73 918 74 92 161010 32 43 51 58 72 101 4 96 258 383 489 542 629 719 29 42 814 969 90 95 162068 285 337 428 60 562 699 835 901 20 52 90 163186 229 391 438 40 42 519 772 853 975 164052 241 352 83 88 427 55 86 523 617 18 19 47 736 38 63 900 94 165051 70 133 213 363 442 79 519 606 42 84 741 983 166061 245 365 85 471 608 74 765 903 167044 89 143 46 167 309 60 73 94 483 600 741 48 51 79 821 59 907 64 168005 105 68 70 274 86 361 450 525 79 691 723 800 991 169042 157 63 65 266 81 85 333 43 416 99 652 714 25 52 800 11 82 170075 199 265 309 60 63 439 46 588 645 65 91 850 171017 220 354 482 90 534 43 48 80 615 776 880 908 172028 122 66 342 606 799 849 67 259 406 511 21 32 631 707 90 99 814 24 922 174570 660 839 994.

175007 83 91 107 203 76 329 422 46 501 62 665 73 728 32 800 48 84 97 176003 59 167 91 215 64 85 339 85 457 89 511 32 58 607 78 777 854 83 962 95 177016 357 563 69 93 703 59 61 81 893 911 35 48 61 178001 51 53 171 277 395 590 651 91 859 29 37 179007 50 109 42 242 301 76 77 508 63 637 40 42 781 867 944 57 180013 124 42 257 300 19 50 74 466 534 65 647 770 809 17 32 74 181040 77 190 208 59 327 31 64 435 97 503 96 693 754 55 807 35 53 56 70 80 97 911 16 26 182045 229 85 417 83 526 37 62 719 41 82 95 918 183011 14 33 158 62 225 78 360 91 418 38 51 549 84 693 722 93 891 984 184037 60 73 187 346 432 86 512 642 705 95 877 91 904 67 90 185052 114 16 76 81 247 332 475 514 91 609 91 732 38 53 867 947 66 99 186027 66 185 288 328 407 533 633 814 31 66 187015 47 52 181 82 208 392 523 58 68 89 613 31 847 50 99 905 188049 181 213 35 39 411 30 39 587 610 703 22 35 923 58 91 189094 138 280 424 537 688 808 58 934 84 190036 38 90 137 59 272 430 600 99 762 94 819 191007 43 217 306 93 95 469 546 61 712 35 41 847 985 192043 57 81 174 204 413 32 537 42 89 645 64 65 701 16 844 71 80 99 193022 65 232 47 63 73 308

Ku uwadze naszych czytelników!

„Ilustracja Poznańska" stanowi tygodniowy bezpłatny dodatek do pisma naszego. Osobno abonować ją nie można. Wszyscy abonenci otrzymują ten ładny, 8 stronnicowy dodatek bezpłatnie.

480 96 702 6 88 815 933 34 194003 98 111 435 544 60 614 34 39 47 55 741 862 71 971 195077 13 98 251 93 251 93 506 78 602 5 73 87 715 89 828 71 84 97 196036 65 70 241 345 522 28 65 87 615 34 797 830 95 976 197012 109 220 22 53 332 417 31 543 674 718 969 84 198065 104 338 510 25 681 783 82744 86 922 59 199184 216 319 409 26 41 49 545 85 89 611 14 42 45 52 770 841 74 92 953 92.

200166 227 337 51 548 78 614 753 827 84 96 201008 11 47 101 9 65 263 98 370 73 427 57 608 58 99 799 826 57 59 87 202 03 123 233 59 366 422 76 511 88 628 40 88 739 73 77 84 88 800 11 56 78 923 203020 28 34 192 200 49 74 483 556 781 852 84 932 204016 66 191 249 315 25 440 47 70 667 708 49 67 205016 60 134 411 61 658 781 820 52 206036 37 73 117 20 66 75 230 57 69 79 391 444 694 745 93 898 960 99 207004 25 130 71 208 487 541 730 74 809 76 99 208013 47 98 100 30 204 402 19 37 534 49 601 53 757 873 76 921 97 209029 42 131 60 203 53 64 90 96 314 92 22 858 939 72.

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 8 lutego 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.45** kurs wyższy języka angielskiego (wykł. dr. Arendt, lektor U. P.); godz. **17.05** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **17.25** Tydzień Propagandy Trzeźwości — odczyt p. t. „Akcja katolicka — a zagadnienie alkoholizmu" (wygł. X. T. Gałdyński); godz. **17.45** słuchowisko dla dzieci p. t. „Prawdziwa wojna" E. Słońskiego (transmisja z Wilna); godz. **18.45** nadprogram; godzina **19.05** wieczór poetycki — Wojciech Bąk; godz. **19.30** interludjum muzyczne; godz. **20.00** ze świata kobiecego (wygł. p. Sabina Kazanowska); godz **20.15** recital fortepianowy Laszko Szetgyörgyi (transmisja z Warszawy); godz. **21.15** gawęda reporterska wygł. red. Józef Winiewicz); godz. **21.30** rewja p. t. „Confetti" z teatru „Wesoły wieczór" (transmisja z Warszawy); godz. **23.30** komunikaty PAT i sportowe; godz. **23.45** muzyka z płyt gramofonowych; godz. **24.00** nocny koncert firmy Philips w wykonaniu orkiestry p. Mieczysława Winowskiego. W programie stara i nowa muzyka taneczna.

Warszawa (14.12 m) godz. **13.05** muzyka gramofonowa; godz. **13.10** komunikat meteorologiczny; godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.45** kącik artystyczny „L. S. G."; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **17.45** transmisja z Wilna. Słuchowisko dla dzieci p. t. „Prawdziwa wojna" E. Słońskiego; godz. **19.25** płyty gramofonowe; godz. **20.00** feljeton p. t. „Baranprowokator" — wygł. p. St. Czosnowski; godz **20.15** recital fortepianowy László Szetgyörgyi; godz. **21.15** muzyka lekka w wykonaniu orkiestry P. R. pod dyr. Jana Dworakowskiego; godz **22.00** feljeton p. t. „Bańka mydlana" — wygł. p. Mieczysław Gruszecki; godz. **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz **16.20** koncert gramofonowy; godz **17.45** słuchowisko dla dzieci p. t. „Prawdziwa wojna"; godz. **19.05** M. Krobicka: „Młodzież polska wczoraj a dziś"; g. **19.30** prof dr. Kazimierz Simm. „Z Puszczy Augustowskiej"; godz. **20.00** transmisja z Warszawy.

Niedziela, dnia 9 lutego 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa z bazyliki wileńskiej; godz. **12.00** sygnał czasu; godz. **12.15** uroczysta akademja z okazji 10-lecia zaślubin Polski z morzem; godz. **17.00** koncert gramofonowy; godz. **17.50** biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. **18.10** audycja dla dzieci w wykonaniu p. Zygmunta Noskowskiego art. T. P.; godz. **18.30** nadprogram; godzina **18.50** arje operowe w wyk. p. Zofji Leszczyńskiej (sopran). Przy fortepianie: prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. **19.15** „Silva rerum"; godz. **19.25** uroczysta audycja z okazji przybycia do Warszawy prezydenta Estonji dr. Strandmana; godz. **21.00** koncert wieczorny z Warszawy; godz. **21.45** słuchowisko pogodne. (Transmisja z Krakowa); godz. **22.15** sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. **23.30** muzyka taneczna z kawiarni „Polonja" w wyk. Braci „Dorian".

Katowice (409 m) godz. **10.15** transmisja nabożeństwa; godz. **12.10** poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; godz. godz. **15.00** transmisja z Warszawy. Dyr St. Mędrzecki: „Co słychać, o czem wiedzieć trzeba"; godz. **15.20** inż. Jan Buzek: „Wychów cieląt"; godz. **15.40** ks. dr. B. Rosiński: Z cyklu wykładów religijnych: — „Doczesność a wieczność"; godz. **16.00** koncert popularny; godz. **17.15** „Bojki dla dzieci" — prof. Stanisław Ligoń); godz. **17.40** audycja sportowa z okazji 10-lecia sportu polskiego z Warszawy; godz. **19.25** transmisja uroczystej audycji związanej z przybyciem do Warszawy Prezydenta Estonji; godz. **21.10** popularny koncert symfoniczny z Warszawy; godz. **21.45** słuchowisko literackie Krakowa; godz. **22.15** transmisja z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. **10.15** nabożeństwo z bazyliki wileńskiej; godz **12.10** poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej; w programie utwory Piotra Czajkowskiego; godz. **14.00** „Walka z pomorem u trzody" — wygł. p. Józef Herman; godz. **14.30** „O hodowli dzikich zwierząt futerkowych" — wygł. p. Maurycy Trybulski; godz. **14.50** muzyka; godz. **15.00** „Co słychać, o czem wiedzieć trzeba" wygł. p. dyr. Szczepan Mędrzecki; godz. **15.20** muzyka; godz. **16.00** „Czy wyruszamy na księżyc i Marsa" — wygł. dr. Feliks Burdecki; godz **16.20** muzyka gramofonowa; godz. **16.55** płyty gramofonowe; godz. **17.15** pogadanka; godz. **17.40** koncert reprezentacyjnej orkiestry Policji Państw. m. st. Warszawy; godz. **19.25** uroczysta audycja z okazji przybycia do Warszawy prezydenta Estonji dr Strandmana; godz. **21.00** koncert symfoniczny popularny; godzina **21.45** słuchowisko z Krakowa; godz **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Oazy".

Polski krótkofalowiec członkiem amerykańskiego klubu.

Krótkofalarstwo poznańskie rozwija się coraz bardziej. Ostatnio w poznańskim światku radjowym wywołała sensację wieść, że jako pierwszy amator polski przyjęty został p. Z. Bresiński, znany krótkofalowiec polski, do amerykańskiego Wac-Clubu, zrzeszenia radjoamatorów, przyjmującego w swoje szeregi tylko takich krótkofalowców, którzy wykażą się conajmniej obustronnemi połączeniami z radjoamatorami we wszystkich częściach świata.

Połączeń takich z krajami całej kuli ziemskiej p. Bresiński osiągnął mnóstwo, dość powiedzieć, że pokwitowanych ma przeszło dwa i pół tysiąca obustronnych rozmów, przyczem wziąć trzeba pod uwagę słabiutki aparat nadawczy, jakim rozporządza. Sukces międzynarodowy p. Bresińskiego niewątpliwie wielu początkujących albo i zaawansowanych krótkofalowców zachęci do dalszej pracy i wysiłków.

Cały pokój p. Bresińskiego, jak to jest w zwyczaju u krótkofalowców, wylepiony jest kartkami z całego świata.

— Osiągnąłem moim nadajnikiem — opowiada p. Bresiński — 27 państw europejskich i 50 państw pozaeuropejskich, między tem zachodnie wybrzeże Ameryki, Japonję, Chiny, Peru, a również takie „rzadkości", jak komunikację ze statkiem, znajdującym się w podróży z Japonji do Zj. Zjednoczonych, na samym środku Pacyfiku. M. in. zdarzyła mi się raz taka przygoda: udało mi się nawiązać kontakt ze stacją krótkofalową, która, jak się okazało, należała do norweskiej ekspedycji, znajdującej się w regjonach arktycznych. W pewnej chwili łączność się przerwała, gdyż tamta stacja nagle zamilkła. Dopiero gdy pocztą otrzymałem od nich kartkę, kwitującą łączność, wyjaśniła się przyczyna. Oto bowiem w chwili nadawania odłamała się w pobliżu ogromna bryła lodu i wstrząs ten unieruchomił narazie aparat ekspedycji.

„Wygadanka akademicka przez radjo".

Dziś o godz. 17.45 do 18.45 usłyszymy na falach radjostacji poznańskiej pierwszą audycję akademicką. Zainauguruje ją odpowiedniem przemówieniem rektor U. P. prof. Kasznica, poczem przemówi prezes Bratniej pomocy p. Nowak. W dalszej części słuchowisko, uwydatniające wesołe i smutne chwile z życia studentów. — W czytelni Domu Akademickiego przy Wałach Leszczyńskiego uruchomi się głośnik radjowy.

nw 7965

Winiarnia-Restauracja-Dancing
„Carlton"
Plac Wolności 17.

Pw 9214/6,86
W sobotę na ogólne życzenie
Wieczór karnawałowy
z występami pierwszorzędnych sił artystycznych oraz tańce ruletkowe z nagrodami.

†

Dnia 6 lutego 1930 r., zmarł długoletni laborant Uniwersytetu poznańskiego, ś. p.

Jan Szymala

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godz. 16, z kaplicy Szpitala Miejskiego na cmentarz św. Wojciecha. zw 21 641

W Zmarłym straciliśmy cenionego przez nas i oddanego pracownika.

Kierownik i Asystenci
Zakładu Chemji Ogólnej U. P.

---

†

Dnia 5 b. m., o godzinie 19, zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój najukochańszy mąż, nasz brat, kuzyn i wujek, ś. p.

Ignacy Janicki

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 lutego, o godzinie 13,30 po południu, z kostnicy Miejskiego Szpitala na cmentarz św. Małgorzaty, o czem donosi Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążona
żona i rodzina.

Poznań (Chwaliszewo 71), Bnin, Śrem, Książ i Berlin. dw 4121

Najst. Zakład pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14, tel. 2769.

Za wyrażone współczucie, złożone wieńce i udział w pogrzebie, mej najukochańszej żony, ś. p.

Jadwigi z Rogalińskich Pieprzyckiej

składam Przewielebn. Duchowieństwu, chórowi śpiewaków, Pani prof. Szczepańskiej wraz z klasą II. wst. przy Gimn. Mickiewicza, Panom Dyrektorom Jandtowi, Naczelnikowi Baranowskiemu, Inspektorowi Wittowi oraz wszystkim Kolegom, Przyjaciołom, Znajomym, Uczestnikom pogrzebu, moje najserdeczniejsze dw 4122

podziękowanie.

Jan Pieprzycki wraz z synami.

Poznań, ul. Marsz. Focha 173.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Znajomym, Obywatelstwu okolicy i miasta Środy, Stowarzyszeniom i Instytucjom, za tak liczne dowody współczucia z powodu zgonu, ś. p.

Kazimierza Milewskiego

i udział w pogrzebie, składa szczere

podziękowanie!

Rodzina.

Bieganowo, w lutym 1930 r. zw 21 626

Za szczere dowody współczucia, liczne wieńce i udział w pogrzebie, mego najdroższego męża, naszego kochanego ojca i dziadka, ś. p.

Pawła Tonna

składają wszystkim Uczestnikom, a w szczególności Cechowi Rzeźnickiemu, Cechowi Czeladzi Rzeźnickiej, Kołu Śpiewackiemu Cechu Rzeź. za śpiew pożegnalny oraz naszym Lokatorom, najserdeczniejsze zw 21 629

Bóg zapłać!

Żona z rodziną.

Za liczne wieńce i dowody współczucia oraz za oddanie ostatniej przysługi, drogiemu mężowi i kochanemu tatusiowi, ś. p. zw 21 634

Stanisławowi Ignorowi

składamy wszystkim Krewnym i Znajomym serdeczne

podziękowanie

a szczególnie Wlb. ks. Ciszewskiemu oraz wszystkim Uczestnikom, Naczelnikowi gł. warszt. JWP. Zakrzewskiemu, JWPanom Inżynierom, wszystkim Współpracownikom i Kolegom, Kol. Tow. Muzycznemu, Tow. Porządku Publicznego, Tow. Powstańców, Deputacji Ubogich oraz Gronu Śpiewaczemu, za pienia żałobne przy grobie.

Żona z dziećmi.

Poznań, 7. 2. 1930.

Skład parterowy

6 obszernych pokoi przy ul. Kantaka, wprost od gospodarza, **zaraz do wynajęcia.** Zgłoszenia doK urjera Poznańskiego pod **zw 21611**

---

†

Dnia 5 lutego 1930 r., o godz. 12 w południe zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Tomasz Krzyżagórski

przeżywszy lat 75.

Pogrzeb odbędzie się w Stęszewie, dnia 9 bm. o godz. 4 po połud.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

nw 8214

Stęszew, Poznań, Dolsk, Starołęka, Chicago.
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić, że firma **„Sokół“ Fabryka Nici i Twystu przeszła z dniem 23. I. 1930 w nasze ręce.**

Staraniem naszem będzie Szanowną Klijentelę pod każdym względem zadowolić i w tej myśli polecamy się

Aleksander Ostaniewicz i Leon Łopuszański.

Pw 9 226-53,232

Niniejszem mam zaszczyt zaprosić Szan. Publ., na uroczyste otwarcie nowo odrestaurowanego **lokalu, winiarni dancing, P. T.**

„LA BONBONNIÈRE“

w Sołaczu, Al. Małopolska 8, które odbędzie w sobotę, 8. II. r. b. wieczorem 8 gabinetów! Doborowa kuchnia! 8 gabinetów!

Zapewniam Szan. Publ. skorą i rzetelną obsługę.

Z poważaniem
M. Wojciechowski.

zw 21637

„ROTOR“

PRZEMYSŁ SAMOCHODOWY
Sp. z o. o.

pod fachowem kierownictwem inżynierów,

kapitalny remont i obsługa samochodów

w nowoczesnych warsztatach.

ZASTĘPSTWO: **„SCINTILLA“**
urządzenia elektryczne, startery, magneto, dynamo

Telefon 68-65. POZNAN, Telefon 68-65.
ul. Dąbrowskiego 78a.

zw 21628

„ZIOŁALISTA“

udziela naukowych wskazówek bezpłatnie o dobroci ziół leczniczych, na wszelkie choroby, specjalność leczenia ziołami, przyrodą. zw 21 624

Specjalność dla otyłych zioła na schudnięcie.

Nabywanie ziół w miejscu. Wiele licznych podziękowań od uzdrowionych. Godziny przyjęć od 10—12 w południe i od 4—7 wieczorem.

Poznań, Śniadeckich 4, III, front, lewo — Łazarz.

Zabudowania gospodarcze

na terenie o powierzchni ca. 5 000 m² **w Głównej** przy **Rynku** i przystanku autobusowym, składające się z domu mieszkalnego 3 pokoi i kuchni, stajni mur. ca. 30 mtr. długiej, 8 mtr. szerokiej i stodoły mur. 27 mtr. długiej i 13 mtr. szerokiej

sprzedam lub wydzierżawię.

Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń **„PAR“**, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,228 Pw 9215-53,228

Dwie wielkie sale

bez ścian ubocznych, objętości ca. tysiąc metrów kwadratowych, jasne, równe, higjeniczne, wyłożone linoleum, — dostęp przez dwojakie kamienne schody, winda, kaloryfery, ściany z żelazo betonu, położone nad naszym składem w całości lub częściowo

do wynajęcia.

Lokale nadawają się na biura i na fabrykację.

„BŁAWAT POLSKI“, Tow. Akc. POZNAŃ
Stary Rynek 87/88 — Kramarska 13/14.
Pw 9216-6,91

ALFA, Szkolna 10 nar. Jaskólczej
poleca na Bale

Kwiaty do sukien
Maski

nw. 6467

Poszukuję
pielęgniarki
z dyplomem do żłóbka fabryczn.
F-a. Gustav Weese,
Toruń - Mokre.

Pw 9 230-64,46

Wolnym od wszelkich

bólów reumatycznych, gośćcowych, nerwobólów stanie się ten kto używa systematycznie znakomite nacieranie p.n.

ICHTIOMENTOL

Wszędzie do nabycia.

Główny skład wysyłkowy na Polskę i Gdańsk:
Laboratorjum chem. aptekarza
Mra. Szymona Edelmana
Lwów, Teatyńska 16.

Na sprzedaż

2 drogerje na Pomorzu

z których jedna 110 tys. zł obrotu rocznie, z towarem wartości 42 tys. zł, za cenę zł 50 tys., wpłata zł 35 tys.; druga ca. 40 tys. obrotu rocznie wraz z domem w mieście powiatowem za cenę zł 50 tys., wpłata podług umowy. Prócz tego poszuk. **spólnika** z gotówką około 200 tys. zł do hurtowni farmaceutycznej z obrotem rocznie 2 i pół milj. zł. Z czasem ewtl. przejęcie całego przedsiębiorstwa. Oferty upr. się kierować pod **„Drogerja“** do biura ogłoszeń **„PAR“, Bydgoszcz,** Dworcowa 72. Pw 9219-63,71

Orkiestry

salonowo - dancingowej, kwartetu lub kwintetu **poszukuje** pierwszorzędny zakład. Zgłoszenia z podaniem warunków do biura ogłoszeń **„PAR“,** Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 6,88** Pw 9220-6,88

Fabryka ozdób choinkowych

przędzalnia złota i srebra z wszelkiemi maszynami i urządzeniem wartości 20 000,— mk. niem. **do sprzedania** za cenę mk. niem. 4 000,—, również częściowo. Przyjmiemy na siebie wprowadzenie nabywcy w branżę. Zgłoszenia sub. **„N. D. 145“** do **Rudolf Mosse, Nürnberg.** Tw 1053

Duży lokal sklepowy

nowocześnie urządzony, z dużą wystawą, przy pryncypalnej ulicy Krakowa **do odstąpienia** pod korzystnemi warunkami. Zgłoszenia listowne pod „398“ biuro ogłoszeń „PRASA“, Kraków, Karmelicka 16. nw 8215

Poszukujemy zaraz

zastępcy

z branży drogeryjnej, dobrze zaprowadzonego w Poznańskiem

ST. DYCZKOWSKI i S-KA
WIELKOPOLSKA FABRYKA FARB
POZNAŃ, PL. WOLNOŚCI 17.

Reflektujemy tylko na pierwszorzędną siłę. Oferty upraszamy tylko piśmienne. zw 21621

Poszukujemy zaraz wzgl. od 1 marca r. b.

książkowej

Pisemne zgłoszenia przyjmuje po poł. pomiędzy godz. 5—6 firma

Dental, Szrama i Kapczyński
ulica Skarbowa 11. zw 21633

Poważna firma przemysłowa poszukuje

Stenotypistki

polsko-niemieckiej, znającej dokładnie stenografję w obu językach, z dłuższą praktyką biurową.

Registratora

osoby zaufanej i odpowiedzialnej, mogącej wykazać dobrą praktykę, w tym fachu w poważnych firmach, znającej nowoczesne systemy registratury. Oferty z odpisami świadectw, referencjami i warunkami wynagrodzenia, prosimy podawać do **Biura Ogłoszeń „PAR", Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 6,96 Pw 9229-6,96

Znana firma handlowa w Poznaniu poszukuje na dobrą stałą posadę kilka rutynowanych

stenotypistek

w wieku ponad lat 20. Wymagana jest kilkoletnia praktyka kupiecka i dobra znajomość języka polskiego, niemieckiego i stenografji. Wyczerpujące oferty w obydwu językach skierować należy do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 623

Inżynier lub Prawnik

jako sekretarz osobisty dla przemysłowca w Katowicach, **poszukiwany.** Znajomość języka niemieckiego w słowie i piśmie wymagana, francuskiego pożądana. Oferty skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21 636

Do naszego męskiego oddziału miarowego **poszukujemy natychmiast kilku**

pomocników krawieckich

zdolnych sztukowców na I wykonanie, płacimy 1,40 na godz. Po zaakceptowaniu angażement zwracamy koszta podróży 3 klasy i zapewniamy stałą pracę. Oferty szczegółowe z podaniem referencji uprasza się skierować do firmy

Bracia Gumińscy, Starogard,
Dom Towarowy.
dw 4112

24 godz.
odzież balową i wieczorową
czyści chemicznie
„BARWA"
wł. S. Kałamajski
Zlecenia przyjmują składy własne:
Poznań: Plac Wolności 6.
ul. Wielka 18, róg W. Garbar.
ul. Marsz. Focha 49.
Wierzbięcice 49.
Rynek Jeżycki 1, róg ul. Kraszewskiego.
Toruń: Szeroka 21.
Ostrów: Rynek 28.
Leszno: Rynek 25.
Pw 8661-3,16

Na karnawał
Maski
Ordery
Czapki
Odznaki do tańca
Wachlarze
Lampiony
Girlandy
Konfetti
Serpentyny własnej fabrykacji
100 paczek 16 zł.
Hurtownie! Detalicznie!
Stale nowości!
Olbrzymi wybór!
Ceny najniższe!
„Aquila"
pl. Wolności 9. św. Marcin 61.

Stenotypistka
znająca stenografję polską i niemiecką, umiejąca samodzielnie załatwić drobniejszą korespondencję **poszukuje odpowiedniej posady.** Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 21620**

Kamienica
duża i okazała, w najlepszym punkcie Rynku miasta powiatowego Jarocina na **sprzedaż.** Skład i mieszkanie wolne. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 21617**

Poszukuje się
MŁYNARZA
fachowca, do nowo założonej fabryki musztardy na stanowisko **kierownika.** Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw do **Biura Ogłoszeń „PAR", Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Fachowiec P."**
Pw 9217-63,68

Bilans Surowy Banku Cukrownictwa, Sp. Akc. w Poznaniu

Stan czynny: **na dzień 31-go grudnia 1929 r.** **Stan bierny:**

		Zł	gr
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		6 132 209	06
Waluty zagraniczne		165 054	17
Papiery wartościowe własne zł:			
a) pożyczki państwowe	33 544,22		
b) akcje	113,071,85	146 616	07
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		3 863 034	45
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego		1 128 739	46
Banki Loro:			
a) krajowe	48 535,07		
b) zagraniczne	1 648 039,50	1 696 574	57
Banki Nostro:			
a) krajowe	1 158 163,62		
b) zagraniczne	2 685 944,61	3 844 108	23
Weksle zdyskontowane:			
a) cukrowni	29 242 603.17		
b) różnych	13 034 793,98	42 277 397	15
Weksle protestowane		361 514	56
Rachunki bieżące (salda debetowe)			
a) cukrowni:			
1. zabezpieczone	56 853 530,91		
2. niezabezpieczone	—		
b) różnych:			
1. zabezpieczone	6 113 618,54		
2. niezabezpieczone	2 636 261 75	65 603 411	20
Pożyczki terminowe (hipoteki)		624 832	64
Nieruchomości		1 875 360	40
Ruchomości		50 000	—
Koszty handlowe		5 375 435	69
Podatki		957 502	95
Rachunki Oddziałów		15 152 310	20
Różne rachunki		9 518 604	45
Odbiorcy:			
a) krajowi odbiorcy cukru	11 568 197 81		
b) zagran. odbiorcy cukru	2 034 474,06		
c) odbiorcy towarów:			
1. cukrownie	813 853,54		
2. różni	36 209,97	14 452 735	38
Dostawcy towarów:		3 516 249	05
Suma bilansowa:		176 741 689	68
Udzielone gwarancje:			
a) za cukrownie	130 318 351,—		
b) za różnych	863 684,83	131 182 035	83
Inkaso		8 113 576	59
nw 8235		316 037 302	10

	zł	Zł	gr
Kapitały własne:			
a) zakładowy	9 000 000,—		
b) zapasowy	2 580 000,—		
c) rezerwa specjalna	2 070 000,—		
d) wpłata na nową emisję	1 600 000,—	15 250 000	—
Wkłady:			
a) terminowe	10 636 161,61		
b) à vista	4 705 485,01	15 341 646	62
Rachunki bieżące (salda kredytowe):			
a) cukrowni	18 349 731,99		
b) różnych	3 582 474,72	21 932 206	71
Zobowiązania inkasowe		998	20
Redyskonto weksli:			
a) w kraju	24 526 102,60		
b) zagranicą	6 285 688,40	30 811 791	—
Banki Loro:			
a) krajowe	276 988,15		
b) zagraniczne	209 449,77	486 437	92
Banki Nostro:			
a) krajowe	5 129,—		
b) zagraniczne	38 479 325,42	38 484 454	42
Procenty i prowizje		7 504 081	89
Rachunki Oddziałów		18 152 352	96
Różne rachunki		4 549 082	75
Odbiorcy:			
a) krajowi odbiorcy cukru	1 946 350,27		
b) zagran. odbiorcy cukru	672 029,97		
c) odbiorcy towarów:			
1. cukrownie	3 206 625,93		
2. różni	35 006,78	5 860 012	95
Dostawcy:			
a) cukrownie za dostarczony cukier:			
1. na rynek wewnętrzny	12 119 886,28		
2. na rynek eksportowy	4 913 283,57		
b) dostawcy towarów	1 313 858,72	18 347 028	57
Zyski z lat ubiegłych		21 595	69
Suma bilansowa:		176 741 689	68
Zobowiązania z tyt. udzielon. gwarancyj		131 182 035	83
Różni za inkaso		8 113 576	59
		316 037 302	10

POSZUKUJEMY

ślusarzy

ewtl. pomocników majstra, obznajmionych z budową tablic rozdzielczych, reparacją motorów, prądu stałego i zmiennego, jak również fabrykacją aparatów elektrycznych jak np.: **wyłączników drążkowych, odłączników i t. p.** Fachowcy wykwalifikowani we wszystkich wyżej podanych specjalnościach otrzymują pierwszeństwo. Reflektanci zechcą złożyć oferty, dołączając odpisy świadectw i określając wysokość wymaganego wynagrodzenia sub.: **„Ślusarz-Elektryk"** do Biura Ogłoszeń **S. FUCHS, ŁÓDŹ, Piotrkowska 50.**
nw 8201

Długoletni pracownik na kierowniczych stanowiskach przedsiębiorstw wydawniczo-reklamowych **poszukuje posady**

administratora czasopisma
lub
szefa reklamy

poważnego przedsiębiorstwa hadlowo-przemysł. **Poleca się również do fachowej porady i kontroli w dziedzinie reklamy.** Łaskawe zgłoszenia pod zw 21 640 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Ostrzeżenie!

Wobec licznych zapytań o różnicy posłańców przy St. Rynku i Hotelu Monopol, komunikuje Szan. Klijenteli uprzejmie, że posłańcy z napisem „EXPRESS" również w czerwonych czapkach są moimi konkurentami. Wspomniani opuścili gromadnie bez powodu moje biuro i przeszli do konkurencji, nosząc na czapkach numery, które posiadali w mojej firmie, podkopując tem samem moją egzystencję. Nadmieniam, że obsadzone placówki przez moich posłańców z napisem „POSŁANIEC" były pierwszemi w Poznaniu. Ostrzegam zatem Szan. Klijentelę przed zachodzącemi pomyłkami i pretensjami. Dziękując za dotychczasowe poparcie, proszę o dalsze łaskawe względy. Kw 1594

BIURO POSŁAŃCÓW MIEJSKICH
Woźna 11 **Tel. 15-60**
właśc. Maksymiljan Rypiński.

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zar"
Zakłady Przemysłowe w Nowym Tomyślu
zawiadamia P. T. akcjonarjuszów, że począwszy od dnia 1 lutego 1930 r., **wymienia** dotychczasowe akcje I, II i III emisji na nowe sztuki opiewające na złote. Pw 8821-4,128
Dotychczasowe akcje z talonem i kuponami na rok 1929/30 prosimy przesyłać do Zarządu Spółki w Nowym Tomyslu.
„ZAR" Sp. Akc
Zakłady Przemysłowe
w Nowym Tomyślu.

Bilans Żeglugi Wielkopolskiej Spółdz. z o. o.

Stan czynny **za dzień 31. XII. 1929 r.** **Stan bierny**

Kasa	695,42	Kontokor. wierz.	3.527,93
Bank	16.896,00	Udziały	2.170,00
Kontokorent dłuż.	27.520,64	Fund. rezerw.	700,00
Ruchomość	2.384,38	Nadwyżka bilans.	41.098,51
	47.496,44		47.496,44

Rachunek Strat i Zysków

Zyski **za dzień 31. XII. 1929 r.**

a. przeniesione saldo z 31. XII. 28 r.		30.939,05
b. prowizja		45.159,89
c. różne		342,10
		76.441,04
Straty		
a. koszty handlowe	17.314,81	
b. różne	3.583,59	20.898,40
		55.542,64
odpisanie niepewnych pretensji		14.444,13
zw 21616 Nadwyżka bilans.		41.098,51

Rada Nadzorcza: **Zarząd:**
(—) M. Woytkowski, (—) A. Górski (—) St. Matowski, (—) K. Witt

Ogłoszenie.

Osiągniętą nadwyżkę z licytacji w dniu 10 stycznia do 27 stycznia 1930 przedmiotów zastawionych pod nr. 82 101 do 91 091 w Lombardzie Miejskim, wypłacać będziemy za przedłożeniem kwitu zastawnego od 16 lutego do 15 marca 1930.

Po upływie wyznaczonego terminu tracą interesenci wszelkie pretensje.

nw 8211/2 **Lombard Miejski.**

UCHWAŁA

Na wniosek kupca **Tadeusza Skrzypczyńskiego, właściciela** składu bławatów **w Ostrowie** (Pozn.), Rynek 22, zast. przez adwokatów Kwiatkowskiego i Kubiaka w Ostrowie, **udziela się** temuż kupcowi Tadeuszowi Skrzypczyńskiemu **odroczenia wypłat** na trzy miesiące t. j. do dnia 1 maja 1930 i nadzorcą sądowym nad przedsiębiorstwem tegoż mianuje się kupca Maksymiljana Wanieka w Ostrowie, Rynek.

W czasie trwania odroczenia wypłat postępowanie egzekucyjne i aresztowe nie może być wszczynane, a wszczęte ulega wstrzymaniu. nw 8026

Ostrów (Pozn.), dnia 1 lutego 1930 r.

Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona **w Wielkiej - wsi** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Wielka - Wieś, tom I, wykaz liczba 23, na imię restauratora **Michała Galasa w Wielkiej Wsi, pow. Grodzisk** (Pozn.), zastanie **dnia 14 kwietnia 1930 r., o godz. 11 przed południem** wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 11. Nieruchomość składa się z zabudowanego podwórza w obszarze 0,83,11 ha., nr. matrykuły 16, księga podatku budynkowego. nw 8028

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 16 listopada 1929 r.

Grodzisk, dnia 28 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki.

Związek Komunalny powiatu poznańskiego ogłasza na rok gospodarczy 1930/31

PRZETARG PUBLICZNY

na wykonanie dostawy:

a) **6 000 tonn tłucznia drogowego** o wymiarach nie mniejszych niż 40 m/m i nie większych niż 60 m/m.;
b) **550 tonn grysu drogowego** o wymiarach nie mniejszych niż 5 m/m i nie większych niż 15 m/m;
c) **500 tonn kostki brukowej** o wymiarach 12. 12. 12 cm.
d) **1 700 tonn kostki brukowej** (nieregularnej) o wymiarach 16 do 20 cm; dw 4119
e) **1 500 m³ zdrowych i twardych kamieni narzutowych** do remontu powłók tłuczniowych o wymiarach od 10 cm. wzwyż;
f) **2 100 m³ gruboziarnistego żwiru** do remontu i konserwacji dróg.

Wzmiankowane wyżej materjały winny być oferowane franko wagon stacja nadawcza, lub franko budowa w miejsce przeznaczenia. Formularze ofertowe i bliższe informacje otrzymać można w biurze Wydziału Powiatowego nr. 16, w godzinach urzędowych od 9 do 13. W tym czasie będą wyłożone obowiązujące w powyższej sprawie warunki do wglądu zainteresowanych reflektantów.

Oferty z próbami oferowanych materjałów należy składać w Zarządzie drogowym powiatu poznańskiego w Poznaniu, Wały Leszczyńskiego nr. 10, w nieprzekraczalnym terminie do 20 lutego 1930 r. włącznie, poczem w tem samem dniu o godzinie 12-tej nastąpi publiczne otwarcie złożonych ofert w obecności ewentl. przybyłych reflektantów. Do oferty należy dołączyć dowód na wpłacone w Powiatowej Kasie Komunalnej wadjum we wysokości 3% wartości oferowanych materjałów. W razie przyjęcia oferty, złożone wadjum winno być przed wydaniem ewentl. zamówienia uzupełnione do 5% wartości zamówienia. W wypadku cofnięcia oferty w czasie lub po odbyciu przetargu jak również w razie odmowy wykonania udzielonego zamówienia, złożone wadjum wzgl. kaucja przepada na rzecz powiatu poznańskiego.

Oferty niepodpisane przez oferenta, lub wniesione po upływie oznaczonego terminu, oraz bez dowodu na wpłacone wadjum nie będą rozpatrywane. Wydział Powiatowy zastrzega sobie dowolny wybór oferenta, odrzucenie złożonych ofert bez podania powodu oraz unieważnienie przetargu.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. Wadjum, w razie nieprzyjęcia oferty, zwrócone będzie bez procentu w terminie 14-dniowym.

Poznań, dnia 6 lutego 1930 r.

Przewodniczący: w z. (—) Zenkteler.

L. dz. 896/30. Z. D.

OBWIESZCZENIE

Fa. **A. Zborowski i Syn, Nadnoteckie Huty Szkła w Turze** pow. Szubin, postawiła wniosek dnia 31 stycznia 1930, o odroczenie wypłat. nw 8027

W celu rozpoznania sprawy wyznacza się termin na dzień 20 lutego 1930, g. 10,30 w gmachu tut. Sądu, pokój L. 6

Na termin wyżej wymieniony mogą przybyć wierzyciele wnioskodawcy celem udzielenia Sądowi wyjaśnienia.

Szubin, dnia 31 stycznia 1930.

Sąd Grodzki.

Wójtostwo obw. w Ostrzeszowie (Województwo Poznańskie) ogłasza konkurs na stanowisko **sekretarza Wójtostwa** z uposażeniem w/g. XI grupy płac urzędników państwowych. dw 4 117

Od kandydatów wymaga się kilkuletniej praktyki z zakresu działalności Wójtostwa.

Zgłoszenia z dołączeniem własnoręcznie napisanego życiorysu i uwierzytelnionych odpisów świadectw (których się nie zwraca) z powołaniem się na referencje, składać należy do podanego urzędu do dnia 15. 2. 1930 r.

Podania nieuwzględnione zostaną bez odpowiedzi.

Ostrzeszów, dnia 5. 2. 1930 r.

Kom. Wójt: (—) **Seydak**

L. dz. pers. 4/30.

Na wniosek **Banku Przemysłowców Spółka Akcyjna w Poznaniu** o udzielenie odroczenia wypłat wyznacza się termin 25 lutego 1930 r., godz. 9,30, pokój 1 tutejszego Sądu do rozpoznania sprawy.

Wierzycieli wzywa się by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień.

Poznań, dnia 5 lutego 1930 r. nw 8 031

Sąd Grodzki 2 a.

Firma **Śremska Tkalnia w Śremie,** właściciel **Michał Łukaszewski** wniosła o odroczenie wypłat.

Termin do rozpoznania sprawy wyznacza się na dzień 17 lutego 1930 r. godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Śremie, pokój nr 16. Wierzyciele mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia sądowi wyjaśnień. nw 8 030

Śrem, dnia 31 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: **1-łamowy milimetr 60 groszy**

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1.790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Skład
kolonjalny w powiatowem mieście przy najgłówniejszej ulicy do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 98 094

Szpica
(psa) białego, bardzo czujnego sprzedam okazyjnie w dobre ręce. Śniadeckich 3, parter, prawo. zdw 94 163

Garnitur
koszykowy. Szamarzewskiego 38, I., lewo. jw 3 343

Pianino
sprzedaż okazyjna tanio za gotówkę. A. Drygas, Poznań, Kantaka 5. Pw 9 223-6.95

Taksówkę
samochodową z zegarem korzystnie sprzedam. Skarbowa 2, parter, lewo. zdw 98 103

Piekarnię
z powodu choroby w małem mieście odstąpię zaraz. Zgłoszenia „Organizacja", Górna Wilda 10. zdw 98 120

Wózków
dziecięcych wybór. Kraszewskiego 11. „Światek dziecięcy". zdw 97 424

Składy
Chwaliszewo, Strumykowa, Polna odstąpię. Adres Kurjer zdw 98 133

Śpichlerz
masyw murowany z bocznicą kolejową i ubikacjami biurowemi w Poznaniu główny dworzec towarowy, sprzedam natychmiast tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 152

Skład
blisko Starego Rynku, nadający się na każdą branżę, — tanio na sprzedaż. Kurjer Poznański zdw 97 841

Kanarki
kilka samiczek zdrowych do lęgu sprzedam tanio. Kubanek, Fabryczna 34, I. lewo. zdw 97 656

Skład
kolonjalny, 2 pokoje, kuchnię, urządzenie, towar, z powodu wyjazdu za 3.500 zł na sprzedaż. — Bydgoszcz, Grunwaldzka 99. Pw 9206 63,65

Żelazna
szafę ogniotrwałą dwuskrzydłową za 350 złotych sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdw 97 597

Dom
3 morgi ogrodnictwo, mieście powiatowem, gimnazjum, sprzeda cena 14 000 złotych, wpłaty 6 000. Centrala, św. Marcin 78. zdw 98 150

Lepszy
dom 8 pokojowy, 30 kilometrów od Poznania sprzeda Najtkowski, Poznań, Szewska 14, front, III. zdw 98 121-2

Największy wybór gospodarstw
kamienic, domów na korzystnych warunkach spłaty (wpisowego nie pobieram). Przeprowadzam fachowo i uczciwie wszelkie transakcje w kupnie - sprzedaży. — Zgłoszenia Otręba w Jarocinie, Kilińskiego 4. zdw 97 494-5

Eleganckie futra
na zamówienie oraz przefasonowania przyjmuje prywatnie — pierwszorzędny kuśnierski mistrz z Warszawy. Ratajczaka 26, III., front. zdw 96 146

Sprzedam tanio
nowy odkurzacz „Elektrolux", aparat fotograficzny „Zeissa" „Ikon" i celo (wiolonczelę). Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.213. Pw 9196-53,213

Parcelę
budowlaną sprzedam. Kołodziejek, Marsz. Focha 69. zdw 97 791

Gdynia!
Sprzedam spiesznie rzeźnictwo na zapęd elektr., mieszkanie 2 pokoje i kuchnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 130

Biały Tydzień
towar tylko doborowy ceny reklamowe. Jankowska Podgórna 10 Pw 9 085 5.146

Kanapka
i dwa fotele na sprzedaż. Św. Józefa 5, III. lewo. zdw 96 509

Motocykle
Rex Akme i Motosacoche mało używane sprzeda tanio Koszczyński, Pasaż Kino Apollo. zdw 97 768

Okazyjna sprzedaż
nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda najnowszego typu miejsce szofera oddzielone oszklona przegródką Dogodne warunk „Auto ruch", Sp. z ogr. odp. w Poznaniu. Fabryka karoserji autobusowych ciężarowych ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatów. Naprawa Fordów ul. Marszałka Focha narożn. ul. Palacza telefon 77 75 Pw 8671 4 74

Oliwa pyłochłonna
Universum na podłogi surowe chroni płuca i desinfekuje. Zapach balsamiczny kg. 1.20. Drogerja Universum, Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 38 Pw 7343-46.196

Salonik
mahoniowy używany tanio na sprzedaż. Matejki 40-41, III. prawo. zdw 98 165

Młyn parowy
50 tonn przemiału, zapęd 2 turbiny Francisa i lokomobila. 170 mórg ziemi, willa 18 pokoi, centralnem ogrzewaniem, kanalizacja, park 4 morgi, blisko Poznania, przy wpłacie 250 000. Informacje: Biuro Techniczno - Agrarne, plac Wolności 9. zdw 98 173

Nową
szafę 2 mtr. sprzeda tanio Adamska, ul. Śródka 8-9. zdw 98 174

Parcela
na Winiarach w całości lub częściowo na sprzedaż. Adres wskaże „Par", Aleje Marcinkowskiego. Pw 9 227-53.236

Brylant
większy, najczystszej wody, absolutnie bez skazy, ewentl. piękny szmaragd lub rubin kupi kapitalista na prezent imieninowy. — Oferty z podaniem wielkości i ostatecznej ceny do „Par", 27. Grudnia 18, pod 58,58. Pw 9 224-58,58

Pracownia
wyrobów dzianych z najnowszemi maszynami z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. „Tekstyl", Kantaka 6. zdw 98 176

Gabinet
męski z klubami sprzedam. Adres Kurjer zdw 98 178

Reprezenterja
170 × 185 × 25 z 3 oszklanemi drzwiami, nadająca się do drogerji, 1 bufet i 1 kasa nationalna, mała, tanio na sprzedaż. Marsz. Focha 63, Zohlten. zdw 98 187

Parcele
około 60 mórg, położone przy szosie, torze kolejowym i powiatowej kolejki, nadające się na budowę domów, fabryk i na ogrodnictwa, ma do oddania Spółdzielnia Osadnicza Robotników w Krotoszynie, ul. Kobierska 1. zdw 98 196

Klubowy
garnitur jak nowy 275 złotych. Wielkie Garbary 44, parter, lewo skład kolonjalny. zdw 98 193

Parcele
poleca „Informator" Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 98 205

Mam
na sprzedaż raz na próbę używany powielacz „Triumphator" marmurowy o rozmiarach 46—36 cm; a także Automatic Cyclostyle z wszystkiemi przyborami — Zgłoszenia do Kurjera dw 4 118

Radjo
5 lamp., kompletne, nowe sprzedam. W. Garbary 24, I., prawo rw 8 621

Skład
obszerny z mieszkaniem śródmieściu, na każdą branżę tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer rw 8 624

Pianino
czarne, krzyżowe, nowe, używane sprzeda za 2 000 zł. Św. Marcin 47, III., prawo. zdw 98 213

Pianino
jak nowe okazyjnie na sprzedaż, ewentualnie częściowo na spłaty Kościański, Wielkie Garbary 44, II. piętro. zdw 98 215

Kilka
parceli pod budowę nie koniecznie zaraz budowane po 800 m² 65 m² rozparcelowane do sprzedania zaraz Oferty Kurjer zdw 98 216

Sprzedaje
całe, dobre, czyste łóżko używane. Poznańska 43, I., prawo. zdw 98 234

Gospodarstwo
300 mórg ziemia pszenno buraczana, masywne zabudowania, inwentarz żywy i martwy nad kompletny przy wpłacie 60 000 zł. Spółdzielnia Osadnicza św. Marcin 49. zdw 98 230

Suknie
wieczorowe korzystnie do nabycia. Matejki 61, III. zdw 97 955

Sprzedam
korzystnie mundur sokoli na średnią figurę. Schubert, ulica Rybaki 2. zdw 97 954

Gospodarstwo
118 mórg, ziemia, zabudowania dobre, bez żywego i martwego inwentarza na sprzedaż przy wpłacie 20—25.000 zł. Dobecki, Ostrowo Stare p. Powidz, pow. Gniezno. zdw 97 990

Skład
artykułów męskich i towarów krótkich w mieście powiatowem, dobrze zaprowadzony ze względu na powiększenie fabrykacji korzystnie na sprzedaż. Do objęcia potrzeba około 20 000 zł. Oferty Kurjer zdw 97 978

Olej siemienny
prawdziwy i świeży oddam 1 ltr. 2.65 zł. E. Adamkiewicz, Poznań, Wierzbięcice 13. zdw 97 971

Łóżeczko
dziecięce sprzeda Sfeil, Poznańska 44. zdw 97 843

Sukienki
balowe, mało używane i płaszcz męski bardzo tanio do sprzedania Kręta 7, wysoki parter, prawo. zdw 97 932

Fiat 503
w bardzo dobrym stanie jak nowy na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 994

Sprzedam
zaraz lorkę i szyny Adres wskaże Kurjer zdw 98 095

Dobermany
3 młode na sprzedaż. Spokojna 27, w podwórzu, parter prawo. zdw 97 993

Skład
kapeluszy przy Placu Wolności. Pierwszorzędna klijentela sprzeda „Informator". Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 97 999

Sprzedam
angielkę i piecyk kaflowy przenośny. Zgłoszenia do 10 Cytadela, pokój 43. zdw 98 025

Sypialnię
nową czeczotowa styl barokowy okazyjnie tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 024

Plac
1 000 m pod dom i pod willę przy Sienkiewicza tanio sprzedam. — Kurjer zdw 98 023

Gospodarstwo 75 mórg
ziemia pszenno-buraczana w tem łąki drenowane, budynki murowane pod dachówką i papą w bardzo dobrym stanie, 3 silne konie, 8 krów doinych, 2 cielęta, 27 świń. Kościół, szkoła, stacja kolei, mleczarnia w miejscu. Gospodarstwo przy szosie. Ze względu przeniesienia na inną osadę zaraz do sprzedania. Cena podług ugody. Właściciel Andrzej Guzik Olekszyn powiat Gniezno. zdw 98 016

Sprzedam
dobra bandonjum 104 głosy. Ratajczak, Kopernika 5 zdw 98 009

Maszyna Singera
prawie nowa korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 98 015

Faczność
Kuchnia bufetowa korzystnie do nabycia. Patrona Jackowskiego 25. Grzedowski. zdw 98 027

Zegarek złoty
bijący i lampy gaz. okazyjnie — Wierzbięcice 53, p. lewo. zdw 98 050

Dzwonki
do baranków, różne wielkości, ceny fabryczne poleca Skład Zabawek, Florjańska 23, Kraków. nw 8 217

Dwie balowe
sukienki oraz 2 kostjumy maskowe sprzedam tanio. Wierzbięcice 6, I., lewo. zdw 98 081

Sprzedam
dom masywny z obszernem podwórzem i stajniami, oraz 30 mórg gruntu pszennego w pobliżu miasta. K. Jankiewicz, Costyń (Wlkp.). zdw 98089

Folwark
500 mórg ziemi buraczanej w najlepszej kulturze, spiesznie sprzeda Pawilon, Marszałka Focha 15, Poznań. zdw 98 086

Składy
wielki wybór poleca i poszukuje Pawilon, Marszałka Focha 15, Poznań. zdw 98 085

Biurko
z fotelem 100 zł. kanapka kilomowa z stolikiem 100 zł. stół długi 1½ mtr. 50 zł. szafa 50 zł. szfka wystawowa z 24 grzybkami szklanemi 100, prasa biurowa 20 zł. — Adres wskaże Kurjer zdw 98 096

Maszynę
benbenkową damską i krawiecką Singera sprzedam tanio. Plac Nowomiejski 1a, parter. zdw 98 098

Gospodarstwo
rentowe 52 morgi ziemi pszenno buraczanej z inwentarzem żywym i martwym budynki masywne na sprzedaż. Zgłoszenia Jan Stachowiak, Dobieżyn Nowy. zdw 98 093

Piekarnię i kawiarnię
zamienię tylko na piekarnię. Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 98 090

Maszynę
do pisania, prawie nową, sprzedam okazyjnie. Ratajczaka 38, II., prawo. zdw 98 088

8½ złotego
serwis do kawy porcel., 39 złotych serwis obiadowy porcel., 28 złotych ½ tuzina noży i widelcy „Alpaka" lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 98 077

5 KUPNA

Motor
do samochodu z sprzęgłem, — skrzynka biegowa 6—8 KM ewtl. mały samochód przechodzony kupię. Oferty Kurjer zdw 97 655

Kupię
walcówkę stalową do fabrykacji czekolady. Zgłoszenia z podaniem ceny i warunków do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 5.149. Pw 9 068-5.149

Maszynę
do pisania kupię. Żupańskiego 13 a, II ptr., prawo telefon 31-77 zdw 97 981

Motor
używany Diesla ropny lub inny moc 20—25 KM kupię. Oferty Kurjer zdw 97 979

Koryto
do kwiatów i ramy do prężenia firan kupię. Oferty Kurjer zdw 97 963

Parcelę
budowlaną okolica Debiec kupię za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 000

Przedsiębiorstwo
Poznaniu lub Księstwie branży spożywczej, kawiarni lub innej poszukuje celem kupna lub dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 98 033

Kupię
używany kocioł parowy w dobrym stanie o powierzchni ogrzewalnej 50—60 kwm. Łaskawe oferty z podaniem ceny pod zdw 98 092 do eksp. niniejszego pisma.

Domek
z ogródkiem w ładnej okolicy kupię. Agenci wykluczeni. A. Cielecki, Szamarzewskiego 30, parter, pr. zdw 98 110

Kamienicę
kupię w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, wpłacę 100 tys. złotych. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 128

Kupię
posiadłość w ładnej okolicy Poznania, cena do 50 000 zł. Kurjer zdw 98 163

Kupuję
złote przedmioty stare i monetę. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 98 168

Domu
przy wpłacie 30 000 poszukujemy. Biuro Techniczno - Agrarne, Poznań, plac Wolności 9. zdw 98 172

Kupię
gospodarstwo, najchętniej z rak niemieckich przy wpłacie 80 000 do 100 000 zł. Spółdzielnia Osadnicza, św. Marcin 49. zdw 98 233

6 KAMIENICE

Kamienica
przemysłowo-handlowa w centrum Poznania pierwszorzędny objekt oraz 2 bloki kamienic narożnikowych 3 minuty od głównego dworca w Poznaniu położonych zaraz korzystnie wprost od właściciela na sprzedaż. Oferty do ekspedycji Kurjera pod dw 4032

Osoba
energiczna, rutynowana, z dobrego domu szuka administracji domów. Oferty Kurjer zdw 97 942

Kamienica
piętrowa w dobrym stanie, wolnym składem oraz czteropokojowem mieszkaniem w rynku miasta 30 km. od Poznania korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 98 235

Do
sprzedania dwupiętrowa kamienica we Lwowie, przy ul. Staszica 6 (boczna Chorążczyzny), całe drugie piętro wolne (7 pokoi etc.) nadbudowane w roku 1923. Zgłoszenia piśmienne pod „Kamienica" do Generalnej Ekspedycji Ogłoszeń, Lwów, Legjonów 1. nw 8209

Willę
dziewięciopokojowa cała wolna, ul. Matejki sprzeda „Informator" Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 97 998

Kupię dom
w śródmieściu Poznania przy wpłacie 70 tys. zł. Oferty bezpośrednich właścicieli do Kurjera pod zdw 98 021

Kamienica
narożnikowa mieszkania komfortowe, roczny czynsz 8 700 przy wpłacie 40 000 zł. Zgłoszenia Weychan Plac Sapieżyński 2 a, III. zdw 98 004

Kupię
dom w Poznaniu lub w okolicy przy wpłacie 20 000. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8 619

7 PIENIĄDZ

8.000
wypożyczy kawaler lub wpłaci na domek. Kurjer zdw 96 152

Bez długu
majątek ziemski 3 000 mg poszukuje pożyczki 300 tysięcy na hipotekę. Oferty Kurjer zdw 97 948

Za 15 000 zł
kupię list hipoteczny na I. miejscu zabezpieczony dolarem lub złotym z upustem. Zgłoszenia Kurjer pod dw 4 113

Kto zdyskontuje
kilkadziesiąt tysięcy złotych weksli 3 miesięcznych akcepty i żyra najpoważniejszych firm poznańskich, posiadających razem kilka miljonów czystego majątku za wysoki dyskont i darmno. Oferty „Par", ul. 27. Grudnia 18 pod nr. 58,59. Pw 9 225-58.59

1 500 — 2 000 zł
poszukuję za dobrym procentem. Oferty Kurjer zdw 98 198

8 DO WYNAJĘCIA

Słoneczne 6 pokojowe
wyjątkowe piękne mieszkanie w najlepszej dzielnicy Poznania, z nowoczesnem bogatem umeblowaniem wartości około 40 tysięcy, odstąpi ziemianin z powodu objęcia majątku, za 32 tysiące gotówką za zgodą gospodarza. Niska dzierżawa. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 97 880

Mieszkanie
trzypokojowe łazienka, kuchnia w Górczynie zaraz do oddania. Gotówki potrzeba 4 300 zł dzierżawa rok zgóry. Szewska 20 restauracja. zdw 97 938

Mieszkania
2—3 pokojowe za dzierżawę — Zgłoszenia Weychan Plac Sapieżyński 2 a, II. zdw 98 007

Mieszkanie
3 pokoje, kuchnia (już wolne ul. Dąbrowskiego) za czynszem zgóry spiesznie wynajmie „Pawilon" Marszałka Focha 15. zdw 98 076

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Skarbowa 15, Chmielewska, pom. godz. 6—8. zdw 98 123

Trzypokojowe
śródmieściu 4 000, w tem rok dzierżawa. Zgłoszenia skład. Nowy Rynek 3. zdw 98 125

6 pokoi
w górnej części św. Marcina do wynajęcia słoneczne, II. piętro, parkiet, elektryka telefon 500 zł miesięcznie, 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 98 171

Mieszkania
składy. pokoje umeblowane. próżne poleca. poszukuje Czarnecki. Ratajczaka 13. zdw 98 135

Mieszkanie
3 pokojowe z komfortem wraz z nowemi meblami odstąpie za zgodą gospodarza. Dzierżawa niska. Adres wskaże Kurjer zdw 98 166

Mieszkania
różnych wielkości za dzierżawę, również meblami poleca Jankowski. św. Marcin 15. I., prawo. zdw 98 192

Mieszkanie
piękne 3 pokojowe. Sołacz. wynajme. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 201

Mieszkanie
dwupokojow. meble. 3 000. dzierżawa 50 „Informator". Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 98 204

Oddam
mieszkanie 2 3 i 5 pokojowe, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 228

Pokój
kuchnie za dzierżawę objęcie zaraz. „Centrum". Żydowska 5. zdw 98 127

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
5 lub 6 pokojowego poszukuje się możliwie na Sołaczu. Zgłoszenia prosimy do Kurjera pod zdw 97 972

Mieszkania
trzy lub dwupokojowego za czynszem zgóry poszukuje wprost od gospodarza starsze bezdzietne małżeństwo, może być okolica Poznania. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 965

Poszukuję
mieszkania pokoju z kuchnią — wprost od gospodarza. okolica: Jeżyce. Łazarz lub śródmieście. Czynsz zgóry lub według umowy Oferty podaniem ceny Kurjer zdw 98 019

Panowie Gospodarze
Urzędnik prywatny poszukuje 1 lub 2 pokoi. kuchnia. czynsz dłuższy czas naprzód ewentl. wyższe komorne. Spieszne oferty podaniem warunków upraszam do Kurjera zdw 98 008

Urzędnik kolejowy
poszukuje 1—2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza. Czynsz płacę miesięcznie podług umowy Oferty Kurjer zdw 98 012

Mieszkania
4 pokojowego od gospodarza. — czynsz zgóry. poszukuję. Kurjer zdw 98 034

Mieszkania
2 pokojowego. kuchni okolicy Poznania poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 707

2 pokoi
z kuchnią za dzierżawę miesięczną do 120 zł poszukuję Budziński. Śniadeckich 9. parter. zdw 98 052

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuję. Oferty Kurjer zdw 98 074

Portjerstwa
poszukuję. może być suterena. — Oferty Kurjer zdw 98 105

Mieszkania
1—2 pokojowego lub próżnego pokoju poszukuje młode małżeństwo. obojętnie w której dzielnicy Poznania. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 622 3

Ubikacji
poszukuje przedsiębiorca budowlany na strychu. w sklepie. garażu lub stajni celem przebudowania na jednopokojowe mieszkanie i kuchnie. płacę czynsz za rok zgóry i przebuduje na własny koszt. Oferty Kurjer zdw 98 145

Dzierżawę
zgóry zapłacę za 2—3 pokoj. mieszkanie tylko od gospodarza. — Czynsz do 120 zł. Oferty rzeczowe do Kurjera zdw 98 158

Inżynier
poszukuje 2—5 pokoi kuchni. warunki obojętne. Oferty Kurjer zdw 98 191

Poszukuję
mieszkania 5 pokojowego. czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 229

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie 3 pokojowe. holem. kuchnią. wygodami. weranda. ogródkiem w Sołaczu. Oferty Kurjer zdw 97 982

Zamienię
2 pokoje kuchnia w śródmieściu na pokój kuchnię. Oferty Kurjer zdw 98 032

Zamienię
2 pokoje z kuchnią w śródmieściu na 3—4. Oferty Kurjer zdw 98 073

11 POKOJE UMEBL.

Gwarna
Pokój duży. ładny. front. z utrzymaniem. bez. zaraz osobom inteligentnym. Adres wskaże Par". Poznań. Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 9190-6.38

Pokój
z pianinem wynajmę panience. Młyńska 3. III., lewo. zdw 96 690

Pokoje
jeden dwa nowoczesnemi wygodami. Wały Jagiełły 20. II prawo. zdw 97 970

Niekrępujący
pokój słoneczny osobne wejście na dwie osoby zaraz do wynajęcia Rude. Poznańska 50 II. front. zdw 97 962

Wydzierżawię
pokój z wejściem z klatki schodowej bez pościeli. Piotra Wawrzyniaka 33. I., lewo. zdw 98 046

Pokój
frontowy. komfortowy. telefon. centralne ogrzewanie. światło elektryczne. dla pana. Św. Marcin 63. III., lewo. zdw 97 881

Pokój
umeblowany dla małżeństwa zaraz. Górna Wilda. Wspólna 15. Tyniec. zdw 98 064

Pokój
słoneczny. elektryczny. od 15 lub później. Szamarzewskiego 13/15. dom tylny. I piętro. lewo. zdw 98 208

Pokój
na dwie osoby z własną pościelą od 15. do wynajęcia. Dąbrowskiego 49a. I. jw 3 324

Sołacz
pokój umeblowany wolny. Mazowiecka 5 zdw 98 200

Pokój
umeblowany front na dwie osoby zaraz do wynajęcia. Wielkie Garbary 53. II. piętro. lewo. zdw 98 202

Pokój
umeblowany bezdzietnemu małżeństwu. Niegolewskich 16. IV. zdw 98 100

Skład
ewentl. z pokojem i kuchnią przy Górnej Wildzie wydzierżawi gospodarz. Adres wskaże Kurjer zdw 97 251

Poszukuję
dzierżawy przy wpłacie do 60 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 231

13 OSOBISTE

Za
długi mej żony Pelagji Kaczmarek. z domu Jakubowskiej. nie odpowiadam Jan Kaczmarek. zdw 97 441

Unieważniam
weksle stozłotowe płatne 20 lutego 15 marca wydane Śniateckiemu. Chwaliszewo 66. za niedotrzymanie warunków. Roman Abramowicz. zdw 97 937

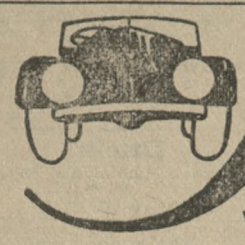

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S A w Poznaniu. św. Marcin 70
Nr. 19 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Jak się buduje wzorowe drogi?

z ilustracjami

Umeblowany
dwom panom bez pościeli Strzelecka 11. III. prawo. zdw 98 057

Pokój
do wynajęcia zaraz lub od 15. 2. dla solidnej pani. Kręta 4 I. ptr., prawo. zdw 98 071

Pokój
Różana 4a. II., lewo. zdw 98 070

Śródmieście
dwa umeblowane. balkon. I. p., używanie kuchni. inteligentnej rodzinie. Strzałowa 9. I. zdw 98 069

Pokój
umeblowany na biuro od 15. 2. — Kręta 23. III., lewo. zdw 98 065

Pannę
przyjmę na wspólny ładny tani pokój zaraz lub 15. Janowska. Jeżyce. Marcelińska 3. II. zdw 98 097

Pokoje umeblowane
poleca „Informator" Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 98 207

Centrum
pokój duży elektryką. Kręta 22. III., prawo. zdw 98 102

Pokój
wspólny panienkom. Kopernika 6. III., prawo. zdw 98 236

Pokój
blisko Starego Rynku dla małżeństwa umeblowany, dzierżawa miesięczna. objęcie zaraz. Gospodarz Żydowska 5. zdw 98 126

Pokój
wspólny z własną pościelą. Osińska. Łąkowa 7a. zdw 98 124

Pokój
frontowy osobne wejście panu z telefonem. Jezuicka 12. II., lewo. zdw 98 153

Pokój
2 panienkom wynajmę. Czerniejewiczowa. św. Marcin 27. zdw 98 155

Dwie osoby
lub jedną przyjmę na pokój frontowy. czysty. Warunki dogodne. Rynek św. Łazarza 10a. parter. prawo. zdw 98 156

Pokój
niekrępujący dla pani wolny. — Adres wskaże Kurjer zdw 97 829

Pokój
panu. paniom ewentl. bezdzietn. małżeństwu wynajmę. Wasielewska. Skryta 5. I. p. zdw 98 159

Pokój
duży frontowy z używaniem kuchni ul. Grunwaldzka. Adres wskaże Kurjer zdw 97 319

Pokój
umeblowany. Ratajczaka 11a. III. wejście. II. ptr., prawo. zdw 98 161

Pokój
frontowy. Rybaki 7. II., prawo. zdw 98 164

Pokój
wynajmę 2 osobom zaraz. Łąkowa 9. III., prawo. zdw 98 170

Student
na wspólny pokój. Św. Marcin 20. I. piętro. zdw 98 186

Pokój
wynajmę. Kręta 24. III., prawo. zdw 98 190

Pokoik
dam panu za lekcje na Górczynie. Adres Kurjer zdw 98 194

Pokój
umeblowany dla 2 osób z utrzymaniem do wynajęcia. Śniadalnia. Chwaliszewo 2. zdw 98 195

Pokoik
dla pana. Cieszkowskiego 8. III., prawo. zdw 98 238

12 SZUKA POKOJU

Przyjezdny
fabrykant poszukuje kilka dni pokoju niekrępującego parter lub I. Spieszne oferty podaniem ceny Kurjer zdw 97 182

Pokoju
umeblowanego poszukuje młode małżeństwo Zgłoszenia Kurjer zdw 97 624

Urzędnik
szuka pokoju umeblowanego Łazarz. Zgłoszenia tylko z ceną Kurjer zdw 97 977

Pokoju
skromnego na Jeżycach poszukuję od 15. 2 Zgłoszenia Kurjer zdw 97 964

Bezdzietne
inteligentne małżeństwo poszukuje zaraz eleganckiego pokoju z światłem elektrycznem. łazienką. bez używania kuchni. Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 98 028

Poszukuję
pokoju niedrogiego od 15 lutego. Oferty do Kurjera zdw 98 030

2 — 3 pokoi
umeblwanych dla praktyki lekarskiej poszukuje lekarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 060

Próżnego
pokoju poszukuje starsza pani z córką. Oferty Kurjer zdw 98 079

Małżeństwo
dwojgiem dzieci szkolnych poszukuje dwóch słonecznych pokoi. używalnością kuchni lub utrzymaniem urzy małej rodzinie. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 099

Krawcowa
szuka dużego, częściowo umeblowanego pokoju. czynsz do 80 zł. Śródmieście nie wyżej II. ptr. — Oferty Kurjer zdw 98 113

Poszukujemy
pokoi umeblowanych „Informator". Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 98 206

Niekrępującego
pokoju od 1 marca. śródmieście. strona południowa. elektryczność. Oferty Kurjer zdw 98 246

13 LOKALE

Ubikacji
szukam do wytwórni lodów. Oferty Kurjer zdw 97 866

3 ubikacje
murowany budynek i 2 szopy natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod zdw 97 980

Ubikacje
piwnicowe na drobne warsztaty lub składnice wydzierżawi właściciel domu. Marszałka Focha 87 zdw 97 975

Ubikacje
większe suche do przechowywania mebli od marca pożądane. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 043

Właściciel
wydzierżawi 2 ubikacje przemysłowo handlowe. śródmieście. — Kurjer zdw 98 224

14 DZIERŻAWY

Okazja!
Lokal narożnikowy. składający się z trzech pokoi. kuchni z koncesją na wyszynk. urządzenie. bilard i trafika zaraz do wynajęcia w Przemyślu ul. Grunwaldzka 84 Wiadomość u właściciela. zdw 98 091

Dzierżawa
240 mórg. 30 łąk. żywy. martwy inwentarz nadkompletny, duże zapasy natychmiast korzystnie do objęcia. Zgłoszenia Strabel. Poznań. Wierzbięcice 42. zdw 98 179

Za długi
czynione na moje nazwisko przez Jana Stachowiaka. ulica Jezuicka 12. nie odpowiadam. ponieważ z dniem 3 lutego u mnie nie pracuje. Roman Gabler. Górna Wilda 160. zdw 98 082

15 UZDROWISKA

Zakopane — „Januszek"
ul Chałubińskiego. pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania Utrzymanie wykwintne Pokoje ładne ciepłe Luty 9 50 do 11 50 marzec 8.50 zdw 94 812

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową wystawioną P. K. U. Kolomyja. unieważniam Dr. Stefurak zdw 97 539

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Alfred Brzeziński. unieważniam zdw 97 909

Znaleziono
w pociągu Poznań- Ostrów. 2 lutego browning. Odebrać P. K. U. Ostrów. zdw 98 003

22 ROZMAITE

Żaluzje
reparuję akuratnie tapicer. — Szafranek. Staszica 19. zdw 97 409

Foto-Express
telefon 67-40 zdw 95 727

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska. plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Przyjmę
Zakopanem panienki troskliwą opieką Informacje: Kręta 22 parter lewo 2—4 zdw 94 883

Dziewczynkę
zdrową. z dobrej rodziny. najchętniej zupełną sierotę przyjmie bezdzietne zamożne małżeństwo na własne Zgłoszenia Kurjer zdw 97 491

Dziewczynkę
bardzo spokojną. ładną. zdrową. 9 miesięczną oddam bezpłatnie za własną. Łaskawe zgłoszenia upraszam Kurjer dw 4075

Podczas karnawału „Dyskretne upiększanie" Salon Kosmetyczny „Halina"
Siemiradzkiego 11. nar. Matejki. telefon 72 78. Najskuteczniejsze zabiegi kosmetyczne. usuwanie wszystkich wad cery. Demonstracje dyskretnego upiększania. Wszelkie porady fachowe Własne laboratorjum. ceny przystępne zdw 97 652

Obiady
smaczne. obfite. Młyńska 12 IV. prawo. zdw 97 813

Najgustowniej
i najtaniej oprawia obrazy — Witold Leworski. Wrocławska nr. 36. Pw 8678-5,21

Panienka
do baletu pragnie wstąpić jaknajprędzej. Oferty Kurjer zdw 97 953

Żaluzje
reparuje akuratnie tapicer Szafranek. Staszica 19. zdw 97 409

Zastępstwo
poważnej wytwórni z działu chemiczo drogeryjnego na Polskę Zachodnią do oddania dobrze wprowadzonemu poważnemu kupcowi z gwarancją materjalną. Zgłoszenia z referencjami do biura ogłoszeń „Prasa". Kraków. Karmelicka 16 pod „Zastępstwo". aw 8 218

Zioła lecznicze
przeciw chorobom płuc nerwów. żołądka. pęcherza. wątroby hemoroidom. obstrukcji skrofułom. błednicy. artretyzmowi etc. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres. Liszki — Apteka. nw 7806

Piotra Plucińskiego
wybór kapeluszy może zachwyci także i Ciebie! Po artykuły męskie opłaci się przychodzić na Stary Rynek 37 (Dom Czerwonej Apteki). Pw 9 218 5.205

Obiady
kresowe. pierwszorzędne produkty Kantaka 8-9. III., p. zdw 98 067

Napiękniejsze Najoryginalniejsze
kostjumy maskowe wypożycza jedynie „Femina". Fredry 3. zdw 98 117

Wypożyczam
samochód kryty nowy Ford. ceny według ugody. Machnicki. Dąbrowskiego 70. telefon 62-87. zdw 98 167

Maskowe
kostjumy wypożycza Olszańska. św Marcin 38. dom boczny. III. zdw 98 169

Panowie
którzy pracują w Spółdzielczym Banku Ludowym oraz Panów. którzy by się sprzedażą obligacji zająć chcieli zgłosić się u Szefa organizacji Hotel Viktoria. pok. 21. Frisch. Pw 9 228-58.61

Rysunki
budowlane. wszelkie wykonuje tanio doświadczony fachowiec. Porady bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 98 184

Robótki
rysuje tanio Maksymiljan Drangosz. Wroniecka 19 rw 8 622

Krawcowa
poleca się w dom i poza domem. Skarbowa 13 parter lewo. zdw 98 219

Maskowe
kostjumy wypożyczam Półwiejska 6. II.. lewo. zdw 98 222

23 OŻENKI

W tym karnawale
stanie na ślubnym kobiercu 1123 par skojarzonych przez Marciaka Stanisławów Słowackiego 20 — Podaj dane osobiste z wymaganiami. załącz złoty znaczkami otrzymasz tysiące ofert do wyboru zdw 94 469

Tysiące
bogatych pań pragnie w tym karnawale wyjść zamąż Jeżeli nie masz odpowiednich znajomości. zwróć się natychmiast do największego biura matrymonjalnego „Postęp" Warszawa Poznańska 22 Wysyłamy dyskretnie kilkadziesiąt ofert nw 8006

Inteligentny
kupiec. żelaźniak lat 28 pozna inteligentną panienkę do lat 23 z majątkiem celem ożenku. Zgłoszenia z fotografją. która zwracam kierować proszę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 97 992

Inteligentna
starsza osoba mająca własne mieszkanie w Poznaniu szuka towarzysza życia najchętniej emerytowanego nauczyciela i tp. Oferty Kurjer zdw 97 973

Kawaler
rzemieślnik lat 31. blondyn. szuka znajomości pań celem ożenku. Panie w odpowiednim wieku — przystojne. gospodarne raczą się zgłosić z fotografją. Jakikolwiek majątek pożądany celem usamodzielnienia się Zgłoszenia Kurjer zdw 97 967

Kawaler
lat 32. dobrego charakteru. z gotówką 5 000 zł pragnie się wżenić w gospodarstwo Oferty Kurjer zdw 97 935

Panna
bardzo miła na samodzielnem stanowisku. materjalnie niezależna pozna pana na stałej posadzie ale również bardzo miłego i kulturalnego. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 035

Inteligent
dobrze sytuowany. zapozna młodą wdowę. posiadającą własne mieszkanie w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer zdw 98 039

Kawaler
na posadzie. lat 41. szuka panny z posagiem. mieszkaniem. w celu matrymonjalnym. Oferty do Kurjera zdw 98 059

Czwartki
piątki i soboty jestem stale w Poznaniu. ul. Franciszkańska. Hotel Centralny. Piotr Mrówka. zdw 98 115

Mrówka
Piotr. Ostrów (Wlkp.). Kościuszki 2. poważne partje dla pań i panów. Zgłoszenia tylko piśmienne. gdyż stale w podróży. zdw 98 108

Sierota
panna lat 30 blondynka. krawcowa posiadająca całkowitą wyprawę pragnie poznać panów do lat 40. Wdowcy nie wykluczeni. Panowie na pewnem stanowisku zechcą skierować oferty wraz z fotografją do Kurjera zdw 98 212

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka I. II. piętro zdw 89 328

Francuskiego
konwersacja. gramatyka. literatura. udziela panienka z dyplomem zagranicznym uczenicom i paniom Zgłoszenia Kurjer zdw 95 770

Kursy
stenografji pisania na maszynach książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 23 zdw 91 840 1

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29. telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Antoszewskiego Szkoła Tańców
Zielona 3. przyjmuje zgłoszenia do nowych kursów. Lekcje prywatne codziennie. Pw 9176-6,24

Vala Jennings
wyucza tańców najnowszych w jednej lekcji. Ratajczaka 29 III., lewo. dw 4 073

Nauka
pisania na maszynach „Remington" Zapisy codziennie w firmie Block-Brun Plac Wolności 8 I. piętro zdw 95 269

Tani kurs tańców
Opaliński. Mielżyńskiego 1. II., 6.30—9. zdw 96 528

Przygotowuje
się do gimnazjum i seminarjum kompletami. Opłata 30 zł Wiadomość: Fabryczna 35 a. IV., prawo. zdw 97 862

Tańców rekordowa szybkość
przed balem 1 lekcja 3 tańce wyucza profesor Wituszkowski Skarbowa 14. Pw 8 673-4.86

Paryżanka
udziela lekcji i konwersacji francuskiego. Zgłoszenia: Górna Wilda 65. IV., lewo. zdw 97 986

Do matury
przygotowuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 036

Łaciny
udzielam. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 037

Kto
udzieli panience niemieckiego? Proszę o podanie warunków do Kurjera zdw 98 197

Łaciny
lekcyj kto udzieli VII-ce? Zgłoszenia Kurjer St. Rynek 8 620

25 MUZYKA

Panienka
bardzo inteligentna. pisząca biegle na maszynie. z znajomością stenografji polskiej z praktyką biurową i z dobremi świadectwami oraz referencjami poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer zdw 97 956

Fortepianista i skrzypek
na zabawy wolni. Adres Kurjer zdw 97 966

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 017

Lekcyj
gry na mandolinie. gitarze. — skrzypcach udzielam. Śniadeckich 11. III. zdw 97 950/51

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Były dyrektor
gimnazjum. emeryt wyższe wykształcenie filolog. przyjmie od roku szkolnego posadę w miejscowości ładnej zdrowej Adres Łódź Wólczańska 74 mieszkanie 5 zdw 96 792

Młodsza
biuralistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 97 682

Sierota
lat 27 poszukuje posady do dzieci lub prac domowych. Oferty Kurjer zdw 97 728

700 zł
włożę kaucji. poszukuje posady jako inkasent lub woźny młody. sumienny człowiek Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 725

500 zł
dam kaucji na jakiekolwiek zajęcie. najchętniej za woźnicę lub robotnika (młody uczciwy człowiek). Zgłoszenia Kurjer zdw 97 724

Szofer
kawaler z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 97 572

W celu
zdobycia gruntowniejszej wiedzy poszukuje posady ucznia książkowego lub biurowego. Mam ukończony kurs książkowości — Wład. Derdziak. Jaroszewo pow. Wągrowiec. zdw 97 662

Panienka
poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 97 646

Poszukuję
posady początkującej stenotypistki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 97 638

Panienka
z szyciem poszukuje posady do dzieci jako przychodnia lub do składu od 15. Oferty Kurjer zdw 97 628

Szofer - ślusarz
kawaler z dobrem świadectwem szkoły, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 97 570

Posługaczka dziewczyna
uczciwa porządna szuka posługi od godziny 11 przed południem tylko w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 822

Służąca
dobrze polecona poszukuje posady z gotowaniem praniem i wszelką pracą domową, lub posługę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 97 821

Szofer - stangret
kawaler, pragnie zmienić posadę najchętniej na majątek od 15. 2 lub 1. 3. Oferty Kurjer zdw 97 705

Panna - służąca
znająca się dobrze na krawieczyźnie, prasowaniu sztywnej bielizny, szuka posady zaraz lub 1. IV. Oferty Kurjer zdw 97 734

Młodszy
technik dentystyczny pracujący techn. i operatywnie poszukuje posady miejscowość obojętna — Zgłoszenia Teodor Wasowski. Szamotuły (Wielkopolska) ulica Dworcowa 1. zdw 97 370

Kucharka
poszukuje posady w Poznaniu w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 97 649

Panienka
inteligentna, dobrze wychowana skromna umiejąca dobrze szyć kocha i wychowuje dzieci, pragnie znaleźć jakąkolwiek posadę. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 97 709

Szukam
posługi na przed południe. Oferty Kurjer zdw 97 747

Błatwatnik
ekspedient - dekorator, władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady możliwie na prowincji. Oferty proszę Kurjer zdw 97 756

Panienka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 97 647

Posługaczka
z praniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdpw 96 562

Długoletni
buchalter bilansista z dobremi referencjami poszukuje posady od 1 kwietnia ewentl. 1 lipca rb w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 96 938

Pani
inteligentna, gospodarna, umiejąca dobrze gotować itd. poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 96 197

Samodzielna
gospodyni szuka posady. Oferty Kurjer zdw 97 317

Służąca
z gotowaniem, dobremi świadectwami szuka posady zaraz lub 15. 2. Oferty Kurjer zdw 97 594

Elew
gospodarczy lub pisarz energiczny, sumienny, z dobremi świadectwami poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia Sudół, wieś Bliżyce, poczta Kiszkowo, pow. Wągrowiec. dw 4025

Dziewczynka
lat 13 szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 98 041

Gosposia
przyjmie posadę do wszystkiego wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 97 946

Inteligentna
panna z czteroklasowem wykształceniem poszukuje posady do prywatnego domu do dwóch starszych dziewczynek, udzielając robótek. Oferty Kurjer zdw 97 941

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 97 936

Agronom
doświadczony szuka posady administratora w większym lub mniejszym majątku. Pomimo kryzysu, jaki przeżywa rolnictwo potrafi wygospodarować znaczne plusy zastosowując kilka nowości odciążających prace ręczne i pociągowe. Łaskawe zgłoszenia Kurjer dw 4111

Dziewczyna
do prac domowych bez gotowania lub do dziecka szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 98 001

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem zaraz lub 15. 2. Oferty Kurjer zdw 97 996

Pomocnik fryzjerski
starszy dzielny w swym zawodzie poszukuje stałej posady najchętniej w większym zakładzie (w Poznaniu). Łaskawe oferty Kurjer zdw 97 995

Posady
do wszystkiego z gotowaniem szukam, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 98 020

Dziewczyna
wiejska szuka posługi prania. — Zgłoszenia zdw 98 006

Początkująca
stenotypistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98 029

Poszukuję
posady inkasenta lub akwizytora kaucja 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 98 031

Krawcową
dzielną polecam poza dom. Rzeczypospolitej 2. III. zdw 98 038

Mogę
polecić spokojną bardzo uczciwą pracowitą dziewczynę do wszystkiego bez gotowania, wolna od 15. 2. Wskaże Kurjer zdw 98 040

Szofer
mechanik silnikowy z dużą praktyką szuka posady, miejscowość obojętna. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 97 596

Początkująca
biuralistka z ukończonym kursem handlowym poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 045

Rektyfikator
z kilkonastoletnią praktyką w kraju i zagranicą poszukuje posady. Specjalność aparaty systemu „Barbeta". Oferty kierować pod adres: Józef Drozda Nowy Sącz 2. p. Kaduk, woj. krakowskie dw 3 952

Dziewczyna
do wszystkiego z dobremi świadectwami szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 97 958

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z dobremi świadectwami szuka posady zaraz. Kurjer zdw 97 957

Panienka
lat 18, córka nauczyciela, władająca językiem polskim i niemieckim, znająca szycie i robótki, przyjmie jakąkolwiek posadę z przyłączeniem do rodziny. Oferty Kurjer zdw 97 983

Mistrz kowal
przyjmie posadę od kwietnia — Obeznany z parowozami i innemi maszynami z obsługą motorów elektr. i dynamo jakoteż prowadzeniem młockarni. Łaskawe oferty Kurjer zdw 97 660

Książkowa korespondentka
polsko - niemiecka, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 97 775

Gospodyni
znająca wiejskie i miejskie gospodarstwo, przyjmie samodzielną posadę na probostwie lub u samotnego pana. Oferty Kurjer zdw 97 861

Ogrodnik
żonaty, z 9-letnią praktyką, obeznany we wszelkich gałęziach ogrodnictwa, szuka posady zaraz lub od 1. 4. 30. — Zgłoszenia St. Garczarek, Cukrownia Opalenica, (Wielkopolska). zdw 97 856

Panienka
z ukończonym kursem książkowości i pisania na maszynie poszukuje początkującej posady biurowej. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 4052

Krawcowa
mająca świadectwo z kilkoletnią praktyką poszukuje posady poza domem. Szyje płaszcze i suknie. Kowalska, Wymysłowo, poczta Trzemeszno. zdw 97 599

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 98 188

Wychowawczyni freblanka
szuka na po południe posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 98 203

Młynarz
samodzielny z dobremi referencjami i kaucją 2—3 000 zł poszukuje posady zaraz lub od 1 marca. Zgłoszenia Agencja Kurjera w Kościanie nw 8 228

Kołodziej - szofer
szuka posady. Adres wskaże Kurjer zdw 97 968

Przyjmiemy
generalne zastępstwo Towarzystwa Ubezpieczenia od ognia. — Oferty Kurjer zdw 98 232

2 siostry
poszukują posady do dzieci i prac domowych od 15. lub 1. Garczarek, Lwówek. zdw 98 175

Poszukuję
posady woźnego, inkasenta. — Kaucja do zł 2 000. Oferty Kurjer zdw 98 116

Młody
czeladnik piekarski, który pracował przy piecu, zna cośkolwiek cukiernictwo, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 98 131

Kogo nie przyjęła
Państw. Szkoła Budownictwa,
ten może jeszcze wstąpić na
Poznańskie Kursy Budowlane,
Kraszewskiego 17, III. prawo. zw 216:7

Młodszy gimnazjasta
lat 16, po poległym, niemający możności dalej się kształcić ładnym charakterem pisma, prosi o posadę w jakimkolwiek przedsiębiorstwie lub banku. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.237. Pw 9 235 53.237

Sierota
Małopolanka poszukuje posady od 15, możliwie do państwa z Małopolski. Oferty Kurjer zdw 98 214

Dziewczyna
w średnim wieku poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem, uczciwa, pracowita. Oferty Kurjer zdw 98 221

Mistrz ceglarski
długoletni kierownik, posiadający chlubne świadectwa i referencje, obeznany dokładnie wszelkiemi wyrobami w zakres ceglarstwa wchodzące, pracami biurowemi przyjmie odpowiednią posadę zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia pod adresem P. Zieliński, Wągrowiec, ul. Pocztowa 2. zdw 98 225

Kasjerka
książkowa, znająca wszelkie prace biurowe, z ładnym charakterem pisma, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 98 185

Dziewczyna
wiejska z dobrem gotowaniem, obeznana z wszelkiemi pracami domowemi szuka posady. Oferty Kurjer zdw 97 961

Praczka
poszukuje prania poza dom piątki i soboty na posługi. Maciejewska u p. Degórskiej. Zygmunta Augusta 2. zdw 98 013

Kupiec - kierownik
dzielny kolonjalista lat 23, poszukuje posady magazyniera lub w poważnej firmie inkasenta zaraz lub 15 lutego. Na żądanie gwarancja bankowa 1 400 zł. — Oferty Kurjer zdw 97 945

Aptekarska
siła pom. męska 15 lat praktyki, biegła w recept. defekt. oraz w taksacji język polski i niemiecki, prima referencje i świadectwa, pragnie zmienić posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 98 022

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 98 047

Szofer
ślusarz maszynowy mogący samodzielnie przeprowadzić remont samochodu poszukuje posady zaraz lub od pierwszego III. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 049

Krawcowa
domowa z dłuższą praktyką, szuka pracy 3 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 139

Praczka
uczciwa, szuka prania. Podgórna 8. II., prawo. zdw 98 136

Mogę
polecić dobrą dziewczynę z gotowaniem z całem zaufaniem. — Oferty do Kurjera zdw 98 147

Przyjmę
posadę (również przejściową) korespondentki, stenotypistki, sekretarki polsko - niemieckiej (znajomość franc., ang., praktyki lat 5 w przedsiębiorstwach polskich i niem., tłumaczenia). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 143

Pomocnik stolarski
na wszelkie prace polerowania reparację mebli antycznych, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 068

Panienka
umiejąca dobrze gotować poszukuje posady jako kucharka lub do dzieci ze szyciem. Oferty Kurjer zdw 98 087

Szofer - ogrodnik
żonaty szuka posady od marca lub kwietnia, dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia nadesłać do Kurjera Poznańskiego dw 4 114

Panienka
inteligentna, obeznana dokładnie z książkowością ameryk., dobra maszynistka, poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 104

Poszukuję
posługi przed południem. Oferty Kurjer zdw 98 114

Ogrodnik
żonaty przyjmie wszelkie prace ogrodnicze. Steinberg, Piaskowa 6-7. zdw 98 111

Posługaczka
poszukuje pracy uprzątania biur lub posługi na cały dzień zaraz lub 15. 2. Oferty Kurjer zdw 98 051

Praczka
sumienna z dobremi świadectwami szuka prania. Oferty Kurjer zdw 98 053

Radjomonter
z 6 letnią praktyką szuka pracy miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 98 058

Kuchmistrzyni gospodyni
znająca kuchnię polsko - francuską oraz wszelkie zaprawy, szuka posady w zakładzie, klinice lub szpitalu, najchętniej na Pomorzu. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera zdw 98 080

Posady
woźnego, inkasenta lub magazyniera poszukuje, dam 1 500 zł kaucji lub pożyczki. Oferty Kurjer zdw 98 075

82 WOLNE MIEJSCA

Reprezentację
zyskowną skład towarów, biuro z tel. wyszk. personel odda poważna firma w śródmieściu za wypożyczenie 3 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 160

Podróżującego
na galanterję poszukuje za udzieleniem pożyczki 1 500—2 000 złotych. Oferty Kurjer zdw 98 199

Marszantka
młodsza, zdolna siła, która może samodzielnie pracować potrzebna W. Jedzowski Witkowo, tel. 22. zdw 98 210

Pomocnik
tapicerski do wszelkich prac wchodzących w zakres tapicerstwa, natychmiast potrzebny — Zgłoszenia Jan Barański, Leszno Leszczyńskich 37, magazyn mebli, wytwórnia tapicerska. nw 8 233

Dziewczyna
starsza uczciwa z gotowaniem oraz uczenica do składu piekarskiego potrzebne od 15. 2. 30 r. Piekarnia, Chwaliszewo 29/30. zdw 97 940

Ekspedjentka
młodsza do składu wełny zaraz potrzebna „Tekstyl", Kantaka 6 zdw 98 014

Bony
kwalifikowanej z dobremi świadectwami poszukuje się do dwojga dzieci 4 i 2 lata. Zgłoszenia: Poznań, Maleckiego 35, III lewo między godz. 14 a 16. zdw 98 042

Pomocnik
fryzjerski z ondulacją może się zaraz zgłosić Jan Derech, Żnin, Kościelna 9. nw 8136

Pierwszorzędna
kucharka z dobremi świadectwami zaraz potrzebna. Św. Marcin 38, I. front, 5—6 zdw 98 044

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Zgłoszenia rano od 8—9 Matuszewski, Łazarz, Karwowskiego 24 I. zdw 98 048

Dzielna
fryzjerka i pomocnik potrzebni zaraz. Dąbrowskiego 41 a. zdw 98 062

Dziewczyna
starsza, uczciwa, tylko z dobremi świadectwami do dzieci i prac domowych potrzebna od 15. 2. jako druga. Posada stała. Adres wskaże Kurjer zdw 98 054

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Adres wskaże Kurjer zdw 98 078

Ekspedjentka
może się zgłosić, rzeźnictwo Pośpieszyński, ul. Staszica 10. jw 3 344

Fryzjerka
na soboty potrzebna zaraz. — Dąbrowskiego 38. jw 3 346

Poszukujemy
woźnego inkasenta z kaucją zł 1 000 do 2 000. Oferty Kurjer zdw 98 118

Potrzebna
zaraz ekspedjentka z branży. Cukiernia Hoffmann i Skowroński, Wielka 15. zdw 98 107

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić zaraz. Poznańska 22. zdw 98 101

Która fryzjerka
może codziennie przyjść na 7.30 rano zrobić ondulację pani w śródmieściu? Oferty tylko z ceną do Kurjera zdw 97 984/5

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę. Strzelecka 7. zdw 98 129

Kucharka
samodzielna z dobrem gotowaniem, pieczeniem ciast do domu obywatelskiego w Poznaniu do 4 osób potrzebna zaraz. Oferty z podaniem warunków, odpisami świadectw do Kurjera zdw 98 112

Fryzjer damski
doskonała siła na samodzielne stanowisko potrzebny zaraz. F. Konikiewicz, plac Wolności 18. zdw 98 134

Dzielna
fryzjerka może się zgłosić zaraz na dogodnych warunkach. Półwiejska 20. zdw 98 140

Dla
mej znajomej, miłej posiadającej 2 000 gotówki, lat 28, szukam odpowiedniej partji. Wdowcy nie wykluczeni. Zgłoszenia z fotografją Kurjer zdw 98 189

Pomocnik
fryzjerski na sobotę potrzebny. — Gołębia 10-11. zdw 98 154

Pani
z córką, które w sprawie posady były w środę przy ul. Półwiejskiej, niech się ponownie zgłoszą. zdw 98 109

Fryzjerka
potrzebna i wypomóżka na soboty. Gucki, Półwiejska 10. zdw 98 157

Aptekarz (ka)
z prawem zarządu potrzebny od 15. II lub 1. III do miasteczka w Poznańskiem. Język niemiecki nie potrzebny. 450 do 500 zł miesięcznie. Wolne utrzymanie i mieszkanie przy aptece. — Zgłoszenia wraz ze rekomendacjami do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 4 129

Apteka
pod Lwem poszukuje od 1 marca asystenta (ke) z egzaminem wojewódzkim. Tylko siły pierwszorzędne, solidne, samodzielne które władają także językiem niemieckim zechcą nadesłać oferty z warunkami. Referencje konieczne. dw 4 118

Fryzjer
dzielny w zawodzie potrzebny zaraz. Drzewiecki, Marszałka Focha 27. zdw 98 220

Służąca
młodsza tylko uczciwa do wszelkiej pracy domowej zaraz potrzebna. Zacisze 2, parter naprzeciw Jasnej. zdw 98 221

Zdolny aptekarski
pomocnika (ca) katolik z egzaminem lub młodszy magister z praktyką potrzebny na stałą posadę do apteki blisko Poznania od 1 kwietnia. Zgłoszenia z podaniem warunków i referencji do Kurjera dw 4083

Potrzebna
od 1. 4. do dworu na wsi bona-freblanka I. klasy do trojga dzieci w wieku 7—10 lat. Wymagane bardzo dobre referencje oraz znajomość szycia. Zgłoszenia nadesłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 4097

Techniczki dent.
samodzielnej z znajomością operatywy na prow. poszukuje zaraz Zgłoszenia wyczerpujące do Kurjera Poznańskiego pod nw 8121

Apteka
w powiatowem mieście Wielkopolski ma od 1. 3. wolną posadę dla elewa lub elewki na 2-letnią praktykę. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 4109

Poszukuje
się zaraz porządnej dziewczyny z dobremi świadectwami. Zgłoszenia Dominikańska 7. H. Koszczyński i S-ka. zdw 97 947

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna od 15 lutego. Kasprzyk, Marsz. Focha 68 zdw 97 723

Panna
do dwojga dzieci z kilkoletnią praktyką i dobremi świadectwami, z szyciem może się natychmiast zgłosić. Lesińska Kraszewskiego 11, I. p. zdw 97 769

Elew gospodarczy
na majątek ziemski potrzebny. Odszkodowanie za utrzymanie pożądane. Oferty Kurjer zdw 97 268

Ekspedjentka
tylko z branży może się zgłosić. Rozmarynowicz, skład obuwia, Stary Rynek 93 rw 8 589

Ekspedjentka
wymowna i pracowita na stałą posadę do oddziału gramofonów potrzebna. Oferty do Kurjera zdw 97 988

Dziewczyna
uczciwa, sumienna i pracowita do wszelkich prac domowych za dobrem wynagrodzeniem poszukiwana od 15. 2. 30 do Katowic. Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw i ewentl. fotografji skierować. Frelichowa, Katowice, Gen. Zajączka 3. zdw 97 991

Panna
służąca, która zna ondulację i szycie, może się zgłosić. Oferty z podaniem warunków kierować Hotel Centralny, Kartuzy (Pomorze). zdw 97 989

Pierwszorzędna
krawcowa na kamizelki specjalność dziurki zaraz potrzebna. — Ziarnowski, Polna 21. zdw 97 969

Samodzielną
książkową do hurtowni kolonjalnej w Ostrowie przyjmę od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 97 959

Humor zagraniczny

— Proszę, niechże pani wejdzie na wagę — Jurek się zemną założył...

Przedpłata na luty 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu ·· eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań. nr. 200 149.